ΜΠΟΥΚΕΤΟ

τος 8ον

Αρ. 401

Περράκη
[illegible]

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

LONGO
εἰδικόν
δι' ἐξησθενημένους

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΔΙ' ΟΡΜΟΝΩΝ
ΛΟΓΚΟ Α΄ δι' ἄνδρας — ΛΟΓΚΟ Β΄ διὰ γυναῖκας

Παρασκευάζονται ἀπὸ εἰδικὰ τονωτικὰ ἀδενικὰ ἐκχυλίσματα πρὸς τόνωσιν τῶν ἐσωεκκριτικῶν ἀδένων οἵτινες τόσον πολὺ συντελοῦσιν εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ὑγείας καὶ τῶν σωματικῶν δυνάμεων.

Ἐνδείκνυνται εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις τῆς σωματικῆς καὶ ψυχικῆς καταπτώσεως, εἰς συμπτώματα νευρασθενείας καὶ ὑπερκοπώσεως σωματικῆς ἢ πνευματικῆς.

Ἡ διάρκεια τῆς θεραπείας δέον νὰ συνεχισθῇ ἀπὸ ἑνὸς μέχρι δύο μηνῶν ἀναλόγως τῆς σοβαρότητος τῆς παθήσεως.

Κανένα ἀπὸ τὰ φημιζόμενα φάρμακα δὲν δύναται νὰ παραβληθῇ μὲ τὰς σκευασίας
ΛΟΓΚΟ Α΄ καὶ ΛΟΓΚΟ Β΄
διότι τὰ Λόγκο δὲν ἐμπεριέχουσιν ἐπιβλαβεῖς διεγερτικὰς ἢ ἐρεθιστικὰς οὐσίας, ἀλλὰ μόνον θεραπευτικάς, ἤτοι
ΕΙΔΙΚΑ ΤΟΝΩΤΙΚΑ ΑΔΕΝΙΚΑ ΕΚΧΥΛΙΣΜΑΤΑ.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ Θ. Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 6 - ΑΘΗΝΑΙ

Εἶναι ἐγκεκριμένα παρὰ τοῦ Ὑπουργ. Ὑγιεινῆς διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 109.892,11/12/28 ἀποφάσεως.

ΤΙ ΑΠΟΚΤΩ
ΜΕ ΤΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

1) Δύναμαι νὰ καταθέσω τὰς οἰκονομίας μὲ τόκον 4 ο)ο τὸν χρόνο.
2) Δύναμαι νὰ καταθέσω τὰς οἰκονομίας μου καὶ ν' ἀφίνω τὸν τόκο νὰ γίνῃ κεφάλαιο κι' ἔτσι νὰ διπλασιάσω τὶς καταθέσεις μου.
3) Δύναμαι νὰ πάρω τὰ χρήματά μου ὁποτε θελήσω, ὅπως εἰς ὅλα τὰ «Ταμιευτήρια».
4) Ἔχω μιὰ ἀποζημίωσι δωρεὰν ἂν ἀρρωστήσω ἢ πάθω ἀτύχημα.
5) Ἔχει μιὰ ἀποζημίωσι δωρεὰν ἡ οἰκογένειά μου ἂν πάθω ἀνεπανόρθωτον ἀτύχημα.

ΚΑΤΑ ΣΥΝΕΠΕΙΑΝ

Ἐνῶ εἰς τὰ κοινὰ Ταμιευτήρια ἔχω μόνον τὰ χρήματά μου καὶ τὸν ἴδιο τόκο 4 ο)ο, εἰς τὸ :

ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Ἔχω τὰ χρήματά μου ὁποτε θελήσω, ἔχω τὸν ἴδιο τόκο 4 ο)ο καὶ ἔχω ΔΩΡΕΑΝ ἀποζημίωσι ἂν ἀρρωστήσω ἢ ἂν συμβῇ ἀνεπανόρθωτον ἀτύχημα, θὰ πάρῃ ἡ οἰκογένειά μου ἐπὶ πλέον τῆς καταθέσεως ἀνάλογη ἀποζημίωσι.

«ΓΚΡΕΚΑ»

ΣΚΟΥΪΜΠ

Στὸ χορό, στὸ τσάϊ,
στὸ θέατρο...

Παρατηρήσατε τὴν γυναῖκα ποὺ ἔχει τοὺς περισσοτέρους θαυμαστὰς σὲ κάθε κοσμικὴ συγκέντρωσι: τὸ χαμόγελό της, τὰ μαργαριταρένια ἄσπρα δόντια της, αὐτὰ τῆς δίδουν τὴν μεγαλύτερη χάρι. Ὅλοι - καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες - ἐξασφαλίζουν τὴν ὑγείαν καὶ ὡραιότητα τῶν ὀδόντων των ἐὰν χρησιμοποιοῦν τὴν ἀμερικανικὴν ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑΝ
SQUIBB

Περιέχει ἄνω τῶν 50 %, Γάλα Μαγνησίας.
Ἡ ΣΚΟΥ-Ι-ΜΠ δὲν περιέχει σάπωνα οὔτε ἄλλας ἐπιβλαβεῖς καὶ δριμείας οὐσίας.
Γεῦσις καὶ ἄρωμα ἰδεώδη.

Squibb Dental Cream
E. R. Squibb & Sons New York

ΜΟΝΟΙ ΕΙΣΑΓΩΓΕΙΣ: Ι. Χ. ΠΑΠΑΤΖΗΜΑΣ & Σια
ΣΤΑΔΙΟΥ 4, ΑΘΗΝΑΙ

Διά τήν καλλονήν τοῦ προσώπου
Crème Simon Poudre Savon
ΓΚΡΕΚΑ

BROMURAL
Τό ἀπολύτως ἀβλαβ
κατευναστικόν τῶν νεύρ
ΓΚΡΕΚΑ

ΠΛΕΝΕΤΕ ΤΑ ΡΟΥΧΑ ΣΑΣ ΜΕ ΤΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ «GRUNIL»
ΜΟΝΟ ΤΟΥ ΣΑΣ ΠΛΕΝΕΙ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΙΖΕΙ ΤΑ ΡΟΥΧΑ ΣΕ ΜΙΑ ΩΡΑ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΤΟΥ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΦΥΛΑΞΗ ΤΗΣ ΜΑΝΝΑΣ

(Ἀνέκδοτον).

Μποροῦμε νὰ ποῦμε, χωρὶς μεγάλη ὑπερβολή, πὼς ἡ φύλαξη αὐτὴ ἄρχισε ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ γεννήθηκε ἡ Μίννα. Μεγάλωσε, φυσικά, μὲ τὸν καιρό. Κι' ὅταν ἡ Μίννα ἔγινε πιὰ δεκαπέντε χρονῶν, ἡ φύλαξη κατάντησε ψύχωση, τρέλλα, μανία.

Μὰ νὰ μὴ ρίχνουμε κι' ὅλο τὸ ἄδικο στὴν καϋμένη τὴν κυρία Εὐτέρπη. Πρῶτο ποὺ ἦταν μάννα, ἀληθινὴ μάννα, κι' ὄχι μητέρα ὅπως τὴν ἔλεγαν στὴν τάξη της — ὁ ἄντρας της καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο — οὔτε μαμμὰ ὅπως τὴ φώναζε ἡ Μίννα. Ἔπειτα δὲν εἶχε παρ' αὐτὸ τὸ κορίτσι. Καὶ τὸ κορίτσι αὐτὸ ἦταν τόσο ὄμορφο, ποὺ ὅποιος τὸ πρωτόβλεπε, ἔμενε μὲ τὸ στόμ' ἀνοιχτό.

Φανταστῆτ' ἕνα πλάσμα «ζυμωμένο ἀπὸ κρίνα, γιασεμιὰ καὶ τριαντάφυλλα». Ἔτσι τὄπε μιὰ φορὰ ἕνας ποιητὴς ξετρελλαμένος. Ἕνα προσωπάκι κουκλίστικο, ζωγραφιστό, ἀγγελικό. Ἕνα σωματάκι ψηλό, λεπτό, καλοκαμωμένο ὅσο παίρνει. Καί, τὸ κυριώτερο, ἕνα θαυμάσιο στῆθος, ποὺ ἡ λαχταριστὴ εὐγραμμία του διακρινόταν ὅσο πλατύς, ὅσο πυκνὸς κι' ἂν ἦταν ὁ μποῦστος ποὺ τὸ σκέπαζε.

Ἀλήθεια, τὰ φορέματα τῆς Μίννας ἦταν κατὰ κανόνα πλατιά, πυκνά, μακρυά, κλειστά. Ἔτσι τἄθελε ἡ μάννα ποὺ τὴ φύλαγε, καὶ γινόνταν μεγάλες σκηνὲς στὸ σπίτι ὅταν ἡ μικρὴ γύρευε κάλτσες τρανσπαρὰν καὶ μποῦστο μ' ἀνοιχτὸ λαιμὸ ἢ μὲ κοντὰ μανίκια. Μὰ μ' ὅλη αὐτὴ τὴ «φύλαξη», μ' ὅλο τὸ σκέπασμα καὶ τὸ κρύψιμο, τὸ πρόσωπο καὶ τὸ στῆθος φαινόνταν κι' ἦταν ἀρκετό. Κρύβεται ποτὲ ἡ ὀμορφιά;

Ἡ μάννα τὄξερε καλὰ καὶ γι' αὐτὸ ἔπαιρνε ὅλα της τὰ μέτρα. Στιγμή, μὰ στιγμὴ δὲν ἄφινε τὴν κόρη της μονάχη. Τὴ συνόδευε παντοῦ. Δὲν τὴν ἄφινε νἄχη φίλες, τουλάχιστο στενές. Δὲν τὴν ἔστειλε ποτὲ σὲ σχολειό. Τῆς εἶχε πάντα δασκάλες καὶ δασκάλους στὸ σπίτι. Καὶ μολονότι κι' οἱ δασκάλες ἦταν ἡλικιωμένες, σοβαρές, αὐστηρές, κι' οἱ δάσκαλοι γεροικούφταλα, ἀπὸ κανένα μάθημα δὲν ἔλειπε ποτὲ κι' ἡ μάννα. Γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ — ποῦ ξέρεις καμμιὰ φορά, κι' οἱ γέροι... — καθόταν κι' αὐτὴ ἐδεκεῖ μὲ τὸ ἐργόχειρό της, κι' ἐνῷ φαινόταν πὼς δὲν πολυπροσέχει, οὔτε λέξη τῆς ἔφευγε, οὔτε ματιά, οὔτε νόημα.

Μιὰ μέρα, ἡ ξαδέλφη τῆς Μίννας, τὴ στιγμὴ ποὺ ἔμπαινε στὴ σάλα ἡ φοβερὴ αὐτὴ μάννα, τῆς ψιθύρισε:

—Ὁ Κέρβερος!

—Γιὰ τὴ μαμμὰ τὸ λές; εἶπε δυνατὰ καὶ γελαστὰ ἡ Μίννα. Ὤ, τῆς πέφτει λίγο! Καὶ τί ἦταν ὁ Κέρβερος μπροστά της; Ἂν εἶχε τρία κεφάλια κι' ἕξη μάτια, ἡ μαμμὰ ἔχει δεκατέσσερα. Δὲ λέω καλά, μαμμά;

—Λὲς πολὺ καλά! ἀποκρίθηκε ἡ μάννα, ποὺ δὲν ἔκρυβε ἀπὸ κανένα τὴ «φύλαξή» της. Ὄχι ἕναν, ἀλλὰ τρεῖς Κέρβερους χρειάζεται κάθε κορίτσι... στὴν ἐποχή μας!

Ἡ Μίννα δάγκασε τσαχπίνικα τὸ χεῖλι της:

—Μὰ τί φοβᾶστε, καλὲ μαμμά; Μὴ μὲ φᾶνε;

—Μὴ σὲ φᾶνε βέβαια! Καὶ δὲν τὸ ξέρεις πὼς τὰ κορίτσια τὰ τρῶνε;

—Οἱ δράκοι;...

—Μάλιστα, οἱ δράκοι, τὰ θεριά, οἱ ἄντρες!

—Καὶ τὴν Κατίνα, ποὺ δὲν τὴ φυλάει καθόλου ἡ μαμμά της, πὼς δὲν τὴν ἔφαγε ἀκόμα κανένας;

—Καθένας κάνει ὅπως ξέρει! εἶπε ἡ μάννα μὲ θυμό.

Κι' ἔρριξε στὴν κόρη της μιὰ κρυφὴ ματιὰ ποὺ τῆς ἔλεγε καθαρώτατα: «Ἴσμα σὺ καὶ ἴσια ἡ Κατίνα; Βάζεις τώρα τὴν ξαδέρφη σου, τὴν ἀσχημομούρα, μὲ τὸν ἑαυτό σου; Καὶ ποιὸς θὰ τὴ φάῃ αὐτή; Τρώγεται;»

Καὶ σ' αὐτὸ δίκιο εἶχε ἡ μάννα. «Ἀσχημομούρα» πολὺ μπορεῖ νὰ μὴν ἦταν ἡ Κατίνα· μὰ καὶ κανένας δὲν ἄνοιγε τὸ στόμα, ὅταν τὴν πρωτόβλεπε...

Ἡ Μίννα κρυφογέλασε κολακευμένη.

Ἄ, τὴν κολάκευε πολὺ ἡ φύλαξη τῆς μάννας. Κι' ἦταν ὁ μόνος λόγος ποὺ τὴν ἀνεχόταν ἀκόμα χωρὶς μεγάλη ἀντίσταση καὶ χωρὶς πολλοὺς γογγυσμούς. Τὸ ζήτημα τοῦ ντυσίματος τὴν πείραζε λιγάκι. Γιατὶ νὰ μὴ μπορῇ νὰ κάνῃ τὴ μόδα, σὰν ὅλα τὰ κορίτσια; Εἰδεμή, νἄχη πάντα κοντά της τὴ μαμμὰ τῆς ἔκανε μᾶλλον εὐχαρίστηση, οὔτε τὴν ἔνοιαζε καθόλου ποὺ τὴν ἀνάγκαζε, στὸ δρόμο, νὰ βάζῃ τὰ μάτια της κάτω ὅταν περνοῦσαν ἀπὸ μπροστά τους νέοι. Δὲ βαριέσαι! Νέοι ἢ γέροι τὸ ἴδιο ἦταν γιὰ τὴ Μίννα. Στὴν ἡλικία της, δὲν ὑπῆρχαν γι' αὐτὴν στὸν κόσμο παρὰ ἡ μαμμὰ κι' ὁ μπαμπάς.

Ἀλήθεια, ὁ καϋμένος ὁ μπαμπάς, μὲ τὶς δουλειές του, σπάνια μποροῦσε νὰ τὴ συντροφεύῃ καὶ νὰ... τὴ φυλάῃ. Ἀλλὰ τὸν ἴσκιο του τὸν προστατευτικὸ τὸν αἰσθανόταν πάντ' ἀπὸ πάνω της. Ἡ μαμμὰ δὲν ἦταν παρὰ σὰν ἕνας ἀντιπρόσωπος τοῦ μπαμπᾶ. Στ' ὄνομά του ἀσκοῦσε τὴν ἐξουσία, τὴν τυραννία. Καὶ κάθε φορὰ ποὺ ἡ Μίννα ἔκανε καμμιὰν ἀντίστασι, ἢ ἔδειχνε καμμιὰ διάθεση γι' ἀνυποταξία, ἡ μαμμὰ τὴ φοβέριζε: «Τώρα νὰ τὸ πῶ τοῦ μπαμπᾶ καὶ νὰ ἰδῇς!» Μὰ ποτὲ δὲν τοὔλεγε ἡ μαμμά, καὶ ποτὲ δὲν ἔβλεπε ἡ Μίννα. Δὲν ἦταν καμμιὰ ἀνάγκη...

* * *

Ἄξαφνα, ξεφύτρωσαν δυὸ ἀγγούρια.

Ἦταν τὰ δυὸ ταλέντα ποὺ ἔδειξε ἡ Μίννα ὅταν ἔγινε δεκάξη χρονῶν. Τὸ ἕνα γιὰ τὴ ζωγραφική, τὸ ἄλλο γιὰ τὴ μουσική.

Ἀδύνατο πιὰ νὰ περιορισθῇ στὰ «ψευτομαθήματα» ποὺ ἔπαιρνε στὸ σπίτι. Ἔπρεπε νὰ πάῃ στὸ Πολυτεχνεῖο καὶ στὸ Ὠδεῖο. «Κρῖμα εἶνε τὸ κορίτσι — ἔλεγαν δικοὶ καὶ ξένοι — νὰ μὴν καλλιεργήσῃ τέτοιους θησαυρούς». Καὶ πρῶτος τὸ παραδέχτηκε ὁ μπαμπάς. Ἡ μαμμὰ ὅμως — ἡ μάννα — ἀντιστάθηκε μ' ὅλη της τὴ δύναμη. Ἡ κόρη της στὸ Πολυτεχνεῖο; Μὰ τί, Παρθεναγωγεῖο ἦταν, Ἀρσάκειο; Κι' ἐκεῖ ἀκόμα θὰ δίσταζε νὰ τὴ στείλῃ... μονάχη της· ὄχι μέσ' τἀγόρια, στοὺς δρόμους, στὰ θεριά !... Ὅσο γιὰ τὸ Ὠδεῖο, ἔ, μπορεῖ νὰ τἀποφάσιζε. Ἀλλὰ μὲ τὴ συμφωνία νἄχη καθηγήτρια — ὄχι, γιὰ τὸ Θεό, καθηγητή, οὔτε τὸν πιὸ γέρο — καί, ἐννοεῖται, νὰ τὴν πηγαίνη ἡ ἴδια καὶ νὰ τὴ φυλάη ἐκεῖ ὥς νὰ σχολάη.

Τίποτα ! ἡ Μίννα δὲν ἤθελε νἀκούση τίποτα. Αὐτὴ τὴ φορὰ σήκωσε ἐπανάσταση. Κι' ἐπέμεινε προπάντων γιὰ τὸ Πολυτεχνεῖο, γιατ' εἶχε τὴν πεποίθηση πὼς πιὸ εὔκολα θὰ γινόταν μεγάλη ζωγράφος παρὰ μεγάλη πιανίστρα.

Ἔγιναν στὸ σπίτι σκηνές. Ἡ Μίννα, ἡ «ζυμωμένη ἀπὸ κρίνα» κτλ. ἔφαγε καὶ ξύλο. Μπούφλες στὸ ζωγραφιστὸ προσωπάκι ποὺ πῆγε καπνός. Τοῦ κάκου ! ἡ πεισματάρα ἐκεῖ ! Δὲν ἔτρωγε πιά, δὲν κοιμοταν, δὲν γελοῦσε. Εἶχε χλωμιάσει κι' ἀδυνατίσει σὰν ἐρωτοχτυπημένη ποὺ οἱ γονεῖς δὲν τῆς δίνουν τὸ εἴδωλό της. Κι' ἡ μάννα τὰ χρειάστηκε.

«Τί, εἶπε μὲ τὸ νοῦ της, θὰ χάσω τώρα τὸ κορίτσι μου ἀπὸ μαρασμό; Ἂς πάη καὶ στὸ Πολυτεχνεῖο κι' ὅπου διάβολο θέλει ! Τὸ κάτω-κάτω... ἔχουσι τὴν γνῶσιν οἱ φύλακες !».

Καὶ κατάστρωσε τὸ σχέδιό της μιὰ χαρά: Καὶ στὸ Πολυτεχνεῖο καὶ στὸ Ὠδεῖο, δὲν θἄφινε πάλι τὴν κόρη της μονάχη οὔτε στιγμή !

Ἔφτασε νἀκούση τὴν ἀπόφαση τῆς μαμμᾶς, γιὰ νὰ συνέλθη ἡ Μίννα καὶ νὰ ξαναγίνη σὲ λίγες ἡμέρες ὅπως ἦταν πρῶτα καὶ καλύτερα. Πῆγε στὸ Πολυτεχνεῖο, ἔδειξε τὰ σκίτσα της, τὴν ἔβαλαν νὰ κάμη καὶ μερικὰ ἄλλα, τὰ θαύμασαν — ἄ, μὰ εἶχε κλίση ἀληθινὴ τὸ κορίτσι ! — θαύμασαν, ἐννοεῖται, καὶ τὸ κορίτσι τὸ ἴδιο, καὶ τὸ δέχτηκαν στὴν προκαταρκτική.

— Μπορῶ ὅμως νὰ μένω κι' ἐγὼ στὸ μάθημα; ρώτησε ἡ κυρία Εὐτέρπη τὸν διευθυντή.

— Καὶ σεῖς; ἀπόρησε κεῖνος· τόσες ὥρες; γιὰ ποιὸ λόγο;...

— Ἔ, μὰ δὲν καταλαβαίνετε;... Κορίτσι πρᾶμμα... μέσα σὲ τόσ' ἀγόρια....

— Μὰ εἶνε κι' ἄλλα κορίτσια στὴ Σχολή, κυρία μου... Ἔρχονται, κάνουν τὸ μάθημά τους καὶ φεύγουν μονάχα τους... Μπῆτε στὶς τάξεις, δὲ θὰ ἰδῆτε καμμιὰ μητέρα... Δηλαδή, θὰ ἰδῆτε μιά, ἀλλὰ κι' αὐτὴ εἶνε μαθήτρια !

— Μὰ τὸ κορίτσι μου, κύριε διευθυντά, δὲν εἶναι σὰν τἆλλα... Τὤχω κάπως ἀλλοιώτικα μαθημένο. Δὲν καταλαβαίνετε τώρα;

Καὶ τοὔδειξε τὴ Μίννα, ποὺ στεκόταν μακρύτερα, σὰ νὰ τοὔλεγε: «Εἶδες ποτέ σου τέτοιο κορίτσι;»

Ὁ κ. διευθυντὴς σήκωσε τοὺς ὤμους:

— Ἐπιμένετε;

— Βεβαιότατα ! Σεῖς ἀρνεῖσθε;

— Ὄχι, ἀλλὰ... σταθῆτε νὰ τὸ πῶ καὶ στὸν καθηγητή.

Ὁ καθηγητὴς τῆς προκαταρκτικῆς δὲν εἶχε ἀντίρρηση. Ἦταν φίλος τοῦ μπαμπᾶ, ἔβλεπε καὶ τὸ κορίτσι, κι' ἔρριξε δίκιο τῆς μαμμᾶς... Ἡ ἀλήθεια εἶνε πὼς μὲ κάθε θυσία ἤθελε νὰ κρατήση γιὰ μαθήτρα του τὴ Μίννα. Κι' ὄχι τόσο γιὰ τὴν κλίση της, ὅσο γιὰ τὴν ὀμορφιά της. Ζωγράφος, καλλιτέχνης δὲν ἦταν κι' αὐτός;

Ἔτσι ἡ κυρία Εὐτέρπη πῆρε τὴν ἄδεια. Κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα, οἱ μαθητὲς κι' οἱ μαθῆτρες τῆς προκαταρκτικῆς εἶχαν μιὰ νέα, πανόμορφη συμμαθήτρα, ποὺ ἔκανε τὸ μάθημά της συνοδευμένη καὶ φυλαγμένη. Αὐτὴ ζωγράφιζε, κι' ἡ μάννα της, καθισμένη δίπλα της, ἔπλεκε ἢ κεντοῦσε !

Ἕνα προσωπάκι κουκλίστικο, ζωγραφιστό, ἀγγελικό !...

Τὸ θέαμα ἦταν καὶ συγκινητικό, καὶ κωμικό, καὶ διασκεδαστικό, καὶ... προσβλητικό. Μποροῦμε νὰ τὸ καταλάβουμε κι' ἀπὸ τὰ σχόλια ποὺ σιγοψιθυριζόνταν στὴν τάξη:

— Ἡ καϋμένη ἡ μητέρα... τόσες ὧρες ἐδῶ-μέσα... πῶς θὰ στενοχωριέται...

— Κάνει γενναῖα ἐκεῖνο ποὺ νομίζει καθῆκον της.

— Ὅσο θέλει ἂς τὴ φυλάη ! Ἂν αὐτὴ ἔχη τὸ ἱερὸν πῦρ...

— Ἢ τὸ διάβολο μέσα της...

— Ὤ, θὰ τὴν γελάση μπροστὰ στὰ μάτια της !

— Ἰδές τη, ἰδές τη πῶς σχεδιάζει... Κάνει πὼς δὲν κοιτάζει παρὰ τὴν ἄκρη τοῦ μολυβιοῦ της, τὰ ματάκια της ὅμως παίζουν δεξιὰ κι' ἀριστερά...

— Κι' ἔχει κάτι ματάκια !

— Ἡ μαμμὰ ὅμως κρυφοκοιτάζει... ὁλοφάνερα ! Τί ἀστεία ποὺ εἶναι !

— Ἐμεῖς δηλαδή, ποὺ δὲ μᾶς φυλάει κανένας, δὲν ἔχουμε ψυχή;

— Ψυχὴ μπορεῖ νἄχουμε ὅλες μας, μὰ ἡ κυρία αὐτὴ δὲ φυλάει βέβαια τὴν ψυχὴ τῆς κόρης της, ἀλλὰ τὸ σῶμα. Τί σωματάκι, ἔ;...

— Ἔ, καϋμένη καὶ σύ ! δὲν εἶνε πάλι καὶ τόσο ὄμορφη ! Χρώματα φανταχτερά, πρόστυχα· καὶ χαρακτηριστικὰ κουκλίστικα, ἄψυχα.

— Μὰ γιὰ ποιοὺς μᾶς παίρνει αὐτὴ ἡ κυρία;... Καννίβαλοι νομίζει πὼς εἴμαστε;

— Οὔτ' ἐπαρχιώτισσα τοῦ Ὄθωνος δὲ θἄκαν' ἔτσι !

— Κάμε της ἕνα σκίτσο... νὰ τὴν ἐκδικηθῆς.

Τὶς πρῶτες ἡμέρες, καμμιά, ἡ παραμικρὴ συνάφεια μεταξὺ Μίννας καὶ συμμαθητῶν της. Σιγὰ-σιγὰ ὅμως αὐτοὶ ξεθάρρευαν καὶ πότ' ἕνα ἀγόρι, πότ' ἕνα κορίτσι, πλησίαζε νὰ ἰδῆ τὸ σχέδιό της καὶ νὰ τῆς πῆ ἕνα λόγο.

Ἄ, τί ἀπρόοπτο ! Ἀντὶ γιὰ τὴν κόρη, ἀπαντοῦσε ἡ μάννα ! Μ' εὐγένεια πάντα, ἀλλὰ καὶ μὲ τρόπο ποὺ νὰ κόβη ἀπότομα τὴν κουβέντα. Μὰ ἦταν τόσο ἀστεῖο ! Κι' ὅταν τὸ κατάλαβαν πιά, τὰ διαβολάκια πλησίαζαν καὶ μιλοῦσαν τῆς Μίννας, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ γουστάρουν τὸν τρόπο τῆς κυρίας Εὐτέρπης.

Ἡ Μίννα ἐσκύλιαζε. Ἔ, δὲν ἦταν πιὰ παιδί...

— Μὰ τ' εἶν' αὐτά, μαμμά; τῆς παραπονιόταν στὸ δρόμο. Δὲ σᾶς φτάνει ποὺ εἴσαστε ὅλη τὴν ὥρα μπροστά, θέλετε καὶ νὰ μὴ μιλῶ μὲ τὰ παιδιά; Οὔτε καὶ μὲ τὰ κορίτσια; !... Ρεζίλι μὲ κάνετε κάθε φορά... Θὰ νομίζουν πὼς δὲν ἔχω γλῶσσα !

— Καὶ μήπως σοῦ κλείνω τὸ στόμα; Μίλα καὶ σὺ ἅμα σὲ ρωτοῦν τίποτα.

— Μὰ πάω νὰ μιλήσω, ἀρχίζω, μὰ πετιέστε σεῖς καὶ μιλᾶτε τόσο δυνατά, ποὺ μοῦ σκεπάζετε τὴ φωνή. Ἔτσι μὲ κάνετε νὰ τὰ χάνω καὶ νὰ βουβαίνουμαι.

— Κάνεις πολὺ καλά.

— Μὰ μᾶς κοροϊδεύουν. Τὸ ξέρετε πὼς γελοῦν μαζί μας;

— Οὔφ ! ἔτσι μἀρέσει ἐμένα. Ἂν δὲν σἀρέση, μὴν ξαναπᾶς στὸ Πολυτεχνεῖο.

— Τὸ καλύτερο θἄταν νὰ μὴν ξανάρθετε σεῖς...

— Ναί, μ' αὐτὸ τὸ πλευρὸ νὰ κοιμᾶσαι.

Ὁ καυγὰς ἐξακολουθοῦσε καὶ στὸ σπίτι, καὶ συχνὰ τελείωνε μὲ μπούφλες στὸ κουκλίστικο προσωπάκι. Μιὰ μέρα ὅμως ἡ Μίννα ἔφαγε μπούφλα καὶ στὸ δρόμο. Γιατὶ τῆς μάννας τῆς φάνηκε πὼς γλυκογέλασε πολὺ σ' ἕνα νέο Πολυτεχνίτη ποὺ τὶς χαιρέτησε. Δὲν ἦταν μάλιστα ἡ πρώτη φορά. Ἡ μάννα εἶχε πιάσει κι' ἄλλοτε τὸ γλυκὸ αὐτὸ χαμόγελο κι' εἶπε τῆς κόρης της νὰ μὴν τὸ ξαναϊδῆ. Κι' ἐπειδὴ τὸ ξαναεῖδε, τὴ χτύπησε στὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ μέρα-μεσημέρι. Ὣς ἐκεῖ! Ἂν δὲν τὸ πιστεύετε, πολλοὶ σύγχρονοι, ἡλικιωμένοι σήμερα, ποὺ ἄκουσαν τότε νὰ σχολιάζεται τὸ «ἐπεισόδιο», θὰ μποροῦσαν νὰ σᾶς τὸ βεβαιώσουν.

Ἡ ἀλήθεια εἶνε πὼς ἡ Μίννα εἶχε πιὰ ξυπνήσει. Τὸ «ἱερὸν πῦρ» ποὺ ἔλεγαν στὸ Πολυτεχνεῖο, εἶχε ἀρχίσει μέσα της νὰ δουλεύη. Οἱ ἀνταύγειές του διακρινόνταν τώρα πιὰ στὰ μάτια της, ποὺ ἔπαψαν νὰ εἶνε πολὺ κουκλίστικα ἢ ἀγγελικά. Τὰ μάτια αὐτὰ κοίταζαν ἀλλοιώτικα, πολὺ ἀλλοιώτικα τώρα τοὺς νέους. Κι' ἐνῷ ἡ μάννα της τὴν πρόσταζε ὅπως πάντα νὰ τὰ κατεβάζη, ἐκείνη ἐξακολουθοῦσε νὰ τἄχη σηκωμένα. Ἔτρωγε τσιμπιές, ἄκουγε βρισιὲς — παλιοκόριτσο ! ἀρσίζικο ! — ἢ φοβέρες — στάσου νὰ τὸ πῶ ἐγὼ τοῦ πατέρα σου ! — τοῦ κάκου ἡ Μίννα, ἐκεῖνο ποὺ ἤξερε. Αὐθαδίαζε κιόλα.

— Οὔφ, μαμμά ! Βαρέθηκα πιά !

Κι' ἔλεγε ὅλη τὴν ἀλήθεια: εἶχε βαρεθῆ τὴ φοβερὴ αὐτὴ φύλαξη τῆς μάννας.

* * *

Στὸ Ὠδεῖο τὰ ἴδια. Δέχτηκαν τὴ Μίννα μὲ πολλὲς καὶ μεγάλες ἐλπίδες. Κι' ἡ κυρία Εὐτέρπη πρόσθεσε στὰ καθήκοντά της νὰ τὴ φυλάη κι' ἐκεῖ δυὸ ὧρες τὴν ἑβδομάδα ποὺ ἔκανε μάθημα. Μὲ τὴ διαφορὰ πὼς δὲν τῆς ἔκαμαν τὴ χάρη νὰ τὴν ἀφίνουν ν' ἀνεβαίνη ἀπάνω καὶ νὰ κάθεται μέσα στὴν τάξη, ὅπως στὸ Πολυτεχνεῖο: καθόταν κάτου, στὸν προθάλαμο, καὶ τὴν περίμενε.

Κι' ἕν' ἄλλο ἀκόμα: Στάθηκε ἀδύνατο νὰ τὴν πάρη μιὰ καλὴ καθηγήτρια, γιατ' εἶχε τὸν ἀριθμὸ τῶν μαθητριῶν της συμπληρωμένο. Καὶ τὴν πῆρε ἕνας καθηγητής, ἀκόμα καλύτερος, ποὺ κι' ἡ Μίννα τὸν προτιμοῦσε. Ἐννοεῖται πὼς ἡ μάννα χάλασε τὸν κόσμο. Δὲν μπόρεσε ὅμως νὰ κάμη τίποτα. Κι' ἡσύχασε μὲ τὴν ἰδέα πὼς ὁ καθηγητὴς ἐκεῖνος ἦταν τόσο ρεκοφτιασμένος, τόσο ἀσουλούπωτος,, ποὺ ἂν κι' ἀρκετὰ νέος ἀκόμα, φαινόταν πιὸ γέρος κι' ἀπὸ πενηντάρη. Ἂν ἦταν δυνατὸ νὰ κοιτάξη ἡ Μίννα αὐτὸ τὸ τέρας, τὸ παράλαμμα, μὲ τὰ χλωμά, σκαμμένα μάγουλα καὶ τὰ μαῦρα γενάκια ! Μόνο τὰ μάτια του ἔβγαζαν φλόγες, τὴν ὥρα μάλιστα ποὺ ἔπαιζε πιάνο. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἦταν, γιὰ τὴ μάννα, πολὺ ἀνησυχαστικὴ λεπτομέρεια... Πήγαινε ἥσυχα τὴν κόρη της στὸ Ὠδεῖο, τὴν ἄφινε ἥσυχα ν' ἀνεβαίνη πάνω μονάχη, καθόταν κάτου νὰ τὴν περιμένη ἥσυχα κι' ὕστερα τὴν ἔπαιρνε κι' ἔφευγαν... ἡσυχότατα.

Κι' ὅμως ! Ὁ καθηγητὴς τοῦ πιάνου ἦταν ὁ προορισμένος νὰ δείξη στὴ μάννα τὸ μάταιο τῆς φύλαξής της. Βέβαια, πάντα κάποιος στὸ τέλος θὰ τῆς τὄδειχνε, τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ Μίννα εἶχε τὸ «ἱερὸν πῦρ». Ἀλλὰ ἔτυχε αὐτός. Τέρας-ξετέρας, ἦταν ὁ πρῶτος ἄντρας ποὺ ἡ Μίννα τὸν αἰσθανόταν κοντά της· ὁ πρῶτος ποὺ μποροῦσε νὰ τῆς μιλᾶ χωρὶς νἀκούη ἡ μαμμά· ὁ πρῶτος ποὺ μποροῦσε ἀκόμα καὶ νὰ τὴν ἀγγίζη, καθὼς τῆς διόρθωνε τὸ τουσὲ πάνω στὰ κόκκαλα τοῦ πιάνου. Καί, φυσικώτατα, τὸν ἀγάπησε.

Ἴσως μάλιστα νὰ τὸν ἀγάπησε καὶ πρὶν τὴν ἀγαπήση ἐκεῖνος. Ἀλλὰ σὲ λίγο ἔγινε κι' αὐτό, κι' ἔτσι ὁ καθηγητὴς τοῦ πιάνου κι' ἡ μαθήτρα του δὲν ἦταν πιὰ παρὰ δυὸ ἐρωτευμένοι, ποὺ τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος ἔκαναν ἁπλούστατα τὸ ραντεβουδάκι τους. Τὴν ἴδια ὥρα, κάτω στὸν προθάλαμο, καθισμένη στὸ καναπεδάκι, ἡ μάννα περίμενε ὑπομονητικὰ κι' ἀνύποπτα. Μὰ πῶς μποροῦσε ποτὲ νὰ ὑποπτευθῆ πὼς ἡ Μίννα κατέβαινε ἀπὸ κεῖ-πάνω φιλημένη;

Θὰ πῆτε: αὐτή, ποὺ ἄλλη φορὰ φοβόταν καὶ φύλαγε τὴν κόρη της κι' ἀπὸ τὸν ἴσκιο της; Πῶς τώρα τὴν ἄφινε μ' ἕναν ἄντρα χωρὶς νὰ βλέπη καὶ νἀκούη; Μιὰ μικρὴ ὑποψία τουλάχιστο δὲν μποροῦσε νὰ τῆς περνᾷ;... Ὄχι ! γιατὶ ἡ Μίννα ἦταν τώρα μεγάλη. Ὅσο ἦταν μικρή, ἀνήξερη, ἀθῶα, ἡ μάννα της τὴ φύλαγε ἀπὸ κάθε ἄντρα γενικά. Τώρα δὲν τὴν φύλαγε παρ' ἀπὸ τοὺς νέους, τοὺς ὄμορφους, ἐκείνους τελοσπάντων ποὺ ἐνόμιζε πὼς θὰ μποροῦσαν νὰ τὴν ἑλκύσουν. Ὁ καθηγητὴς τοῦ πιάνου, τέτοιος ποὺ ἦταν, μόνο μιὰν ἀνήλικη Μίννα θὰ μποροῦσε νὰ ξεγελάση. Τὴν τωρινή, τὴ μεγάλη, τὴν ξυπνημένη Μίννα, ἦταν ἀδύνατο. Κάθε ἄλλο μποροῦσε νὰ ὑποπτευθῆ ἡ μάννα παρ' αὐτόν. Κι' ἀπὸ τὸ Ὠδεῖο, ὅπου ἡ Μίννα δὲν ἔβλεπε ἀπὸ κοντὰ ἄλλον ἄντρα, ὁ φύλακας ἦταν ἥσυχος. Στὸ Πολυτεχνεῖο πάλι ἡ φύλαξη γινόταν ἀπὸ κοντά, ἄγρυπνη, αὐστηρότατη. Ὥστε... κανένας κίνδυνος γιὰ τὴν ὥρα.

Αὐτὸ δὲν ἦταν λογικό; Ἀλλὰ μὲ τὴ λογικὴ πολλὲς φορὲς τὴν παθαίνει κανένας. Κι' ἔτσι τὴν ἔπαθε κι' ἡ μάννα τῆς Μίννας — τὴν ἔπαθε χιώτικη καὶ κάτι παραπάνω.

Μὰ γιὰ φαντασθῆτε :

Εἶχαν περάσει δυὸ σχεδὸν χρόνια χωρὶς νὰ φανερωθῆ τὸ παραμικρό. (Τόσο καλὰ ἤξερε ἡ Μίννα νὰ κάνη τώρα τὶς δουλειές της....) Ἕν' ἀπόγεμα, πῆγαν ὅπως πάντα οἱ δυό τους στὸ Ὠδεῖο. Ἡ Μίννα ἀνέβηκε μ' ἕνα «ὀρεβουάρ, μαμμά !». Ἡ μάννα κάθησε κάτω καὶ περίμενε.

Περίμενε, περίμενε, περίμενε — Μίννα τίποτα !

Μπά ! πῶς ἀργεῖ ἀπόψε ἔτσι; Ἄναψαν καὶ τὰ φῶτα. Πέρασε κι' ἕνα τέταρτο ἀκόμα... εἴκοσι λεπτά... μισὴ ὥρα... Τί ἔκανε ἀπάνω; Γιατί δὲν κατέβαινε;... Περίεργο ! Ἡ μάννα ἔχασε τὴν ὑπομονὴ καὶ παρακάλεσε τὸ θυρωρὸ νἀνεβῆ καὶ νὰ ρωτήση. Ὁ θυρωρὸς ἀνέβηκε. Κι' ἀφοῦ ἄργησε κι' αὐτὸς δέκα ὁλόκληρα λεπτά, φάνηκε ἐπιτέλους στὴ σκάλα μὲ τὰ χέρια σηκωμένα:

— Ἡ κυρία Μίννα ἔφυγε !

— Ἔφυγε; !... Κι' ἀπὸ ποῦ;...

— Ξέρω κι' ἐγώ; Ἀπάνου δὲν εἶναι. Ἔφαγα τὸν κόσμο. Θἄφυγε ἀπ' τὴν πίσω πόρτα.

— Τί;... ἀπὸ τὴν πί...;

Καὶ χωρὶς νἀποσώση τὴ φράση της, ἡ μάννα ὥρμησε νἀνεβῆ ἀπάνω.

Μὰ ὁ θυρωρός, στὴ μέση τώρα τῆς σκάλας, ἅπλωσε τὰ χέρια.

— Ποῦ πᾶτε;

— Νὰ ρωτήσω τὸν κ. Βαλμᾶ !

— Ἔφυγε κι' ὁ κ. Βαλμᾶς ! Δὲν εἶν' ἀπάνου !

Ἆ ! ἔφυγε κι' ὁ καθηγητής; Ἔφυγαν λοιπὸν μαζί;

Αὐτὸ ἦταν !

Ἡ Μίννα κι' ὁ κ. Βαλμᾶς, ὁ καθηγητής της, ἔφυγαν μαζί. Κι' αὐτὴ τὴν ὥρα, ποὺ ἡ μάννα τοὺς γύρευε σὰν τρελλή, κι' ἀναστάτωνε τὸ Ὠδεῖο, καὶ ξεσήκωνε τὴν Ἀστυνομία — ἐκεῖνοι οἱ δυὸ ἦταν μέσα στὸ βαπόρι ποὺ ἔφευγε ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ γιὰ τὴν Εὐρώπη. Τρέχα πιάσ' τους !

Ἔτσι τελείωσε ἡ περίφημη αὐτή, ἡ μοναδικὴ στὰ χρονικὰ τῆς παλιᾶς Ἀθήνας φύλαξη τῆς μάννας. Μὰ κι' ἔτσι ἔπρεπε νὰ τελειώση. Γιατί, καθὼς λέει καὶ τὸ Εὐαγγέλιο: «εἰ μὴ Κύριος φυλάξη... κόρην, εἰς μάτην ἐφύλαξαν οἱ φυλάξαντες !...».

ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
Τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΣΤΟ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ»
ΤΟ «ΤΑΜΑ ΤΗΣ ΑΝΘΟΥΛΑΣ»
Ρωμάτζο τοῦ κ. ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ,
βγαλμένο ἀπ' τὴ ζωὴ τῶν βλάμηδων, τῶν ἀντάμηδων καὶ τῶν ἀλανιάρηδων τοῦ παληοῦ, καλοῦ καιροῦ.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΤΟΥ Β. ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ

— Ὅταν στειρέψη ἡ πηγή, τότε καταλαβαίνουμε τὴν ἀξία τοῦ νεροῦ.

— Ὅποιος πάει νὰ ζητήση δανεικά, πάει νὰ ζητήση πικρίες.

— Τὸ ψέμμα πηγαίνει πάντα πίσω ἀπὸ τὸ χρέος.

— Τὸ μνημονικὸ τοῦ δανειστοῦ εἶνε καλύτερο ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου.

ΠΡΟΣΕΧΩΣ ΣΤΟ «ΜΠΟΥΚΕΤΟ»
τοῦ κ. ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ
ΚΑΡΔΙΕΣ ΓΕΜΑΤΕΣ ΕΡΩΤΑ
Αἰσθηματικὸ ρωμάντζο.

ΣΙΛΟΥΕΤΤΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΣΑΛΟΝΙΑ

Σ. Λ.

Τύπος κομψῆς κοσμικῆς κυρίας, ἡ ὁποία σπανιώτατα —γιὰ νὰ μὴν ποῦμε ποτὲ—σημειώνει ἀπουσία στὶς πλέον ἐκλεκτὲς δεξιώσεις. Ἔχει ὕφος συμπαθητικὸ καὶ γελαστό, ποὺ καθιστᾶ εὐχάριστη τὴν παρουσία της. Τὴν διακρίνει σπανία καλλιτεχνικότης καὶ αὐτὸ φανερώνει ὁ διάκοσμος τοῦ σπιτιοῦ της, συγχρόνως ὅμως εἶνε καὶ ἐξαιρετικὴ νοικοκυρά, τίτλος ποὺ ἴσως εἶνε ἀνεπιθύμητος ἀπὸ τὶς μοδερνίζουσες κυρίες, ἀλλὰ πάντως αὐτὸ δὲν ἐμποδίζει ἀπὸ τοῦ νὰ εἶνε πολύτιμος. Τῆς ἀποδίδεται τάσις σνομπισμοῦ, θὰ ἦτο δὲ πράγματι ἄδικο νὰ ὑπάρχη τόση ἔντονη ἀντίδρασι στὰ προτερήματα ποὺ διακρίνουν τὴν ἐκλεκτὴ κυρία.

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Κατ' αὐτὰς ηὔξησε ἡ κίνησις καὶ τὰ Ἀθηναϊκὰ σαλόνια ἄρχισαν νὰ φιλοξενοῦν τὶς ὡραῖες καὶ κομψὲς Ἀθηναῖες.

— Παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Δ. Λοβέρδου δεξίωσις τὴν παρελθοῦσαν Τρίτην πρὸς τιμὴν τῶν παρεπιδημούντων Ἰταλῶν καλλιτεχνῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ διάσημος Ἰταλὶς κ. Μπεζαντσόνι, ἡ ὁποία εἶνε καὶ πολὺ εὔμορφη.

— Ἐν στενῷ κύκλῳ ἔγιναν χθὲς τὸ ἀπόγευμα εἰς τὸ μέγαρον τῆς Ἰταλικῆς Πρεσβείας τὰ βαπτήσια τοῦ θυγατρίου τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς κ. Μπαστιανίνι.

— Παρευρέθησαν Κόμης, Κόμησσα καὶ Δες Κάτσια, Κόμης καὶ Κόμησσα Ντὶ Κοσάτο, θαυμασία ἐμφάνισις μὲ ἀσημένια τουαλέττα, κ. καὶ κ. Ντὲ Σάντο, κομψότατον σύνολον μπλὲ—μαρέν, Στρατ. Ἀκόλουθος Μαρκήσσιος Τριόμφι, κ. καὶ κ. Ντὲ Λὰ Σέτα, Πρόξενος Ἰταλίας κ. Μπέρρι, ἡ κ. Τσερεζόλε, κ. καὶ κ. Σαμπέρ, κ. καὶ κ. Μασσόνι.

— Ἀνάδοχοι ἦσαν Κόμης καὶ Κόμησσα Κάτσια Ντομικόκ.

— Ἡ κ. Μπαστιανίνι ὑπέρ ποτε εὔμορφη καὶ γλυκειά, μὲ τουαλέττα ἐμπριμέ.

— Μία ἐμφάνισις ἀπεριγράπτου γοητείας ἡ κ. Ι. Σερπιέρι μὲ κόκκινη τουαλέττα.

— Ἐξαιρετικὴ ἡ ἀποχαιρετιστήριος, οὕτως εἰπεῖν, δεξίωσις τοῦ Πρεσβευτοῦ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς κ. Σκίντερ, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς προσεχοῦς ἀναχωρήσεώς των.

— Ἀπὸ τὰς μεγαλοπρεπεῖς αἰθούσας παρήλασαν αἱ γνωστότεραι Ἀθηναϊκαὶ ὡραιότητες, Παριζιάνικες τουαλέττες καὶ καπέλλα.

— Κυλικεῖον πλούσιον σὲ φινέτσες τσαγιοῦ.

— Ἐκ τῶν ἐπισήμων παρῆσαν : Πρωθυπουργὸς καὶ ἡ κ. Ἐλ. Βενιζέλου, Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν καὶ ἡ κ. Α. Μιχαλακοπούλου, Ὑπουργὸς Ἐθν. Οἰκονομίας καὶ ἡ κ. Βουρλούμη, Ὑπουργὸς Ναυτικῶν καὶ ἡ κ. Ἀργυροπούλου, Ὑπουργὸς Ἀεροπορίας καὶ ἡ κ. Ζάννα, Πρόεδρος καὶ ἡ κ. Σοφούλη, ἡ κ. Παπαδάτου, κ. καὶ κ. Π. Τσαλδάρη.

— Ἐκ τοῦ Διπλωματικοῦ Σώματος οἱ Πρεσβευταὶ Ἀγγλίας, Ὁλλανδίας, Γαλλίας, Ἰταλίας, Γερμανίας, Βουλγαρίας, Οὐγγαρίας καὶ αἱ κυρίαι Ράμψαιϋ ὡραιοτάτη μὲ βιολὲ σύνολον, Μπαστιανίνι μὲ φόρεμα καὶ μαντὼ σὲ καλὴ γραμμή, Ἐνὶς Μπέη τουαλέττα κομψή, Ρασκάνο λίαν διακοσμητικὴ μὲ μαῦρα καὶ καπέλλο μαῦρο ἔξτρα—σίκ, κ. καὶ κ. Χαιμπερλάϊν, κ. καὶ κ. Βίσσεχ. Κόμης Ἄντελμαν, Μαρκήσσιος Τριόμφι, κ. Στογιάνωφ, Φὸν Κάρδορφ.

— Ἐπίσης παρευρέθησαν κ. καὶ κ. Β. Δούσμανη, κ. καὶ δὶς Βούρου, Ναύαρχος καὶ ἡ κ. Γ. Πανᾶ, Στρατηγὸς καὶ ἡ κ. Μανέττα, Ναύαρχος καὶ ἡ κ. Β. Λαπρέσση, Ναύαρχος καὶ ἡ κ. Ν. Μακκᾶ, Στρατηγὸς καὶ ἡ κ. Βλαχοπούλου.

— Εὔμορφες Δες Λένα Μιχαλακοπούλου μὲ κόκκινα, Δώρα Βουρλούμη ἄσπρο καὶ καφὲ καλαίσθητο φόρεμα, Δάμαρ Φρατζῆ μπλὲ σύνολον, Ρωξάνη Σωτηριάδη, Ἄννα Βλαχοπούλου μὲ κόκκινα.

— Ἀξιοσημείωτες εὐμορφιὲς καὶ κομψότητες αἱ κυρίαι Ἀννέτα Χωρέμη μὲ μαύρη τουαλέττα, Μ. Πανᾶ μαῦρο σατὲν σὲ γραμμὴ ἐξαισία καὶ μαῦρο καπέλλο.

— Ὁμοίως παρευρέθησαν κ. καὶ κ. Δημ. Πετροκοκκίνου, κ. καὶ κ. Γ. Μελᾶ, κ. καὶ κ. Κ. Ἠλιάσκου, κ. καὶ κ. Ἰακ. Δαμαλᾶ, κ. καὶ κ. Ρωμάνου, κ. καὶ κ. Γ. Ζαρίφη, ἡ κ. Πασπάτη, κ. καὶ κ. Μελᾶ, κ. καὶ κ. Σωτηριάδη, κ. καὶ κ. Λ. Ρούφου, κ. καὶ κ. Ἠλ. Ἠλιάσκου.

— Ἰδιότυπες τουαλέττες ἔφερον ἡ κ. Ἠλ. Ἠλιάσκου μαύρη μὲ ταγκό, ἡ κ. Λ. Ρούφου μαύρη μὲ κόκκινα μανίκια.

— Ὡραιοτάτη ἦτο ἡ δὶς Κάτσια.

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

Η ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ ΜΑΣ

Ἡ εἰκὼν τοῦ σημερινοῦ ἐξωφύλλου μας εἶνε ἔργον τοῦ ζωγράφου Βαρθολομαίου ντὰ Βενέτζια, μὲ τὸν τίτλο «Ἡ Βενετσιάνα».

ΑΓΟΡΑΖΟΥΜΕ σὲ ἀπολύτως ἱκανοποιητικὰς τιμὰς παλαιὰ διάφορα βιβλία, παντὸς εἴδους καὶ πάσης γλώσσης, καθὼς καὶ ὁλόκληρες βιβλιοθῆκες. Γράψατε : «Μπουκέτο», Λέκα 7, Ἀθήνας.

ΑΘΗΝΑΪΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

ΤΟΥ κ. ΧΑΡΗ ΣΤΑΜ.

Η ΦΩΤΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

—Ὥστε δὲν μοῦ κρατᾶς κάκια ; τὴ ρώτησε μὲ λαχτάρα ὁ Βρανᾶς.

—Ὄχι.

Ἀνασηκώθηκε τότε, ἅρπαξε τὸ χέρι της καὶ τὸ γέμισε φιλιά.

—Ὤ, Φλωρίτσα μου, ἀγάπη μου, σ' εὐχαριστῶ... σ' εὐχαριστῶ !

Ἡ Φλώρα τράβηξε τὸ χέρι της καὶ ξαναγύρισε κοντὰ στὸν καθρέφτη της.

—Ἄφησέ με μόνη, τοῦ εἶπε. Περιμένω τὴ μητέρα μου. Θὰ μὲ δῆς τὸ βράδυ στὸ θέατρο.

—Ναί, ναί, ἀγάπη μου, ὅπως θὲς ἐσύ. Φεύγω... Ἀντίο γιὰ τὸ βράδυ. Ἀντίο !....

Ὅταν ὁ ἦχος τῶν βημάτων του στὴ σκάλα ἔσβυσε, ἡ Φλώρα κούνησε τὸ κεφάλι της μ' ἀηδία καὶ μουρμούρισε :

—Τί κτῆνος !... Δὲν κατάλαβα ἀκόμα, δὲν θὰ καταλάβω ποτέ, πῶς ἐγὼ ἀγαπάω τοὺς ἄντρες ποὖναι ἄντρες... Στὸ διάβολο !...

Τὸ ἴδιο βράδυ ὁ Βρανᾶς πέρασε ἀπ' τὸ θέατρο νὰ δῆ τὴ Φλώρα, μὰ ἀναγκάστηκε νὰ φύγη ξεματισμένος. Τὴ βρῆκε νὰ κυττάη παθητικὰ τὸ Λώρη, κι' ὅταν τὴν πλησίασε καὶ τὴν καλησπέρισε, δὲν γύρισε οὔτε ἕνα βλέμμα νὰ τοῦ ρίξη.

Ὅλ' αὐτὰ κάνανε τὸ Βρανᾶ ν' ἀφηνιάση, ν' ἀποτρελλαθῆ.

Ἀντὶ νὰ περιφρονήση τὴ Φλώρα, δὲν ἤξερε πῶς νὰ τὴν εὐχαριστήση. Τὴν ἔπαιρνε ξοπίσω τὴν ἡμέρα καὶ τῆς ἀγόραζε ἀπ' τὰ μαγαζιὰ ὅ,τι κι' ἂν ἐπιθυμοῦσε. Πολλὲς φορὲς τῆς ἔκανε διάφορα δῶρα διὰ τῆς βίας.

Τὴ σταματοῦσε μπρὸς στὶς βιτρίνες κι' αὐτῶν ἀκόμη τῶν παλαιοπωλείων καὶ τὴν παρακινοῦσε νὰ μπῆ μέσα καὶ νὰ πάρη παληὰ κομψοτεχνήματα, εἰκόνες, ὅ,τι τῆς γούσταρε.

Γιὰ νὰ τὰ βγάλη πέρα, εἶχε δημιουργήσει χρέη.

Κι' ἡ Φλώρα δεχότανε τὰ δῶρα του περιφρονητικά, ἀσυγκίνητα, ψυχρά...

* * *

Ἕνας μῆνας πέρασε...

Ὁ Βρανᾶς εἶνε πειὰ τρελλός, ξεπιναγμένος οἰκονομικῶς, ἀπελπισμένος.

Μὰ κι' ἡ Φλώρα δὲν πάει καλύτερα.

Ὅσο ἡ μέρες περνοῦν, τὸ πάθος της γιὰ τὸ Λώρη μεγαλώνει, γιγαντώνει, ἀνάβει καὶ τὴν φλογίζει.

Ἡ ἀδιαφορία τοῦ νέου τὴν τρελλαίνει περισσότερο. Ὅταν βρίσκεται στὴ σκηνή, γι' αὐτὸν τραγουδάει, γι' αὐτὸν χορεύει. Κι' ὅταν μπαίνει στὰ παρασκήνια, δὲν κλείνεται στὸ καμαρίνι της, ὅπως ἄλλοτε. Τρέχει, ρίχνει μιὰ ματιὰ στὸν καθρέφτη, λίγη πούδρα στὸ πρόσωπο, λίγο κόκκινο στὰ χείλη καὶ νά την ὀρθὴ καὶ ξαναμμένη πίσω ἀπ' τὰ παρασκήνια, τὸν κυττάει, τὸν κυττάει, λυώνει, χάνεται, πεθαίνει !....

Ὁ Λώρης στενοχωριέται. Πῶς θὰ τελειώση ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία ; Μιὰ νύχτα, πῆρε τὸ μάτι του τὸ Βρανᾶ νὰ τὸν ἀγριοκυττάζη ἀπὸ ἕνα θεωρεῖο, στὸ ὁποῖο καθότανε ὁλομόναχος.

Αὐτὸ ὅμως, ἀντὶ νὰ τὸν δυσαρεστήση ἢ νὰ τὸν φοβίση, τὸν εὐχαρίστησε. Ἔννοιωθε μεγάλη ἱκανοποίησι νὰ βλέπη τὸν ἀχρεῖο αὐτὸν κορτάκια νὰ ὑποφέρη, νὰ δαιμονίζεται. Γιὰ νὰ τὸν παιδέψη μάλιστα περισσότερο, μονάχα γι' αὐτό, ἄρχισε νὰ ρίχνη κάπου—κάπου καμμιὰ γελαστὴ ματιὰ στὴ Φλώρα.

Ἡ θεατρίνα ξετρελλάθηκε. Ἄρχισε νὰ ἐλπίζη, ὁ Θεὸς ξέρει τί. Κι' ἕνα πρωΐ, στὴν πρόβα, πλησίασε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ Λώρη—εἶχαν διακόψει λίγα λεπτὰ νὰ ξεκουραστοῦν— καὶ τοῦ μίλησε. Τοῦ μίλησε θαρρετά, ἀνοιχτά, βέβαιη πὼς τὸν εἶχε κατακτήσει, πὼς ἦταν δικός της. Τοῦ ἐξεθείασε τὴν τέχνη του στὸ βιολὶ ποὺ τὴν ἐμάγευε, τὴν αἰχμαλώτιζε, τὴν ἔκανε νὰ παίζη μὲ μπρίο.

—Μπορῶ νὰ πῶ, συνέχισε λυγίζοντας παιχνιδιάρικα τὸ κορμί της, μπορῶ νὰ πῶ πὼς ἂν λείπατε σεῖς, ἂν ἔλειπε ἡ τέχνη σας, δὲν θὰ μποροῦσα νὰ σταθῶ κὰν πάνω στὴ σκηνή. Ναί, ναί, κ. Λώρη, πρέπει νὰ μὲ πιστέψετε. Αὐτὴ εἶν' ἡ ἀλήθεια κι' εἶμαι εὐτυχὴς ποὺ σᾶς ἀνοίγω σήμερα τὴν καρδιά μου...

Ὁ Λώρης εἶχε σαστίσει μπρὸς στὸν κατακλυσμὸ αὐτὸν τῶν κομπλιμὰν καὶ τῶν γλυκόλογων. Ἄρχισε νὰ μετανοιώνη ποὔδωσε τόσο θάρρος στὴ θεατρίνα.

Εὐτυχῶς ξανάρχισε ἡ πρόβα καὶ γλύτωσε ἀπὸ τὶς αἰσθηματικές της γλύκες. Κι' ὅταν μετὰ δύο ὧρες ἡ πρόβα τελείωσε, ἔχωσε τὸ βιολί του στὴ θήκη κι' ἔφυγε γρήγορα-γρήγορα.

Δὲν τράβηξε ὅμως γιὰ τὸ σπίτι του, ὅπως πάντα. Πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὸ σπίτι τῆς κ. Λιναρδῆ. Ἦταν ἀποφασισμένος νὰ τὰ πῆ ὅλα στὴ Λίζα. Ἤθελε νὰ δῆ τί ἐντύπωσι θὰ τῆς ἔκαναν ὅλες αὐτὲς ἡ ἱστορίες. Τί θὰ τοὔλεγε; Ἐξακολουθοῦσε νὰ μισῆ τὸ Βρανᾶ θανάσιμα καὶ νὰ διψάη ἐκδίκησι;

Ἡ Λίζα ἦταν μόνη στὸ σπίτι.

Ἡ μητέρα της εἶχε πάει λιγάκι ἀργὰ στὸ νεκροταφεῖο καὶ δὲν εἶχε γυρίσει ἀκόμα.

Μόλις εἶδε τὸ Λώρη, ἡ νέα καταχάρηκε καὶ τὸν δέχτηκε θερμὰ κι' ἐγκάρδια. Πρόσεξε ὅμως ἀμέσως τὴ θλῖψι καὶ τὴ στενοχώρια του καὶ τὸν ρώτησε :

—Μὰ τί ἔχετε λοιπόν ; Τί σᾶς συμβαίνει ;

Ὁ Λώρης δίσταξε.

Τὸν τελευταῖο καιρό, ἡ Λίζα δὲν τοῦ εἶχε πεῖ λέξι γιὰ τὸ Βρανᾶ. Πῶς θἄχε τὴν τόλμη λοιπὸν νὰ τῆς ἀναφέρη αὐτὸ τὸ ὄνομα ;

Μὰ ἡ νέα ἐπέμενε.

Τοὔπιασε μὲ οἰκειότητα τὰ χέρια, τὸν ἔβαλε νὰ καθήση κοντά της καὶ τοῦ ξανάπε :

—Ἐμπρὸς λοιπόν !... Πέστε σὲ μένα τί σᾶς συμβαίνει ; Γιατὶ διστάζετε ; Ἐγὼ σᾶς ἀνοίγω πάντα πρόθυμα τὴν καρδιά μου.

Ὁ Λώρης χαμήλωσε τὰ μάτια του.

—Μήπως... μήπως εἴσαστε... τραύλισε ἡ Λίζα, μὰ κοκκίνισε καὶ σταμάτησε ἀμέσως.

Ἤθελε νὰ πῆ : «—Μήπως εἴσαστε ἐρωτευμένος ;...» Μὰ δὲν εἶχε τὴ δύναμι. Ἡ φωνή της κόπηκε. Τὰ τριαντάφυλλα ποὺ ἄνθισαν γιὰ μιὰ στιγμὴ στὰ μάγουλά της, φυλλορρόησαν. Κι' ἔξαφνα μιὰ νεκρικὴ χλωμάδα χύθηκε στὴν ὄψι της.

Εἶχε παρεξηγήσει τὴ στενοχώρια τοῦ Λώρη.

Ὁ νέος μάντεψε τὴν ὑποψία της. εἶδε τὴ χλωμάδα της καὶ τῆς ἀπάντησε ἀμέσως, συγκινημένος βαθειά :

—Ὄχι, ὄχι... Δὲν εἶν' αὐτὸ ποὺ φανταστήκατε, δεσποινὶς Λίζα. Μὲ ἀδικεῖτε... Διστάζω νὰ σᾶς μιλήσω, γιατὶ θὰ σᾶς θυμίσω πράγματα θλιβερά.

—Τί συμβαίνει λοιπόν ;

—Ἤθελα νὰ σᾶς μιλήσω γιὰ κεῖνον.

Ἡ Λίζα κατάλαβε ἀμέσως.

Ἡ ὄψι της συννέφιασε.

Τὰ μάτια της ἔχασαν τὴ γλύκα τους καὶ πῆραν μιὰ ἔκφρασι σκληρή.

—Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν μ' ἐνδιαφέρει, εἶπε τέλος κι' ἡ φωνή της ἔτρεμε. Ἂν ἐπιμένετε ὅμως, ἂν εἶνε ἀνάγκη, ἔστω, μιλῆστε μου, κύριε Λώρη.

Ὁ Λώρης σκέφτηκε λίγο καὶ τέλος εἶπε ἀποφασιστικά :

—Ναί, πρέπει νὰ σᾶς τὰ πῶ ὅλα. Γιὰ τελευταία φορά.

Σφούγγισε τὸν ἱδρῶτα ποὔβρεχε τὸ μέτωπό του κι' ἄρχισε νὰ διηγεῖται στὴ Λίζα ὅλα τὰ περιστατικὰ τοῦ θεάτρου, στὸ ὁποῖο ἐργαζότανε. Τὸ τρελλὸ πάθος τῆς Φλώρας μαζύ του, τὸ μαρτύριο τοῦ Βρανᾶ.

Μιλοῦσε καὶ κύτταζε τὴ Λίζα στὰ μάτια. Τί ἐντύπωσι θα τῆς κάνουν ὅλες αὐτὲς ἡ ἱστορίες ; Θὰ ζητοῦσε νὰ ἐκδικηθῆ τὸ Βρανᾶ βάζοντάς τον νὰ ξετρελλάνη τὴ θεατρίνα, γιὰ νὰ φέρη σὲ τελεία ἀπελπισία τὸν ἄνθρωπο ποὺ θεωροῦσε ὡς φονηᾶ τῆς Λίνας ;

—Μὰ ἡ Λίζα ἄκουγε ἀτάραχη.

('Ακολουθεῖ)

Τὴν σταματοῦσε μπρὸς στὶς βιτρίνες καὶ τὴν παρακινοῦσε νὰ μπῆ καὶ νὰ πάρη ὅ,τι τῆς νούσταρε....

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟ ΚΕΦΑΛΙ ΤΟΥ ΔΡΑΚΟΝΤΑ

('Από τὰ «Ἀπομνημονεύματα» γνωστοῦ Ἕλληνος ἀστυνομικοῦ).

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Α δὲν ἦταν καιρὸς γιὰ σκέψεις καὶ λόγια. Ἔπρεπε νὰ προφτάσουμε τοὺς ἀστυνομικοὺς ποὺ παρακολουθοῦσαν τὸν ἄνθρωπό μας. Τρέξαμε λοιπὸν πρὸς τὴ διεύθυνσι ποὺ εἶχαν πάρει καὶ σὲ λίγο συναντήσαμε τὸν ἕνα ἀπ' αὐτούς, τὸν τρίτο καὶ τελευταῖο στὴ σειρὰ τῆς παρακολουθήσεως.

—Τί γίνεται; τὸν ρώτησε ὁ Ἀρχηγός.

—Ἡσυχία, ἀπάντησε ἐκεῖνος.

—Καλά. Ἐξακολουθῆστε τὴ δουλειά σας. Θὰ περάσω στὸ ἀντικρυνὸ πεζοδρόμιο καὶ θὰ φερμάρω ἀπὸ κεῖ τὸ φίλο μας.

Περάσαμε πράγματι ἀντίκρυ, προχωρήσαμε γρήγορα-γρήγορα καὶ σὲ λίγο διακρίναμε καὶ τοὺς δύο ἄλλους ἀστυνομικούς, τὸν ἕνα πίσω στὸν ἄλλο καὶ μπρὸς ἀπὸ αὐτοὺς τὸν ἄγνωστο, νὰ βαδίζη ἄσκοπα πρὸς τὸ παλάτι. Ὅταν ἔφτασε στὴν πλατεῖα τοῦ Συντάγματος ὁ ἄγνωστος, στάθηκε γιὰ μιὰ στιγμή, σὰν νὰ δίσταζε κατὰ ποῦ νὰ τραβήξη καὶ τέλος κατέβηκε πρὸς τὴν ὁδὸν Σταδίου. Δὲν τὸν ἀφίναμε καθόλου ἀπ' τὰ μάτια μας. Μπρὸς στοὺς Β. Σταύλους ὁ ἄγνωστος πέρασε στὸ ἀντικρυνὸ πεζοδρόμιο καὶ μπῆκε μέσα στὸ μαγαζὶ τοῦ κ. Ἀπότσου. Ἀφήσαμε νὰ περάσουν λίγα λεπτὰ καὶ μπήκαμε κατόπι του. Ὕστερ' ἀπὸ μᾶς μπῆκαν καὶ κάθησαν σ' ἕνα τραπέζι κι' οἱ τρεῖς ἀστυνομικοί.

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ὁ διάσημος Γάλλος ποιητὴς Κορνήλιος

Ὁ ἄγνωστος εἶχε διατάξει ἕνα κονιάκ. Τὸ ἔπιε καὶ ζήτησε καὶ δεύτερο. Ὁ Ἀρχηγὸς τὸν κύτταζε προσεκτικά. Τὸ ἴδιο ἔκαναν κι' οἱ τρεῖς ἀστυνομικοὶ καὶ ἰδίως ὁ πιὸ γέρος ἀπ' αὐτούς, ὁ ὁποῖος δὲν τὸν ἄφινε ἀπ' τὰ μάτια του.

Ὁ ἄγνωστος ἦταν νέος τριάντα ὡς τριαντάπεντε ἐτῶν, μελαψός, μὲ μαῦρα φλογερὰ μάτια, μὲ μιὰ νοστιμάδα στὸ πρόσωπο γλυκειὰ καὶ σκληρὴ συγχρόνως, ἀρκετὰ κομψὸς καὶ μὲ ἀρκετὰ καλοὺς τρόπους, ὅπως φαινότανε.

—Παληόμουτρο ! μουρμούρισε ἔξαφνα ὁ Ἀρχηγός.

—Λές; ρώτησα σιγά.

—Ναί, ναί, πολὺ ἐπικίνδυνο φροῦτο.

Πέρασαν λίγα λεπτὰ σιωπῆς.

—Χμ !... ἔκανε ὁ Ἀρχηγός.

Καὶ πρόσθεσε ἀμέσως :

—Ξενύχτης.

Τὸν κύτταξε περίεργα.

—Χαρτοπαίκτης, συνέχισε.

—...... !

—Καὶ ὄχι ντόπιος. Οὔτε Ἀθηναῖος, οὔτε ἐπαρχιώτης. Ρωμηός, μὰ φερμένος ἀπ' ἔξω...

Τὸν ἄκουγα κατάπληκτος.

—Τώρα τελευταῖα ἔχει, φαίνεται, οἰκονομικὲς στενοχώριες. Καὶ φαίνεται ἀκόμα νέος ἀπὸ καλὸ σπίτι, μὰ παραλυμένος...

Ὁ ἄγνωστος εἶχε ἀνάψει τώρα ἕνα τσιγάρο καὶ κάπνιζε.

—Νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι, εἶπε σιγὰ ὁ Ἀρχηγός, ἂν αὐτὸ τὸ μοῦτρο δὲν μᾶς ἔχει ἔρθει ἀπ' τὴν Αἴγυπτο !...

Ἔξαφνα ὁ νέος σηκώθηκε, πλήρωσε τὰ κονιὰκ ποὔχε πιεῖ καὶ βγῆκε ἔξω.

Ὁ Ἀρχηγὸς κάλεσε ἀμέσως κοντά του τοὺς ἀστυνομικούς, τοὺς εἶπε νὰ τὸν παρακολουθήσουν ὅπως καὶ προηγουμένως, νὰ μάθουν ποῦ κάθεται καὶ ποιὸς εἶνε καὶ νὰ τοῦ δώσουν ἀναφορά, χωρὶς νὰ χάσουν καιρό.

Βγήκαμε κατόπιν στὸ δρόμο καὶ τραβήξαμε πρὸς τὴν Ὁμόνοια. Ὁ ἄγνωστος εἶχε ἀνηφορίσει πρὸς τὸ Σύνταγμα.

—Λοιπόν, ρώτησα τὸν Ἀρχηγὸ ὅταν μείναμε μόνοι, ποιὰ εἶνε ἡ γνώμη σου γιὰ ὅσα ἔγιναν ἀπόψε;

—Ἡ γνώμη μου εἶνε ὅτι δὲν ἔπεσα καθόλου ἔξω στὶς ὑποψίες μου, μοῦ ἀπάντησε.

—Ὥστε ὁ νέος αὐτός;..

—Ὁ νέος αὐτὸς δὲν θὰ μοῦ ξεφύγη.

—Εἶνε λοιπὸν ὁ κλέφτης τῶν χρυσαφικῶν τῆς κ. Λιάκου;

—Περίπου.

* * *

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωΐ, ὁ Ἀρχηγὸς τηλεφώνησε στὸν κ. Λιάκο καὶ τὸν παρακάλεσε νὰ τοῦ ἐπιτρέψη νὰ ἀνακρίνη προχείρως τὸ ὑπηρετικὸ προσωπικὸ τοῦ σπιτιοῦ του.

Ὁ κ. Λιάκος δέχτηκε πρόθυμα. Μᾶς περίμενε στὴν Τράπεζά του καὶ πήγαμε μαζὺ σπίτι του, χωρὶς νὰ κατσουφιάση αὐτὴ τὴ φορὰ γιὰ τὴν παρουσία μου.

Μπρὸς στὴν πόρτα τοῦ μεγάρου τοῦ τραπεζίτου, ὁ Ἀρχηγὸς χασομέρησε λίγο, προσποιούμενος πὼς καθαρίζει τὰ παπούτσια του. Κυρίως ὅμως προσπαθοῦσε νὰ ἐξιχνιάση τί λόγο εἶχε ὁ ἄγνωστος τὴν προηγουμένη νύχτα νὰ σκύβη μπρὸς στὰ σκαλοπάτια καὶ νὰ καμώνεται πὼς δένει τὸ κορδόνι τοῦ παπουτσιοῦ του.

Ἔξαφνα τὸ πρόσωπο τοῦ Ἀρχηγοῦ ἔλαμψε ἀπὸ χαρά. Κάτι εἶχε δεῖ, κάτι εἶχε ἀνακαλύψει. Εἶχε λύσει ἀσφαλῶς τὸ πρόβλημα ποὺ τὸν ἀπασχολοῦσε.

Ἀνεβήκαμε ἐπάνω. Καθήσαμε στὴ μεγάλη αἴθουσα ἀναμονῆς κι' ἄρχισε ἡ ἐξέτασις τοῦ προσωπικοῦ, ἡ ὁποία, καθὼς κατάλαβα, γινότανε ἁπλῶς γιὰ τοὺς τύπους. Ὁ σκοπὸς τοῦ Ἀρχηγοῦ ἦτανε ἄλλος ἀσφαλῶς.

Ὅταν ἦρθε ἡ σειρὰ τῆς ἐξετάσεως τῆς καμαριέρας, ὁ Ἀρχηγὸς σκεφτόταν ἀρκετὰ πρὶν τῆς κάμει κάθε ἐρώτησι. Τὴ βασάνισε μισὴ ὥρα περίπου, ρωτῶντας την τὰ πιὸ ἀλλόκοτα πράγματα.

Ὅταν ἡ ἐξέτασις τῶν ὑπηρετῶν τελείωσε, ὁ Ἀρχηγὸς ζήτησε νὰ δῆ ὅλα τὰ δωμάτια τοῦ μεγάρου. Ὁ τραπεζίτης τὸν ὡδήγησε παντοῦ προθύμως.

—Ἔχει ταράτσα τὸ σπίτι; ρώτησε ἔξαφνα ὁ Ἀρχηγός.

—Φυσικὰ ἔχει, ἀπάντησε ὁ κ. Λιάκος.

Ὁ τραπεζίτης παραξενεύτηκε. Ὡστόσο μᾶς ὡδήγησε στὴν ταράτσα.

Ὁ Ἀρχηγὸς ἔκαμε μερικὲς βόλτες κυττάζοντας δῆθεν τὸ θέαμα ποὺ ἁπλωνόταν ἐμπρός μας, εἶδε ὅ,τι ἤθελε νὰ δῆ καὶ εἶπε στὸν κ. Λιάκο :

—Αὐτὸ ἦταν... Ἂς κατέβουμε.

Ὅταν κατεβήκαμε κάτω, μιὰ νοσοκόμος ἦρθε καὶ εἶπε κάτι στὸν τραπεζίτη. Ὁ κ. Λιάκος γύρισε τότε στὸν Ἀρχηγὸ καὶ τοῦ ἐξήγησε τί συμβαίνει :

Ἡ μυστηριώδεις κλοπὲς τῶν κοσμημάτων της εἶχαν ρίξει ἄρρωστη στὸ κρεββάτι τὴν σύζυγό του, ἡ ὁποία ζητοῦσε τώρα νὰ δῆ τὸν Ἀρχηγὸ γιὰ λίγες στιγμές.

Ὁ Ἀρχηγὸς δέχτηκε προθύμως. Μᾶς ὡδήγησαν σ' ἕναν εὐρύχωρο κοιτῶνα, ποὺ ὅλα, ἔπιπλα καὶ κλινοσκεπάσματα, ἦσαν λευκά. Πάνω στὸ κρεββάτι της βρισκόταν ξαπλωμένη, χλωμὴ καὶ μὲ σκόρπια τὰ ὡραῖα της μαλλιὰ ἡ κ. Λιάκου, μιὰ ἀπ' τὶς ὡραιότερες Ἀτθίδες τὴν ἐποχὴ αὐτή. Μόλις ἐμπήκαμε μέσα, ἡ γυναῖκα τοῦ τραπεζίτη μᾶς παρακάλεσε νὰ καθήσουμε κι' ἄρχισε νὰ ζητάη πληροφορίες γιὰ τὶς ἐνέργειες τῆς ἀστυνομίας.

Ὁ Ἀρχηγὸς τὴν καθησύχασε :

—Μὴν ἀνησυχεῖτε, κυρία, τῆς εἶπε, κάνω καὶ θὰ κάνω ὅ,τι εἶνε δυνατὸν γιὰ νὰ βρῶ τὰ κοσμήματα ποὺ σᾶς ἔκλεψαν.

—Τὸ ἐλπίζετε, κύριε μοίραρχε;

—Ναί, κυρία, τὸ ἐλπίζω.

—Καὶ μπορῶ νὰ εἶμαι ἥσυχη, ἀπολύτως ἥσυχη σχετικῶς;

—Μάλιστα, κυρία, ἀπολύτως ἥσυχη.

—Εὐχαριστῶ, κ. μοίραρχε. Ἐμπιστεύομαι σὲ σᾶς...

. . . .

Ὅταν βρεθήκαμε στὸ δρόμο, εἶπα στὸν Ἀρχηγό, ὁ ὁποῖος ἦταν βυθισμένος σὲ σκέψεις :

—Ὥστε εἶσαι τόσο βέβαιος πὼς κρατᾶς στὰ χέρια σου καὶ τὸν κλέφτη καὶ τὰ κοσμήματα;

—Ναί, ἀπολύτως βέβαιος.

—Κι' ὅμως δὲν ἔκαμες τίποτα μέχρι τῆς στιγμῆς.

—Μέχρι τῆς στιγμῆς ἔκαμα πολλά. Ἀπόψε δὲ...

—Ἀπόψε;...

—Ἀπόψε θὰ πιάσουμε καὶ τόν.... κλέφτη — ἂς τὸν ποῦμε ἔτσι — σκαστόν.

—Ἐπὶ τέλους ! φώναξα.

—Ἔλα λοιπὸν νὰ μὲ πάρης ἀπ' τὴν Καταδίωξι, μόλις νυχτώσει.

—Θὰ εἶμ' ἐκεῖ στὴν ὥρα μου. Εἶμαι περίεργος νὰ δῶ πῶς θὰ τελειώση ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία.

Πραγματικά, μόλις βράδυασε, πῆγα στὴν Καταδίωξι.

Ὁ Ἀρχηγὸς μὲ περίμενε.

—Φεύγουμε ἀμέσως, μοῦ εἶπε.

Κατόπιν, ἀφοῦ ἔδωσε μερικὲς ὁδηγίες σὲ δυὸ μυστικοὺς ἀστυνομικοὺς ποὺ τὸν συνώδευαν, ξεκινήσαμε.

Στὸ δρόμο ρώτησα τὸν Ἀρχηγὸ τί εἶχαν μάθει τὰ λαγωνικά του γιὰ τὸν ἄγνωστο νέο ποὺ παρακολούθησαν τὴν προηγουμένη νύχτα.

Ὁ Ἀρχηγὸς χαμογέλασε.

—Ἔμαθαν ὅ,τι χρειαζότανε, μοῦ ἀπάντησε. Θὰ σοῦ ἐξηγήσω κατόπιν. Πάντως δὲν ἔπεσα ἔξω στὶς ὑποψίες μου χτὲς τὴ νύχτα.

Σὲ λίγο φτάσαμε μπρὸς στὸ μέγαρο τοῦ κ. Λιάκου.

('Ακολουθεῖ)

ΤΡΑΓΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ ΤΟΥ ΠΝΙΓΜΕΝΟΥ

ΤΟΥ JEAN D' IVRAY

ΤΟΝ Κάρολο Καφαρὲλ τὸν ἤξεραν ὅλοι ὡς τὸν πιὸ χαριτωμένο καὶ πιὸ εὔθυμο ναύτη τοῦ πλοίου «Ἀδέλα», τὸ ὁποῖο πηγαινοερχότανε ταχτικὰ ἀπὸ τὴ Γαλλία στὴν Ἱσπανία.

Ὁ Κάρολος εἶχε πάντα νὰ διηγηθῆ κάτι φαιδρὸ ἀπ' τὰ ταξείδια του στοὺς συναδέλφους του, πάντα τραγουδοῦσε κι' ἀστειευότανε, καὶ στὶς πιὸ μεγάλες τρικυμίες. Γι' αὐτὸ ὅλοι μέσα στὸ πλοῖο τὸν ἀγαποῦσαν κι' ἐπιζητοῦσαν τὴ συντροφιά του.

Ἔξαφνα ὅμως ὁ Κάρολος ἔγινε μελαγχολικός. Δὲν διηγότανε πειὰ εὔθυμες ἱστορίες, δὲν ἀστειευότανε, δὲν τραγουδοῦσε... Κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβη γιατὶ εἶχε ἀλλάξει ἔτσι ἀπότομα. Σὲ κανέναν ἄλλωστε δὲν ἔλεγε τίποτα. Μόνο, ὅταν τελείωνε τὴν ἐργασία του, καθότανε σὲ μιὰν ἄκρη τοῦ πλοίου κι' ἔβλεπε σιωπηλὸς κι' ἀσάλευτος τὴ θάλασσα. Τί συνέβαινε λοιπὸν μέσα στὴν καρδιὰ τοῦ Καρόλου; Ποιὰ μυστικὴ λύπη τὴν πλημμυροῦσε;

Ὁ πλοίαρχος, ὁ ὁποῖος ἦταν πολὺ ἀγαθὸς κι' ἀγαποῦσε σὰν παιδί του τὸν Κάρολο, πῆγε ἕνα βράδυ κοντά του καὶ τοῦ εἶπε:

—Κάρολε, τί ἔχεις πάθει; Γιατί ἔγινες ἔξαφνα ἔτσι μελαγχολικός; Πές μου τί σὲ βασανίζει. Δὲν ἔχεις ἐμπιστοσύνη οὔτε σ' ἐμένα, ποὺ σ' ἀγαπῶ σὰν παιδί μου;

Ὁ Κάρολος δὲν εἶπε λέξι. Ἄρχισε μόνον νὰ κλαίη.

—Δὲν εἶνε σωστό, τοῦ εἶπε ὁ πλοίαρχος, νὰ κλαῖς σὰν γυναῖκα. Μίλησέ μου, ἐξηγήσου, τί ἔχεις;

Τότε ὁ Κάρολος, συγκρατῶντας τὰ δάκρυά του, μουρμούρισε μὲ ντροπή:

—Ἄχ, καπετάνιο μου, εἶμαι ἀπελπισμένος, γιατὶ ἀγαπῶ!...

—Κι' αὐτὸ σ' ἀπελπίζει; φώναξε ὁ καπετάνιος. Καὶ ποιὰ εἶν' αὐτὴ ποὺ ἀγαπᾶς;

—Εἶνε μιὰ νέα καὶ πεντάμορφη Ἱσπανίδα, τὴν ὁποία γνώρισα σ' ἕνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα μας ταξείδια.

—Καὶ δὲν σ' ἀγαπᾶ κι' ἐκείνη;

—Μ' ἀγαπᾶ.

—Λοιπόν; Γιατί εἶσαι δυστυχής;

—Γιατί, καπετάνιο μου, εἶμαι φτωχὸς κι' ὁ πατέρας τῆς ἀγαπημένης μου δὲν μὲ θέλει γιὰ γαμπρό του.

—Κάρολε, εἶπε τότε ὁ πλοίαρχος, εἶσαι καλὸ καὶ γενναῖο παλληκάρι καὶ θὰ σὲ βοηθήσω στὴν περίστασι αὐτή. Λοιπόν, σὲ προβιβάζω, σοῦ αὐξάνω τὸ μισθὸ καὶ σοῦ δίνω καὶ πέντε χιλιάδες φράγκα γιὰ γαμήλιο δῶρο.

Ὁ Κάρολος, συγκινημένος βαθειὰ καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια, φίλησε τὸ χέρι τοῦ πλοιάρχου. Κι' ὅταν σὲ λίγες μέρες ἡ «Ἀδέλα» πῆγε πάλι στὴν Ἱσπανία, ὁ Κάρολος ἀρραβωνιάστηκε μὲ τὴν ἀγαπημένη του, τὴ σενορίτα Ντολορές, καὶ ἦταν πειὰ εὐτυχισμένος.

Ὁ πατέρας τῆς Ντολορὲς δὲν ἔφερνε τώρα καμμιὰ ἀντίρρησι γιὰ τὴν ἕνωσι τοῦ ζεύγους καὶ συμφώνησαν νὰ γίνη ὁ γάμος ὅταν ἡ «Ἀδέλα» θὰ ἐπέστρεφε καὶ πάλι στὰ Ἱσπανικὰ νερά. Οἱ δύο ἐρωτευμένοι χωρίστηκαν μὲ ὅρκους, μὲ δάκρυα καὶ μὲ φιλιά. Κι' ἀνυπόμονα περίμεναν πειὰ τὴν ἡμέρα, ποὺ θὰ συναντιόντουσαν καὶ πάλι.

Μέρες πολλὲς πέρασαν. Ἡ «Ἀδέλα», ἀφοῦ ξεφόρτωσε σ' ἕνα Γαλλικὸ λιμάνι διάφορα ἐμπορεύματα, ξανατράβηξε γιὰ τὴν Ἱσπανία.

Ἀλλὰ μιὰ νύχτα, ἡ ὁμίχλη ἦταν τόσο πυκνή, ποὺ κατὰ λάθος, ἀντὶ νὰ ὁδηγήσουν τὸ πλοῖο πρὸς τὶς Ἱσπανικὲς ἀκτές, τὸ ὡδήγησαν πρὸς τὸ Μαρόκο, λίγο μακρύτερα ἀπὸ τὸ Τάντζερ, σιμὰ σὲ μιὰ ἀκρογιαλιά, ποὺ ἦταν καταφύγιο Μαροκινῶν πειρατῶν.

Ἡ πρώρα τοῦ πλοίου ἄνοιξε, καθὼς χτύπησε πάνω στοὺς βράχους. Πολλοὶ ἀπὸ τὸ πλήρωμα χάθηκαν τὴ νύχτα αὐτὴ κι' ἡ θάλασσα παρέσυρε μακρυὰ τὰ πτώματά τους. Ὁ πλοίαρχος, ὁ Κάρολος καὶ δυὸ-τρεῖς ναῦτες προσπάθησαν νὰ σωθοῦν κολυμβῶντας. Καὶ ὅταν τέλος κατώρθωσαν νὰ φτάσουν στὴν ἀκτή, τοὺς ἔπιασαν οἱ μαῦροι πειραταὶ καὶ τοὺς ὡδήγησαν σ' ἕνα ἀπὸ τὰ χωριά τους, ὅπου τοὺς ἀνάγκαζαν νὰ κάνουν τὶς πιὸ βαρειὲς δουλειές. Τώρα πειά, ὁ Κάρολος πότιζε τὴ γῆ μὲ τὰ δάκρυά του.

—Τί νὰ κάνη ἡ Ντολορές μου: ρωτοῦσε ἀναστενάζοντας.

Κι' ὁ πλοίαρχος τοῦ ἀπαντοῦσε:

—Τί νὰ κάνη;... Θὰ σὲ περιμένη.

Πῶς ὅμως μποροῦσε νὰ τὸν περιμένη τὸν Κάρολο ἡ Ντολορές, ἀφοῦ ὅλοι στὴν πατρίδα της τὸν νόμιζαν γιὰ νεκρό; Κι' ὅταν μιὰ μέρα ἡ θάλασσα ἔβγαλε στὴν ἀκρογιαλιὰ ἕνα πτῶμα, μὲ παραμορφωμένο πρόσωπο, ὅλοι εἶπαν ὅτι ἦταν τοῦ Καρόλου.

Ἡ Ντολορὲς θρήνησε καὶ δάρθηκε ἄγρια γιὰ τὸ χαμὸ τοῦ ἀγαπημένου της. Ἐπὶ ἡμέρες πήγαινε στὸν τάφο, ὅπου εἶχαν θάψει τὸν πνιγμένο ναύτη, κι' ἔκλαιγε πικρά.

Ἡ ὡραία Ἱσπανίδα εἶχε ἀρχίσει νὰ χλωμιάζη. Τὰ πράσινα μάτια της δὲν ἔλαμπαν πειὰ σὰν καὶ πρῶτα. Καὶ μιὰ μέρα, ὁ πατέρας της, γιὰ νὰ τὴν διασκεδάση, τῆς ἔφερε γιὰ συντροφιὰ ἕναν νέο σενόρο ἀπὸ τὴν πόλι, ἕναν «καλλιτέχνη», ἕναν ξυλογλύπτη, μὲ ὡραῖα λευκὰ χέρια καὶ μὲ μαῦρα φλογερὰ μάτια, τὰ ὁποῖα ἔμοιαζαν πολὺ μὲ τὰ ὑγρὰ καὶ λαμπερὰ μάτια τοῦ Καρόλου.

Ἡ Ντολορές, μὴν ἐλπίζοντας πειὰ ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ γυρίση ὁ Κάρολος, ἄφησε τὴν καρδιά της νὰ παρηγορηθῆ μὲ τὴν ἀγάπη τοῦ καλλιτέχνη.

Μιὰ μέρα, τέλος, ἔγινε κι' ὁ γάμος τους στὴν ἐκκλησία τῆς Ἁγίας Μαρίας καὶ γιὰ καιρὸ ἀπὸ τότε ἡ Ντολορὲς δὲν ἀνάφερε καθόλου πειὰ τὸ ὄνομα τοῦ Καρόλου. Ἀλλ' ὅταν ἔφτασε ἡ ἡμέρα τῶν ψυχῶν, ἡ Ντολορὲς ἔννοιωσε ἔξαφνα τὴν καρδιά της βαρειὰ καὶ θέλησε νὰ πάη νὰ προσευχηθῆ στὸν τάφο τοῦ Καρόλου. Εἶπε στὸν ἄντρα της τὴν ἐπιθυμία της αὐτή, κι' ἐκεῖνος προθυμοποιήθηκε νὰ τὴ συνοδέψη ὥς ἐκεῖ.

Ὁ καλλιτέχνης ἦταν ἕνας ἀγαθὸς καὶ λογικὸς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος δὲν ζήλευε τοὺς νεκρούς.

Πῆγαν λοιπὸν οἱ δυὸ νειόνυφοι στὸ κοιμητήριο τῶν φτωχῶν, ἐκεῖ ὅπου εἶχαν θάψει τὸν πνιγμένο ναύτη. Μὰ ὅταν ἔφτασαν πάνω ἀπὸ τὸν τάφο του, εἶδαν, Θεέ μου, εἶδαν τὸν Κάρολο, ναί, τὸν ἴδιο τὸν Κάρολο, ὁλοζώντανο, ὄρθιο μπροστὰ στὸ ἴδιο του τὸ μνῆμα!...

Ἡ Ντολορὲς ἄφησε μιὰ κραυγὴ φρίκης καὶ σωριάστηκε κάτω λιπόθυμη. Ὁ ἄντρας της τὤβαλε στὰ πόδια...

* * *

Τί εἶχε γίνει λοιπόν; Ὁ Κάρολος, μαζὺ μὲ τοὺς συντρόφους του, εἶχε ξεφύγει ἀπὸ τοὺς πειρατὰς καὶ κατώρθωσε νὰ ξαναγυρίση στὴν Ἱσπανία. Μόλις ἔφτασε στὸ χωριὸ τῆς ἀγαπημένης του, ἔμαθε ὅτι ἡ Ντολορές, νομίζοντάς τον γιὰ νεκρό, παντρεύτηκε μὲ ἕναν ἄλλο. Ὁ φτωχὸς νέος δὲν εἶχε πειὰ τὸ θάρρος νὰ πάη στὸ σπίτι της καὶ νὰ τὴν δῆ στὸ πλευρὸ ἑνὸς ἄλλου. Θέλησε μονάχα νὰ πάη καὶ νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ μνῆμα τοῦ πνιγμένου ναύτη, ὅπου, καθὼς τοῦ εἶπαν, ἡ ἀρραβωνιαστικιά του πήγαινε καὶ τὸν ἔκλαιγε ἐπὶ πολὺν καιρό.

Ἔτσι ἔτυχε νὰ συναντηθοῦν μὲ τὴ Ντολορὲς καὶ τὸν ἄντρα της μέσα στὸ νεκροταφεῖο. Τὸ συναπάντημα αὐτὸ τάραξε καὶ συγκίνησε βαθειὰ καὶ τὸν ἴδιο τὸν Κάρολο. Ὅταν συνῆλθε τέλος, πλησίασε τὴ Ντολορὲς καὶ τὴν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι γιὰ νὰ τὴ σηκώση ἐπάνω! Μὰ ἡ Ντολορὲς δὲν ἐσάλευε. Ἦταν χλωμὴ σὰν τὸ θειάφι. Τὰ μάτια της εἶχαν θολώσει. Ταραγμένος ὁ Κάρολος, γονάτισε πλάϊ της κι' ἀκούμπησε τὸ χέρι του στὸ στῆθος της. Ἡ καρδιά... εἶχε πάψει νὰ χτυπᾶ. Ἡ ὡραία Ντολορὲς ἦταν νεκρή!...

Μιὰ νέα καὶ πεντάμορφη Ἰσπανίδα....

ΜΙΚΡΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΙ ΓΛΑΡΟΙ

Ὅπως ὑπάρχουν ἡ ταχυδρομικὲς περιστερές, ἔτσι ἔγινε τελευταῖα σκέψις νὰ χρησιμοποιοῦνται καὶ οἱ γλάροι ὡς ταχυδρόμοι, γιὰ νὰ μεταφέρουν γράμματα πάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα. Ὁ Γάλλος καθηγητὴς Ντεμὰρκ μάλιστα, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε νὰ ἐκπαιδεύση μερικοὺς γλάρους γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτό, ἔκανε πρὸ ὀλίγου καιροῦ τὴν πρώτη δοκιμή, στέλνοντας δυὸ γλάρους ἀπὸ τὸ Ταμαρίφ, ποὺ βρίσκεται κοντὰ στὴν Τουλόν, στὴν Ἴλ ντὲ Λεβάν, ποὺ ἀπέχει 45 χιλιόμετρα. Μὰ τὸ πείραμά του ἀπέτυχε, γιατὶ τὸν πρῶτο γλάρο τὸν σκότωσαν στὸ δρόμο μερικοὶ κυνηγοὶ καὶ τὸν δεύτερο τὸν ἐπῆγε πίσω στὸν καθηγητὴ ἕνας ψαρᾶς, ὁ ὁποῖος τὸν βρῆκε ἐπάνω σ' ἕνα βράχο μὲ σπασμένο τὸ πόδι.

Ὁ καθηγητὴς Ντεμὰρκ ὅμως δὲν ἀπογοητεύθηκε ἀπὸ τὴν πρώτη του αὐτὴ ἀποτυχία καὶ ἐπεχείρησε νέα πειράματα μὲ γλάρους, τοὺς ὁποίους τοῦ προμήθευσε τὸ Ναυτικὸ Βιολογικὸ Ἰνστιτοῦτο τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Λυών. Τὰ πειράματα αὐτὰ ἐπέτυχαν πληρέστατα. Τὸ μεγαλείτερο πλεονέκτημα τῶν γλάρων γιὰ τὴ χρησιμοποίησί τους ὡς ταχυδρόμων, εἶνε ὅτι μποροῦν νὰ πετάξουν καὶ κατὰ τὴν μεγαλείτερη θύελλα ἀκόμη καὶ ὑπὸ τὶς δυσμενέστερες καιρικὲς συνθῆκες, πρᾶγμα ποὺ δὲν μποροῦν νὰ τὸ κάμουν οὔτε τὰ περιστέρια, οὔτε... τὰ ἀεροπλάνα. Ἐξ ἄλλου, οἱ γλάροι εἶνε πουλιὰ ἐξαιρετικὰ ἔξυπνα καὶ μποροῦν εὔκολα νὰ ἐκπαιδευθοῦν εἰδικῶς γι' αὐτὴν τὴν δουλειά.

Η ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΑΓΑΠΗΣΑΝ ΠΟΛΥ

Η ΠΕΝΤΑΜΟΡΦΗ ΜΑΡΙΑ ΔΟΝΙΛΟΒΝΑ, ΠΟΥ ΣΚΟΤΩΝΕ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ

Θ΄.

ΟΠΩΣ γράφαμε στὸ προηγούμενο φύλλο, ὁ πρῶτος φίλος τῆς Μαρίας Δονιλόβνας, ὁ Ἀκχώφ, ταγματάρχης ἤδη, παρουσιάστηκε στὸν εὐνοούμενο τῆς Τσαρίνας Αἰκατερίνης, πρίγκηπα Μεντζικώφ, καὶ τοῦ κατήγγειλε τὶς παιδοκτονίες τῆς ὡραίας αὐτῆς κακούργου, καθὼς καὶ τὸ πνίξιμο τοῦ τελευταίου της παιδιοῦ στὸ πηγάδι τοῦ αὐτοκρατορικοῦ κήπου.

—Ποιὸς ἔρριξε τὸ βρέφος στὸ πηγάδι; ρώτησε ὁ πρίγκηψ τὸν Ἀκχώφ.

—Ἡ ἴδια ἡ Μαρία Δονιλόβνα, τὴ νύχτα τοῦ τοκετοῦ, ἀπάντησε ὁ ταγματάρχης.

—Τὴν ἴδια νύχτα; Περίεργο! Πῶς μπόρεσε νὰ συρθῆ ὥς ἐκεῖ; Ἔστω ὅμως... Ἀρκεῖ, ταγματάρχα. Σὲ λίγες στιγμὲς ὁ Τσάρος θὰ γνωρίζη τὰ πάντα καὶ ἡ δικαιοσύνη θὰ κάμη τὸ καθῆκον της. Χαίρετε....

—Ἂν θέλετε τὸ ἁμάξι μου γιὰ νὰ γυρίσετε στὴν Πετρούπολι, βρίσκεται στὴ διάθεσί σας, εἶπε ὁ ταγματάρχης. Ἐγὼ δὲν πρόκειται νὰ φύγω σήμερα, ὑψηλότατε...

Ὁ Μεντζικὼφ σηκώθηκε ἀπ' τὴ θέσι του, ἕτοιμος ν' ἀποχαιρετήση τὸν Ἀκχώφ, ἀλλ' ὁ ταγματάρχης δὲν ἐσκόπευε νὰ φύγη.

—Λοιπόν; τὸν ρώτησε ὁ πρίγκηψ. Θέλετε νὰ προσθέσετε τίποτ' ἄλλο;

—Ὄχι! ψιθύρισε ὁ ταγματάρχης. Μόνον....

Καὶ ὁ δυστυχὴς ἀξιωματικὸς σφούγγισε τὸν ἱδρῶτα του ποὺ ἔβρεχε τὸ μέτωπό του.

—Μόνον; ρώτησε ὁ πρίγκηψ.

—Μόνον, ἐξακολούθησε ὁ Ἀκχώφ, θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ πῆτε, τί θὰ κάνατε ἐσεῖς ἂν εἴσαστε στὴ θέσι μου; θὰ καταγγέλνατε τὴ γυναῖκα αὐτή;

Ὁ Μεντζικὼφ ἅπλωσε τὸ χέρι του στὸν γενναῖο Σουηδό.

—Νὰ ἡ ἀπάντησί μου, τοῦ εἶπε μὲ τόνο σοβαρό. Τί λέτε κατόπιν αὐτοῦ; Ποτὲ δὲν δίνω τὸ χέρι σ' ἕναν ἄνθρωπο ποὺ περιφρονῶ. Μείνατε ἥσυχος. Αὐτὸ ποὺ κάνατε ἦταν ὑποχρέωσί σας καὶ σᾶς τιμᾶ. Ἄλλωστε συντελεῖτε, μὲ τὴν καταγγελία σας, στὸ ν' ἀπαλλάξουμε τὴν αὐτοκράτειρα ἀπὸ μιὰ θανάσιμη ἐχθρά της καὶ τὸν κόσμο ἀπὸ ἕνα πλάσμα διεφθαρμένο. Μπορεῖτε νὰ περπατᾶτε μὲ τὸ κεφάλι ψηλὰ καὶ νὰ βασίζεστε ἀπὸ δῶ καὶ πέρα στὴ φιλία μου...

Ὁ Λουδοβῖκος Ἀκχὼφ ὑποκλίθηκε κι' ἀναχώρησε, ἀλλὰ μὲ τὸ κεφάλι σκυμμένο.

Ὁ Μεντζικώφ, ποὺ τὸν παρακολουθοῦσε, σήκωσε τοὺς ὤμους του καὶ ψιθύρισε:

—Στοιχηματίζω, ὅτι μετάνοιωσε κιόλας.

Καὶ δὲν εἶχε ἄδικο.

Ὁ Λουδοβῖκος Ἀκχὼφ ποτὲ δὲν ἐσυγχώρησε τὸν ἑαυτό του γιὰ τὴν πρᾶξι του αὐτή. Ρίχτηκε λοιπὸν στὴ δίνη τοῦ πολέμου καὶ μετὰ ἕξη μῆνες σκοτώθηκε στὴ Δανία.

* * *

Ὕστερ' ἀπ' αὐτὴ τὴν τόσο ἐνδιαφέρουσα συνομιλία, ὁ πρίγκηψ Μεντζικὼφ ἔσπευσε νὰ συναντήση τὸν Τσάρο, ὁ ὁποῖος ἄκουσε πολὺ προσεχτικὰ τὴ διήγησί του.

—Ἡ αὐτοκράτειρα ἔμαθε τίποτε ἀπ' ὅλα αὐτά; ρώτησε στὸ τέλος βιαστικά.

—Ὄχι, Μεγαλειότατε.

Ὁ Μ. Πέτρος σηκώθηκε ἐπάνω.

—Πολὺ καλά, εἶπε. Σᾶς συγχωρῶ ποὺ μὲ συμβουλεύετε νὰ παραδώσω στὸ δήμιο μιὰ γυναῖκα, τὴν ὁποία σεῖς μισεῖτε καὶ τὴν ὁποία ἐγὼ ἀγαπῶ....

—Ὢ, Μεγαλειότατε....

—Ἀρκεῖ. Σᾶς παρακαλῶ μόνο νὰ τηρήσετε γιὰ ὅλ' αὐτὰ σιωπή, μέχρι νεωτέρας διαταγῆς μου...

—Δὲν θὰ πῶ τίποτε, Μεγαλειότατε.

—Πηγαίνετε τώρα κατὰ διαταγή μου στὸν κόμητα Σοτὼφ καὶ πῆτέ του νὰ καλέση γι' ἀπόψε τὸ συνέδριο....

—Τὸ συνέδριο;

Ὁ Μέγας Πέτρος.

—Ναί. Δὲν ξέρεις περὶ τίνος πρόκειται; Θὰ μάθετε ἀργότερα. Πηγαίνετε τώρα....

—Πηγαίνω, Μεγαλειότατε!...

Ὁ Πέτρος Α΄ εἶχε τὴ συνήθεια νὰ διατηρῆ στὴν Αὐλή του ἕναν ἀριθμὸ ἀπὸ ἠλιθίους καὶ γελωτοποιούς, γιὰ νὰ τὸν διασκεδάζουν. Μεταξὺ αὐτῶν λοιπὸν συγκαταλεγόταν κι' ὁ κόμης Σοτώφ.

Ἡ ὑπηρεσία τοῦ Σοτώφ, ὅταν ὁ Μ. Πέτρος ἤτανε μικρός, ἦταν νὰ μαθαίνη τὸν μέλλοντα Τσάρον γράμματα. Ὅταν κατόπιν ὁ Μ. Πέτρος ἀνέβηκε στὸν θρόνο, ὁ παλαιός του καθηγητὴς ἀπήτησε νὰ τὸν περιβάλη μὲ κάποιον τίτλο. Τοῦ τὸ ζήτησε μιά, δυό, εἴκοσι φορές:

—Μὰ ἐπὶ τέλους, Μεγαλειότατε, δὲν θὰ μοῦ δώσετε καὶ μένα κανέναν τίτλο; τοῦ ἔλεγε.

—Ἔ, καλά, ἂς γίνει τὸ θέλημά σου, τοῦ ἀπάντησε μιὰ μέρα ὁ Τσάρος. Ἔχεις δικαίωμα ν' ἀμειφθῆς γιὰ τὶς ὑπηρεσίες σου. Γι' αὐτὸ λοιπὸν κι' ἐγὼ σὲ ἀναγορεύω... Κνὲς Παπᾶ!

Ὁ Σοτὼφ ἄνοιξε τὰ μάτια του ἄλλα τόσα.

—Κνὲς Παπᾶ! ἐψέλλισε. Μὲ κοροϊδεύετε; Αὐτὸ εἶνε ἀξίωμα ἐκκλησιαστικό...

Καὶ πραγματικά, «Κνὲς Παπᾶ» ἐσήμαινε τὸ συνέδριο τῶν καρδιναλίων ποὺ ἐξέλεγε τὸν Πάπα.

—Καὶ τί σὲ νοιάζει, ἀφοῦ σοῦ τὸν δίνω ἐγὼ τὸν τίτλο αὐτό; τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Τσάρος. Καὶ μαζὺ μ' αὐτὸν σοῦ δίνω καὶ ἀνάκτορο καὶ πλούτη....

Τὴν ἴδια μέρα ὁ Μ. Πέτρος ἀπένειμε ἐπισήμως στὸν παληὸ διδάσκαλό του τὸν ὑποσχεθέντα τίτλο καὶ τὸν ἐγκαθίδρυσε σ' ἕνα ἰδιαίτερο ἀνάκτορο, στὶς ὄχθες τοῦ Νέβα...

Ἐκεῖ ἔφαγαν κι' ἔπιαν κατὰ κόρον. Στὸ τέλος δὲ προέβησαν στὴν ἐκλογὴ τῶν καρδιναλίων συμπαρέδρων τοῦ Κνὲς Παπᾶ, τοὺς ὁποίους ἐξέλεξαν ἀπὸ διάφορες κοινωνικὲς τάξεις τῆς Πετρουπόλεως.

Μετὰ τὴν ἐκλογή, ἐπῆγαν καὶ τοὺς ἐκουβάλησαν ὅλους αὐτοὺς στὸ ἀνάκτορο τοῦ Νέβα, χωρὶς νὰ τοὺς ποῦν τίποτε στὸ δρόμο. Ἅμα ἔφτασαν στὸ ἀνάκτορο, τοὺς ἔβαλαν μέσα σ' ἕναν προθάλαμο, ὅπου τοὺς ἐκούρεψαν, τοὺς ἔντυσαν μὲ κόκκινες στολὲς καὶ τοὺς φόρεσαν κόκκινο σκοῦφο. Κατόπιν τοὺς πῆραν καὶ τοὺς ἔβαλαν στὴ λεγμένη συνοδικὴ αἴθουσα, ἡ ὁποία, ἀντὶ ἐπίπλων, εἶχε σειρὲς ἀπὸ βαρέλια παραταγμένα γύρω—γύρω.

Ὁ Κνὲς Παπᾶς, δηλαδὴ ὁ Σοτώφ, τοὺς περίμενε καθισμένος ἐπάνω σ' ἕνα εἶδος θρόνου. Οἱ συνοδικοὶ παρουσιάστηκαν μπροστά του καὶ ὑποκλίθηκαν, κρατῶντας στὰ χέρια τους ἀπὸ ἕνα ποτῆρι μὲ ρακί. Ἀφοῦ ἔπιαν τὸν περίδρομο, πέρασαν στὴν αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων, ὅπου ὑπῆρχαν τόσα κρεββάτια, ὅσοι ἦσαν κι' οἱ συνοδικοί, χωριζόμενα μὲ βουτσιὰ γεμᾶτα μπουκάλες καὶ φαγητά.

Τὸ γλέντι ποὺ δόθηκε μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συστάσεως τοῦ πρωτοτύπου αὐτοῦ σώματος, διήρκεσε τρία ὁλόκληρα μερόνυχτα!

Ἐννοεῖται, ὅτι στὸ διάστημα αὐτὸ οἱ προσκαλεσμένοι εἶπαν ἄπειρες ἀνοησίες. Ἀπὸ τὶς ἀνοησίες ὅμως αὐτὲς ὁ Τσάρος ἔμαθε καὶ μερικὰ πράγματα, ποὺ τοῦ ἐχρησίμευσαν. Αὐτὸς ἄλλωστε ἦταν ὁ σκοπός του.

Ἡ πρωτοφανὴς αὐτὴ γιορτὴ εἶχε δοθεῖ ἤδη τρεῖς φορὲς κι' ἑτοιμαζόταν νὰ δοθῆ τώρα καὶ γιὰ τετάρτη φορά.

Μόλις ἔλαβε τὴ σχετικὴ ἐντολὴ ὁ Σοτώφ, πῆγε στὸν κύριό του καὶ πῆρε τὰ ὀνόματα τῶν νέων μελῶν ποὺ θὰ ἀποτελοῦσαν τὸ συνέδριο.

—Ἄ, ἄ! εἶπε, ἀφοῦ διάβασε τὸν κατάλογο. Θἄχουμε καὶ γυναῖκες τώρα;

—Ναί....

—Μὰ αὐτή.... ἡ κόμησσα Ἄμιλτων, ἡ κόμησσα Δονιλόβνα θέλω νὰ πῶ, εἶνε ἄρρωστη. Τὸ ξέρετε; Καὶ φυσικὰ δὲν θἄρθη...

—Θἄρθη. Θὰ πάω νὰ τὴν προσκαλέσω ἐγὼ ὁ ἴδιος, ἀπάντησε ὁ Τσάρος.

* * *

Ἡ Μαρία Δονιλόβνα ἦταν ξαπλωμένη πάνω σ' ἕνα ντιβάνι καὶ διάβαζε, ὅταν πῆγε ὁ αὐτοκράτωρ νὰ τὴν ἐπισκεφθῆ.

Κάθε φορὰ ποὺ ἔμπαινε ἐκεῖ, ὁ Μ. Πέτρος συνήθιζε νὰ τὴ φιλῆ καὶ νὰ παίρνη θέσι κοντά της. Τὴ φορὰ αὐτὴ τὴ φίλησε, ὅπως πάντα, μὰ στάθηκε ὄρθιος.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Ἡ συνέχεια.

ΟΙ «ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ»

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΥΨΗΛΑΝΤΗ

Στοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ. 'Ο Νεόφυτος Βάμβας καὶ τὸ ξυπόλυτο παλληκάρι. Ποσο ἀξίζουν δυὸ τούρκικα κεφάλια. 'Ο σκοῦφος τοῦ παπᾶ. 'Ολίγα ἀπὸ τὸ βίο καὶ τὰ ἔργα τοῦ Νεοφ. Βάμβα. 'Ο «Διδάσκαλος» στὴν Ὕδρα. Βάμβας καὶ Ὄθων. Ἕνα νόστιμο ἐπεισόδιο. 'Η τελευταῖες του ἡμέρες. 'Ο θάνατός του. 'Εν μέσῳ τῶν βιβλίων του, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΤΗΝ ἄνοιξι τοῦ 1822, ὁ Δημ. 'Υψηλάντης, ἔχοντας μαζύ του τὸ Νικηταρᾶ, τὸ Δεσπότη Καρύστου, τὸ «Διδάσκαλο τοῦ Γένους» καὶ γραμματέα του Νεόφυτο Βάμβα, καὶ στρατὸ ἀπὸ διαλεχτὰ παλληκάρια, Ρουμελιῶτες τοὺς περισσότερους, ἔφτασαν στοὺς πρόποδες τοῦ Παρνασσοῦ καὶ στρατοπέδευσαν στὴ Βελίτσα, τὴ γνωστὴ γιὰ τὰ περίφημα καπνά της κωμόπολι.

'Εκεῖ, ὁ Νεόφυτος Βάμβας — ποὺ ἦταν καὶ παπᾶς — ἔκανε λειτουργία κι' ἔπειτα ἔβγαλε λόγο στὰ παλληκάρια, ἐνθουσιαστικό. Οἱ Τοῦρκοι ἦσαν ἀπέναντι. 'Ο 'Υψηλάντης ἔδωσε τὸ σύνθημα τῆς ἐπιθέσεως καὶ ὅλοι, Μωραῖτες καὶ Ρουμελιῶτες, ὥρμησαν «κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος», μὲ γυμνὰ τὰ σπαθιά. Ἔξαφνα ὁ Βάμβας εἶδε ἕνα στρατιώτη νὰ στέκεται καὶ νὰ βλέπη ἀπὸ μακρυὰ τὴ μάχη.

— Παιδί μου, τοῦ εἶπε, γιατί δὲν πολεμᾶς καὶ σύ; 'Η Πατρὶς σὲ προσκαλεῖ! Τρέξε!...

— Πῶς νὰ τρέξω στὴ μάχη ξυπόλυτος; Δὲ μὲ βλέπεις, Δέσποτα, ποὺ εἶμαι χωρὶς τσαρούχια;

'Ο Βάμβας ἔβγαλε ἀμέσως τὰ παπαδίστικα παπούτσια του καὶ τὰ ἐπρόσφερε στὸν πολεμιστή, λέγοντας:

— Φόρεσε αὐτά, παιδί μου, καὶ τρέξε στὸ χρέος σου!

— Καὶ πῶς θὰ περπατήσης ἡ 'Αγιωσύνη σου, ρώτησε ὁ στρατιώτης. Ξυπόλυτος θὰ πᾶς στὴν καλύβα τοῦ 'Υψηλάντη;

— Θὰ πάω, παιδί μου, μὴ γνοιάζεσαι γιὰ μένα, ἔχω τὰ μέστια μου ἐγὼ καὶ κεῖ θὰ βρῶ κι' ἄλλα παπούτσια.

Τὰ μέστια ἦσαν κάτι μαλακὰ Χιώτικα παπούτσια, εἶδος παντοῦφλες, ποὺ ὁ Χιώτης κληρικὸς τὰ φοροῦσε ἀπὸ μέσα, γιὰ νὰ τοῦ κρατοῦν ζεστασιά.

'Εφόρεσε λοιπὸν ὁ στρατιώτης τὰ παπούτσια τοῦ Διδασκάλου καὶ γυμνώνοντας τὸ σπαθὶ χύθηκε στὴ φοβερὴ μάχη. Ὕστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα ἐγύρισε τρέχοντας. Στὰ χέρια του κρατοῦσε δυὸ τούρκικα κεφάλια, τὰ ὁποῖα ἔρριξε αἱμοστάζοντα μπροστὰ στὰ πόδια τοῦ 'Υψηλάντη.

— Εὖγε σου, γενναῖε στρατιῶτα τῆς Πατρίδος! τοῦ εἶπε ὁ 'Υψηλάντης καὶ τὸν ἐφιλοδώρησε μὲ δυὸ χρυσᾶ φλωριά, ὅπως ἐσυνήθιζε.

'Αλλ' ὁ Βάμβας, ὁ εὐαίσθητος Χιώτης, ἔφριξε ἀπὸ τὸ θέαμα. Καὶ ὅπως γράφει σύγχρονος ἱστορικός, ὁ Ναθαναὴλ 'Ιωάννου: ***«'Ο Διδάσκαλος σκληρὸν ἐθεώρησε, βάρβαρον καὶ ἀπάνθρωπον, τὸ τέμνειν τὰς κεφαλὰς τῶν φονευμένων».***

Τὴν ἴδια μέρα ἔφτασε στὸ στρατόπεδο ὁ διάκος τῆς Καρύστου. Οἱ Τοῦρκοι τῆς Εὐβοϊκῆς αὐτῆς πόλεως τὸν εἶχαν φυλακίσει στὸ Κάστρο, ἀλλ' ὁ τολμηρὸς διάκος κατώρθωσε, μὲ τὴ βοήθεια τῆς δερμάτινης ζώνης του, νὰ δραπετεύση. Ἔφτασε στὸ στρατόπεδο, ἐφίλησε τὸ χέρι τοῦ Βάμβα καὶ τοῦ διηγήθη τὰ βάσανά του καὶ τὴ δραματική του ἀπόδρασι.

— Ποῦ εἶνε τὸ καλυμαῦχι σου, παιδί μου; τὸν ρώτησε ὁ Βάμβας βλέποντάς τον ξεσκούφωτο.

— Τὸ ἄφησα στὴ φυλακή, ἀπάντησε ὁ διάκος. ποῦ νὰ συλλογιστῶ τέτοια πράμματα κείνη τὴ στιγμή...

— Ἔ, πάρε λοιπὸν τὸ δικό μου... Τὸ ἀξίζεις!..

Καὶ βγάζοντας ἀπὸ τὸ κεφάλι του τὸ ἱερατικὸ κάλυμμα, τὸ ἔβαλε σὰν ἔπαθλο νίκης στὸ κεφάλι τοῦ νεαροῦ κληρικοῦ, ποὺ εἶχε ἔρθει νὰ λάβη μέρος στὴν ἐκστρατεία.

* * *

'Ο Νεόφυτος (Νικόλαος τὸ κοσμικό του ὄνομα) Βάμβας ἐγεννήθηκε στὴ Χίο, στὸ 1770. 'Ο ἴδιος διηγεῖται, σὲ μιὰν ὡραία αὐτοβιογραφία, τὰ νεανικά του χρόνια. Μέχρις ἡλικίας 15 ἐτῶν φοιτοῦσε στὰ σχολεῖα τῆς Χίου. Ἔπειτα, οἱ γονεῖς του — χάρις στὰ πολλά του δάκρυα — συγκατένευσαν νὰ τὸν στείλουν στὴν περίφημη τότε Σχολὴ τῆς Πάτμου, ὅπου δυὸ μορφωμένοι μοναχοί, ὁ Δανιὴλ καὶ ὁ Μισαήλ, ἐδίδασκαν τὰ ἑλληνόπουλα. Σὲ ἡλικία 21 ἐτῶν ὁ Βάμβας ἐχειροτονήθη διάκος. Ἔπειτα πῆγε στὴν Κωνσταντινούπολι, ὅπου ἔγινε συνεργάτης στὴ σύνταξι τοῦ μεγάλου λεξικοῦ ***«Κιβωτὸς τῆς 'Ελληνικῆς Γλώσσης»***, τοῦ ὁποίου ὅμως μόνο τὰ πρῶτα στοιχεῖα ἐξεδόθησαν, ὡς τὸ Ε.

'Ο Βάμβας ὅμως ποθοῦσε πιὸ ἀνοιχτοὺς πνευματικοὺς ὁρίζοντες καὶ στὰ 1804 κατώρθωσε νὰ οἰκονομήση 2000 γρόσια καὶ νὰ πάη στὸ Παρίσι. 'Εκεῖ, διδάσκοντας τὴν 'Ελληνική, κατώρθωσε νὰ συντηρεῖται. 'Ο Κοραῆς τοῦ ἔδινε 50 φρ. τὸ μῆνα γιὰ νὰ τὸν βοηθῆ στὶς ἐκδόσεις του. Στὸ Παρίσι ἔμεινε ἑφτὰ χρόνια, ἀκούγοντας μαθήματα Φιλοσοφίας καὶ Φιλολογίας, καὶ στὸ 1813 ἐδημοσίευσε τὴ ***«Ρητορική»*** του.

Τὸ ἴδιο ἔτος ὁ Βάμβας ἐγύρισε στὸ νησί του, ἀνέλαβε νὰ διευθύνη τὴ Σχολὴ τῆς Χίου καὶ ἵδρυσε στὰ 1817 τυπογραφεῖο καὶ δημοσία βιβλιοθήκη. 'Αλλ' ἡ 'Επανάστασις τοῦ 1821 καὶ ἡ φοβερὲς σφαγὲς τῆς Χίου κατέστρεψαν τὸ ἔργο του. 'Ο Νεόφ. Βάμβας, ἱερεὺς τότε, ἐπῆγε στὴν Ὕδρα καὶ συνετέλεσε μὲ τοὺς ἐνθουσιαστικοὺς λόγους του νὰ κλονίση καὶ τοὺς τελευταίους δισταγμοὺς τῶν 'Υδραίων, ὥστε νὰ κηρύξουν καὶ αὐτοὶ τὴν 'Επανάστασι.

'Ιδοὺ πῶς ὁ ἴδιος (σὲ ἁπλούστερη γλῶσσα) διηγεῖται τὴ συγκινητικὴ τελετὴ τῆς Ὕδρας:

«... 'Η νύχτα ἐκείνη ἦταν εἰς ἐμὲ δάκρυα καὶ στοχασμοί.... Ὅταν ἀνέτειλε ὁ ἥλιος τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ καὶ ἐσήμαιναν ἡ καμπάνες, ἦταν θέαμα κατανυκτικὸν νὰ βλέπη κανεὶς τὸν λαὸν ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τῆς ἀμφιθεατρικῆς ἐκείνης πόλεως νὰ κατεβαίνη εἰς τὴν παραλίαν. Ὅλη ἡ παραθαλάσσιος πλατεῖα, τὰ καταστρώματα, τὰ κατάρτια τῶν προσωρμισμένων πλοίων, τὰ κεραμίδια τοῦ ναοῦ τῆς Μονῆς, ὅλα ἦσαν γεμᾶτα ἀπὸ τὸ πλῆθος. Τότε ἀνέβηκα εἰς τὸν ἄμβωνα, ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὰ πλημμυρίζοντα τὴν καρδιά μου αἰσθήματα, καὶ ἐν μέσῳ βαθυτάτης σιωπῆς, παρέστησα τὸ δίκαιον τοῦ ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος ἀνοιχθέντος 'Ελληνικοῦ 'Αγῶνος, τὰ δεινὰ τῆς πολυχρόνιας τυραννίας καὶ τὴν ἀνάγκη ν' ἀγωνισθοῦμε ὅλοι, μὲ μιὰ ψυχὴ καὶ μιὰ καρδιά, μὲ πίστιν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὴν εὐμένειαν τῶν εὐσεβῶν βασιλέων. Κατέβηκα ἀπὸ τὸν ἄμβωνα ἐν μέσῳ σοβαρᾶς σιωπῆς τοῦ ἡρωϊκοῦ ἐκείνου λαοῦ. Καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας ὡπλίσθησαν καὶ ἑτοιμάσθησαν τριάκοντα ἀπὸ τὰ καλλίτερα πλοῖα, γιὰ νὰ ἑνωθοῦν μὲ ἄλλα τόσα ἐκ τῶν Σπετσῶν καὶ νὰ πλεύσουν εἰς Ψαρά».

'Ο Νεόφυτος Βάμβας.

'Απὸ τὴν Ὕδρα ὁ Νεόφυτος Βάμβας ἐπῆγε στὴν Πελοπόννησο. 'Εκεῖ γνωρίστηκε μὲ τὸν ἀρχηγὸ τοῦ 'Αγῶνος Δημ. 'Υψηλάντη, ὁ ὁποῖος τὸν ἐπῆρε γραμματικό του. 'Ο «Διδάσκαλος τοῦ Γένους» ἔλαβε μέρος σὲ ὅλες τὶς περιπέτειες τοῦ 'Υψηλαντικοῦ σώματος καὶ τότε συνέβη τὸ ἐπεισόδιο τῆς Βελίτσας, ποὺ διηγηθήκαμε προηγουμένως.

Στὸ 1828, ἡ 'Ιόνιος 'Ακαδημία τῆς Κερκύρας ἐκάλεσε τὸ Νεόφυτο Βάμβα καὶ τὸν διώρισε καθηγητή της. 'Εκεῖ ἐδίδαξε 6 χρόνια. Στὰ 1837, ὅταν ἱδρύθη τὸ 'Οθώνειο Πανεπιστήμιο, ὁ Νεόφυτος Βάμβας διωρίσθη καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς. Στὰ ἐπίσημα ἐγκαίνια, ἀντὶ τοῦ Πρυτάνεως Κωνστ. Σχινᾶ — ὁ ὁποῖος ἔτυχε ν' ἀρρωστήση — ἀπήγγειλε τὸν πανηγυρικὸ τῆς ἡμέρας ὁ Βάμβας, ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως. Μίλησε μὲ θέμα «ἡ αἰωνία δόξα» κι' ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωσι. 'Ο Νεόφυτος Βάμβας ἐδίδαξε στὸ Πανεπιστήμιο 18 χρόνια, καὶ τέλος, στὰ γεράματά του, στὰ 1853, ὑπέβαλε τὴν παραίτησί του.

Στὸ μεταξύ, ἔγραψε πλῆθος βιβλία θρησκευτικὰ καὶ φιλοσοφικά, μετέφραζε τὶς Ἅγιες Γραφὲς κλπ. καὶ ὅταν πέθαινε κανένας ἀπὸ τοὺς προμάχους τῆς ἐλευθερίας, τοῦ ἐκφωνοῦσε μὲ συγκίνησι τὸν ἐπικήδειό του. Σχετικῶς, ὁ συγγραφεὺς τῶν «Παραλλήλων βίων τῆς Νεωτέρας 'Ελλάδος» καὶ πρῶτος διδάκτωρ τῆς 'Ιατρικῆς 'Αναστάσιος Γούδας, διηγεῖται τὸ ἀκόλουθο «ἀστεῖο» — ὅπως τὸ χαρακτηρίζει — ἐπεισόδιο:

'Εκηδεύετο ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου 'Αναστάσιος Λευκίας, τύπος περίεργος ἰατροφιλοσόφου. 'Ο Ν. Βάμβας ἐξεφώνησε στὸ ναὸ τῆς 'Αγίας Εἰρήνης — ποὺ ἦταν τότε ὁ Μητροπολιτικὸς — τὸν ἐπικήδειο. Εἶπε ἀρκετά, τέλος ὅμως, ἐπειδὴ ἐκουράστηκε, θέλοντας νὰ συντομεύση, εἶπε:

«Ταῦτα περὶ τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρός, τὰ δὲ ἀφορῶντα τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ δρᾶσιν, δύναταί τις ν' ἀναγνώση εἰς τὴν ἔξοχον περὶ αὐτοῦ πραγματείαν τοῦ κυρίου 'Αναστασίου Γούδα». 'Επρόσθεσε ἀκόμη λίγα λόγια καὶ τέλος ὁ γέρω-Βάμβας διέπραξε τὴν ἑξῆς ἀφηρημάδα: 'Εσήκωσε τὸ χέρι καὶ εὐλογῶντας τὸ λείψανο τοῦ 'Αναστασίου Λευκία, ἐφώναξε τρεῖς φορὲς τὸ συνηθισμένο:

— 'Ο Θεὸς ἀναπαύση καὶ συγχωρήση τὴν ψυχὴν τοῦ ἀοιδίμου 'Αναστασίου... Γούδα, ἐν τόπῳ χλοερῷ, ἐν τόπῳ ἀναψύξεως κ.λ.π.».

Καὶ ὁ Γούδας ἦταν ἐκεῖ μπροστά, ζωντανὸς καὶ ἄκουγε τὴ νεκρώσιμο ἀκολουθία του!... Καὶ γράφει σχετικῶς:

«Τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο ἀστεῖον περιστατικὸν μετέβαλε τὸ πένθος εἰς ἱλαρότητα. Οἱ δὲ γνωρίσαντες τὴν ἡδύτητα τοῦ νεκροῦ εἰς τὰ ἀστεῖα, εἶπον: «Προωρισμένον ἦτο, φαίνεται, ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας, ὁ ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ αὐτοῦ ἀστεῖος Λευκίας καὶ νὰ κηδευθῆ ἐν τῷ μέσῳ ἱλαρότητος καὶ ἀστείων».

Στὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του ὁ Νεόφυτος Βάμβας ζοῦσε φτωχός, σ' ἕνα χαμόσπιτο ἀντικρὺ τῆς 'Εθνικῆς Βιβλιοθήκης, ἐκεῖ ὅπου τώρα βρίσκεται τὸ μέγαρο Πεσμαζόγλου.

'Ο Βασιλεὺς Ὄθων, ὅταν ἔμαθε τὴν ἀδιήγητη στέρησι τοῦ «Διδασκάλου τοῦ Γένους», ἐταράχθη καὶ ἀμέσως ἐφρόντισε γι' αὐτόν, ἀλλ' ὁ Νεόφυτος Βάμβας δὲν εἶχε πειὰ πολλὲς ἡμέρες ζωῆς. Τὸ πρωῒ τῆς 9 'Ιανουαρίου 1855 τὸν βρῆκαν νεκρὸ στὴν πολυθρόνα του, ἀνάμεσα στὰ βιβλία του, μὲ τὸ κεφάλι σκυφτὸ σ' ἕναν τόμο 'Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

ΛΙΓ' ΑΠ' ΟΛΑ

ΤΡΕΙΣ ΔΕΚΑΛΟΓΟΙ

ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΤΡΕΣ

1) Νὰ μὴ μπαίνης μὲ κατεβασμένα μοῦτρα στὸ σπίτι σου.
2) Ν' ἀφίνης τὶς ὑποθέσεις σου στὴν ὀξώπορτα τοῦ σπιτιοῦ σου.
3) Νὰ προσέχης νὰ μὴν κάνης στὴ γυναῖκα σου παρατηρήσεις, παρὰ μόνο λογικές, δίκαιες, σωστές.
4) Ὅταν ἔχεις ἄδικο, νὰ ὁμολογῆς τὸ σφάλμα σου καὶ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ζητᾶς συγγνώμην.
5) Νὰ εἶσαι ταχτικὸς στὶς ὧρες τοῦ φαγητοῦ καὶ τῆς ἐξόδου σου.
6) Ὅταν τὸ φαγητὸ δὲν εἶνε ἕτοιμο, νὰ περιμένης καὶ νὰ μὴ γκρινιάζης.
7) Τὴ νύχτα νὰ μὴ λείπης ποτὲ ἀπὸ τὸ σπίτι σου.
8) Νὰ μὴν κουβαλᾶς συχνὰ στὸ σπίτι σου φίλους.
9) Νὰ μὴ δυσπιστῆς ποτὲ στὴ σύζυγό σου.
10) Νὰ μὴν ἐπεμβαίνης στὰ ἔργα τῆς νοικοκυρᾶς.

* * *

ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

1) Νὰ μὴ φαίνεσαι κατσουφιασμένη μπρὸς στὸν ἄντρα σου.
2) Νὰ μὴν τοῦ κάνης παρατηρήσεις μὲ ὕφος αὐστηρό.
3) Νὰ μὴν περιφρονῆς τὴ γνώμη του.
4) Νὰ μὴν κλαῖς μπροστά του.
5) Νὰ μὴν τὸν ἐμποδίζης νὰ βγαίνη ἔξω.
6) Νὰ μὴ γκρινιάζης ὅταν ἀργοπορεῖ κατὰ τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ.
7) Νὰ μὴν τὸν περιμένης ποτὲ τὴ νύχτα.
8) Νὰ μὴ ρωτᾶς ποτὲ πῶς πηγαίνουν ἡ δουλειές του.
9) Νὰ μὴν ἐπιμένης στὶς ἀντιλήψεις σου.
10) Νὰ μὴν ἐκφράζης δυσπιστία γιὰ τὰ λόγια του καὶ τὶς πράξεις του.

* * *

Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

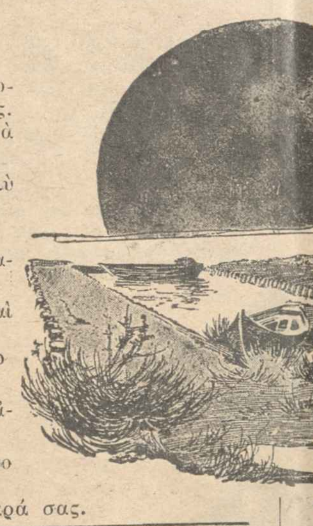

— Νὰ λούζεστε τοὐλάχιστο μιὰ φορὰ τὴν ἑβδομάδα καὶ νὰ πλύνεστε μὲ κρύο νερὸ καθημερινῶς.

— Ἂν συνηθίζετε νὰ πίνετε καφὲ καὶ τσάϊ, νὰ τὰ μετριάσετε.

— Μὴν πίνετε ποτὲ πολὺ ζεστά, οὔτε πολὺ κρύα ποτά.

— Νὰ ἀποφεύγετε τὸ χοιρινὸ κρέας.

— Νὰ μασᾶτε ἀρκετὰ τὴν τροφὴ πρὶν τὴν καταπιῆτε.

— Νὰ ἔχετε ὧρες ταχτικὲς γιὰ τὸ γεῦμα καὶ τὸ δεῖπνο σας.

— Πρὶν κοιμηθῆτε, φροντίστε νά.... ξαλαφρωθῆτε.

— Νὰ κοιμᾶστε σὲ ἥσυχο μέρος καὶ νὰ μὴν ἀφίνετε ἄλλον νὰ κοιμηθῆ στὸ κρεββάτι σας.

— Νὰ πλαγιάζετε νωρὶς καὶ νὰ παρατείνετε ὅσο μπορεῖτε τὸν ὕπνο σας.

— Νὰ ἀερίζετε διαρκῶς τὴν κρεββατοκάμαρά σας.

Η ΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΓΕΙΤΟΝΩΝ ΜΑΣ

ΣΕΡΒΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Κάτου ἀπ' τῆς λεύκας τὴ σκιὰ ὁ Γιάγκος ἐκοιμόταν,
ὁ πρῶτος μέσα στὸ χωριὸ στὴν ὀμορφιὰ καὶ χάρι.
Τρεῖς νειὲς ἐκεῖθε διάβαιναν, τρεῖς ὄμορφες παρθένες,
κι' ἀπὸ τὶς τρεῖς ἡ καθεμιὰ ἐβάλθηκε νὰ λέη
τὸ πρᾶγμα τ' ὡραιότερο ποὺ πιθυμοῦσε νἆχη.
— Ἤθελα νἆχα, εἶπεν ἡ μιά, μεταξωτὴ μιὰ ζώνη,
μιὰ ζώνη χρυσοκέντητη γιὰ τὴ μικρή μου μέση.
'Η ἄλλη εἶπε: — Ἤθελα χρυσὸ ἕνα δαχτυλίδι,
ν' ἀστράφτη, νὰ λαμποκοπᾶ, νὰ τὸ ζηλεύουν ὅλες!

'Η τρίτη ἡ ὡραιότερη, ἡ γαλανὴ Γιαννίτσα
εἶπε: — Δὲν θέλω τίποτε ἀπ' ὅσα ἐπιθυμεῖτε,
κανένα πρᾶγμα ἐδῶ στὴ γῆ δὲν βλέπω νὰ μ' ἀρέση,
κανένα ὡραιότερο δὲν βρίσκω ἀπὸ τὸ Γιάγκο!
Κουτὲς καὶ τί γυρεύετε, τί πράγματα ζητᾶτε;
Μπορεῖ ἡ ζώνη νὰ τριφτῆ, μὲ τὸν καιρὸ νὰ λυώση,
τὸ δαχτυλίδι τὸ χρυσὸ νὰ πατηθῆ νὰ σπάση,
ἀλλὰ ὁ Γιάγκος πάντοτε θἆν' ὤμορφος γιὰ μένα!

* * *

Παίζοντας τὴν κιθάρα του ὅλο ἁρμονία καὶ χάρι
ἐδιάβαινε τὸ δρόμο του πανώριο παλληκάρι.
Χορδὴ τῆς εἶχε ὁλόξανθη μιὰ τρίχα κοριτσιοῦ
κι' ἕνα φτερὸ γιὰ τόξο του κρατοῦσε γερακιοῦ.
Στὴ μελωδία ποὺ σκόρπιζεν ἐκεῖνος, λιγωμένη
μιὰ νειὰ καθὼς τὸν κύτταζεν, ἔλεγε μαγεμμένη:
— Ἂν ὁ οὐρανὸς ἐχάριζε σ' ἐμὲ τὴν εὐτυχιὰ
νὰ χαίρωμαι στὰ στήθη μου μιὰ τέτοια ὀμορφιά!
Στὸ δρόμο του γαρύφαλλα ἤθελε τοῦ σκορπίσω,
μὲ ρόδα τὸ προσκέφαλο ἤθελε τοῦ γεμίσω,
στὸν τρυφερὸ νὰ λούζεται τοῦ γιούλιου ἀνασασμό,
νὰ χαίρεται στοῦ χείλου μου τὸ γέλιο τὸ γλυκό...

* * *

Ἂν τὸ βιὸς εἶχα τοῦ Τσάρου, τὸν πολύ του θησαυρό,
ἂν τὰ πλούτη του εἶχα ἐγώ,
θάξερα τί νὰ τὰ κάμω. Ἂν τὰ εἶχα, θ' ἀποχτοῦσα
τὰ ὡραιότερα τοῦ κόσμου κι' ὅ,τι θὲ νὰ πιθυμοῦσα.
Ἂν τὸ βιὸς εἶχα τοῦ Τσάρου, τὸν πολύ του θησαυρό,
ἂν τὰ πλούτη του εἶχα ἐγώ,
πέρα ἐκεῖ κατὰ τὸ Σάβα, ποὺ νὰ μὲ θαυμάζουν ὅλοι,
γῆς θ' ἀγόραζα νὰ φτιάσω, νὰ φυτέψω περιβόλι.
Ἂν τὸ μάλαμα τοῦ Τσάρου, ἂν τὰ πλούτη του εἶχα ἐγώ,
ὅ,τι πεῖς ἤθελα πάρει, θἆχα γιὰ περιβολάρη
τ' ὠμορφότερο ποὺ ὑπάρχει μέσ' στὸν κόσμο παλληκάρι.
Ἂν στὸ βιὸς καὶ στὸ χρυσάφι ἤμουν ὅμοια μὲ τὸν Τσάρο,
ἤθελα τὸ Λάζαρό μου ποὖν' ἀνύπαντρος νὰ πάρω
κι' ἕναν τέτοιο ὠμορφονειὸ
νἆχω ἐγὼ γιὰ κηπουρό.

* * *

'Ολονυχτὶς ἐψέλναν θλιβερὰ
δυὸ ἀηδόνια ὥσπου ἔφεξε ἡ αὐγούλα
καὶ τὰ μάτια τὰ ὡραῖα, τὰ ἐρωτικὰ
νὰ κλείση δὲν ἠμπόρεσε ἡ νυφούλα.

— «Γλυκέ μου ἀφέντη, ξύπνα, σήκω εὐθύς,
ἄκουσε τ' ἀηδονάκια πῶς λαλοῦνε!
Ξύπνησε, σήκω, φῶς μου, νὰ μοῦ πῆς
γιατ' ἔτσι τ' ἀηδονάκια τραγουδοῦνε!»

Καὶ ὁ γαμπρὸς τῆς λέει ὅπως ξυπνᾶ:
— «Δυὸ νειοὶ δὲν εἶν', ἀγάπη μου, ἀηδονάκια,
εἶνε δυὸ τρυφερόκαρδα παιδιά,
ἐρωτευμένα δυὸ παλληκαράκια,

» Ποὺ μὲ καϋμό, μ' ἀγάπη φλογερὴ
στενάζουνε, ἀλλὰ δὲν τραγουδοῦνε,
ἔρχονται, τρέχουν, πᾶν' ἐδῶ κι' ἐκεῖ,
τὸ ταῖρι τους τὰ δύστυχα νὰ βροῦνε.

» Ἔτσι κι' ἐγώ, ψυχή μου, ἕναν καιρὸ
ἐστέναζα καὶ πικροτραγουδοῦσα,
γιατὶ ὡς ἐκεῖνα, ἀγάπη μου, κι' ἐγὼ
ἐγύριζα καὶ σένα ὅλο ζητοῦσα.

» Καὶ νὰ παραπονιέται, νὰ θρηνῆ,
οὔτε στιγμὴ δὲν ἔπαψε ἡ ψυχή μου,
ὥσπου νὰ σ' εὕρω, κόρη μου χρυσῆ,
ὥσπου νὰ γίνης ταῖρι μου, δική μου».

Μετ. ΑΝΔΡ. ΜΑΡΤΖΩΚΗ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΡΓΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΝΑΣ ΑΛΗΤΗΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Οἱ «τραγουδισταὶ» τῶν καμπαρὲ τῆς Μονμάρτρης. Σήμερα καὶ ἄλλοτε. Οἱ θρίαμβοι τοῦ Ἀριστείδου Μπρυάν. Ὁ Ζεχὰν Ρικτὺς καὶ τὰ ἀριστουργηματικά του τραγούδια. Ἡ πονεμένη του ζωὴ μέσα στὴ φτώχεια καὶ τὴν ἀθλιότητα. Μιὰ μέγαιρα, μητέρα ποιητοῦ. Πῶς ὁ Ρικτὺς ζητιάνευε κατὰ τὴν παιδική του ἡλικία. Τὰ ἐπαγγέλματα ποὺ ἐξάσκησε στὴ ζωή του. Ἄεργος, ἄστεγος, πεινασμένος. Ὁ Δάντης τῆς φτωχολογιᾶς, κτλ.

ΚΟΜΑ καὶ σήμερα, ποὺ ὅλα κοντεύουν ν' ἀμερικανοποιηθοῦν στὸ Παρίσι, οἱ ξένοι ποὺ πηγαίνουν στὴν πρωτεύουσα αὐτὴ τοῦ συγχρόνου κόσμου, νοιώθουν μιὰ ξεχωριστὴ εὐχαρίστησι, ὅταν ἀνακαλύπτουν ἔξαφνα κανένα ἀπὸ τὰ καλλιτεχνικὰ ἐκεῖνα κέντρα τῆς Μονμάρτρης, στὰ ὁποῖα διάφοροι τραγουδισταὶ ἀπαγγέλλουν αὐτοσχέδια καὶ πνευματώδη σατυρικὰ τραγουδάκια.

Μὰ πρέπει νὰ ὁμολογήση κανείς, ὅτι οἱ σημερινοὶ τραγουδισταί, ποὺ φοροῦν σμόκιν καὶ μονὸκλ καὶ ἀπαγγέλλουν ἀπὸ σκηνῆς, δὲν μοιάζουν καθόλου μὲ τοὺς τραγουδιστὰς ποὺ τραγουδοῦσαν στὰ ἴδια κέντρα πρὸ τριάντα χρόνων. Οἱ παληοὶ ἐκεῖνοι τραγουδισταὶ ἀπήγγειλαν τὰ τραγούδια τους χωρὶς καμμιὰ προετοιμασία, μὲ τὰ ἴδια ροῦχα ποὺ φοροῦσαν καὶ στὸ δρόμο, ἔτσι ὅπως τοὺς τύχαινε, ἀνεβαίνοντας σὲ μιὰ καρέκλα ἢ σ' ἕνα τραπέζι.

Ἐκείνη τὴν ἐποχή, κάθε Παρισινὸς ἀστὸς τὸ θεωροῦσε ὡς κοσμική του ὑποχρέωσι νὰ πάη στὴ Μονμάρτρη, μιὰ φορὰ τοὐλάχιστον τὴν ἑβδομάδα, γιὰ ν' ἀκούση τὸν περίφημο τραγουδιστὴ Ἀριστείδη Μπρυὰν —ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει καμμιὰ σχέσι μὲ τὸ συνώνυμό του πολιτικό, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα, τὸ δικό του διαφέρει μόνο κατὰ ἕνα υ. Ὁ Μπρυάν, φορῶντας ἕνα πλατύγυρο καπέλλο καὶ βελουδένιο κοστοῦμι, μέσ' στ' αὐτοσχέδια τραγουδάκια του δὲν παρέλειπε νὰ σατυρίζη καυστικώτατα τοὺς θαυμαστάς του, οἱ ὁποῖοι ὅμως ἔμεναν εὐχαριστημένοι ὅ,τι κι' ἂν τοὺς ἔλεγε.

Τὴν ἴδια ἐποχή, ἕνας πραγματικὸς ποιητής, ἕνας ποιητὴς ὅμως πάμπτωχος καὶ διαρκῶς πεινασμένος, ὁ Ζεχὰν Ρικτὺς (τὸ πραγματικό του ὄνομα ἦταν Γαβριὴλ Ραντόν), μὴ βρίσκοντας ἄλλο τρόπο γιὰ νὰ ζήση, ἔκανε τὴν ἐμφάνισί του ὡς τραγουδιστὴς στὸ «Μαῦρο Γάτο». Μὰ τὰ τραγούδια ποὺ ἀπήγγελε ὁ Ρικτύς, οἱ «Μονόλογοι τοῦ Φτωχοῦ», ὅπως τοὺς ἔλεγε, ἦσαν πραγματικὰ ποιήματα. Ξεχείλιζαν ἀπὸ ἕνα αἴσθημα εἰλικρινείας καὶ ἦσαν μὲ τέτοια τέχνη γραμμένα, ὥστε σήμερα νὰ δημοσιεύωνται τὰ φτωχὰ αὐτὰ τραγουδάκια, ποὺ ὁ δυστυχισμένος Ρικτὺς τὰ ἀπήγγελε γιὰ νὰ κερδίζη μερικὰ φράγκα, στὶς μεγαλείτερες «Ἀνθολογίες», ἀνάμεσα στὰ ποιήματα τῶν καλυτέρων Γάλλων ποιητῶν.

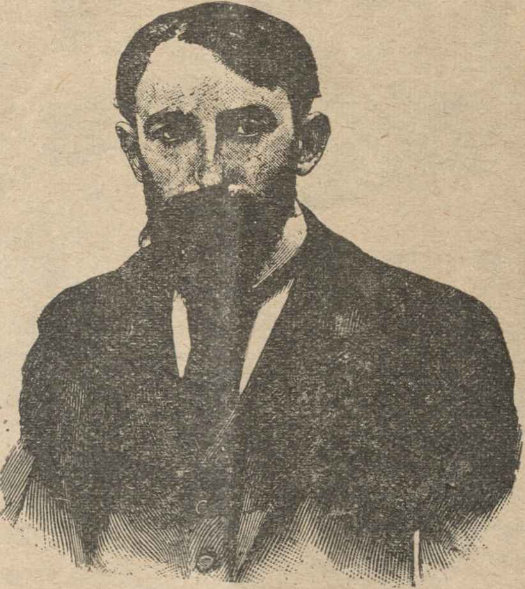

Ὁ ποιητὴς Ζεχὰν Ρικτύς.

* * *

Ὁ Ρικτὺς ἀνήκει στὴν κατηγορία ἐκείνη τῶν ποιητῶν, γιὰ τοὺς ὁποίους ἡ ζωή, ἀπ' τὴν ἀρχή της ὡς τὸ τέλος της ὑπῆρξε ἕνα θλιβερὸ μαρτύριο. Τὴν πέρασε σχεδὸν ὁλόκληρη πάντα ἄθλιος, πάντα φτωχός, πάντα λαχταρῶντας ἕνα κομμάτι ψωμί.

Ἦταν παιδὶ μιᾶς ἠθοποιοῦ, ἡ ὁποία διαρκῶς βρισκόταν χωρὶς δουλειά, μιᾶς πραγματικῆς μεγαίρας, ἡ ὁποία τὸν ἔδερνε τόσο, ὥστε ἡ πλάτες του νὰ εἶνε διαρκῶς μελανιασμένες. Ὄχι δὲ μόνο τὸν ἔδερνε, ἀλλὰ καὶ τὸν ἔστελνε νὰ ζητιανεύη κι' ὅταν τὸ βράδυ γύριζε χωρὶς νὰ ἔχη μαζέψει ἀρκετά, τὸν ἄφινε νὰ κοιμᾶται νηστικός. Ἔτσι ὁ Ρικτύς, ἀπ' τὴν πιὸ τρυφερή του ἡλικία, γνώρισε τὴ δυστυχία καὶ τὸν πόνο, ὅσο κανένας ἄλλος, χωρὶς μιὰ ἀχτίδα ἀγάπης νὰ λάμπη γι' αὐτὸν ἀπὸ πουθενά.

Ὅταν μεγάλωσε κάπως, ἄρχισε νὰ ἐξασκῆ κάθε λογῆς δουλειὰ ποὺ μπορεῖ νὰ φανταστῆ κανείς. Ἔγινε ἀχθοφόρος καὶ κουβαλοῦσε ξυπόλυτος τὰ ψώνια μ' ἕνα χειροκίνητο καροτσάκι. Ἔγινε κατόπιν διαδοχικὰ μικροπωλητής, λοῦστρος, ἐκφορτωτής, ὡς ὅτου κατώρθωσε τέλος νὰ προσληφθῆ ὡς ὑπάλληλος στὸ ὑπουργεῖο τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Ἐκεῖ εἶχε ὡς συνάδελφό του τὸ Σαμαὶν καὶ ἀρκετοὺς ἄλλους ποιητὰς καὶ λογίους, γιατὶ τότε ὅπως καὶ σήμερα ἄλλωστε, τὸ ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας στὴ Γαλλία ἦταν τὸ ἄσυλο τῶν ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων. Μὰ δυστυχῶς ὁ Ρικτὺς δὲν ἦταν καμωμένος γιὰ δημόσιος ὑπάλληλος. Πήγαινε ἀργὰ στὸ γραφεῖο του, περνοῦσε τὴν ὥρα του φλυαρῶντας, ἔφευγε πρῶτος τὸ μεσημέρι καὶ τὸ βράδυ, ὡς ὅτου τέλος κάποιο πρωΐ, ποὺ ὁ προϊστάμενός του τὸν ἐπέπληξε δικαίως, ὁ ποιητὴς τὸν ἔστειλε στὸ διάβολο καὶ σηκώθηκε κι' ἔφυγε ἀπ' τὸ ὑπουργεῖο.

Νέες ἡμέρες φτώχειας καὶ δυστυχίας ἄρχισαν πάλι γιὰ τὸν Ρικτύς. Ὅταν δὲν συναντοῦσε κανένα γνωστὸ γιὰ νὰ τοῦ δώση ἕνα φράγκο νὰ φάη, περνοῦσε τὴν ἡμέρα του νηστικὸς καὶ τὸ βράδυ σχεδόν, κατὰ κανόνα, κοιμόταν κάτω ἀπ' τὶς γέφυρες τοῦ Σηκουάνα ἢ στὰ δημόσια πάρκα.

Κάποτε, ἐκείνη τὴν ἐποχή, κατώρθωσε νὰ ἐξοικονομηθῆ σ' ἕνα ἄθλιο δωμάτιο, σὲ μιὰ σοφίτα, ρημαγμένο κι' ἑτοιμόρροπο. Ἐκεῖ ψηλὰ ὅμως ἔκανε τόσο κρύο τὸν χειμῶνα, ὥστε σιγὰ—σιγὰ ἀναγκάστηκε νὰ κάψη ὅλα του τὰ ἔπιπλα, γιὰ νὰ ζεσταθῆ.

Ἄλλη μιὰ φορὰ πάλι, μιὰ χιονισμένη μέρα τοῦ Γενάρη, ἀναγκάστηκε νὰ πουλήση τὸ ἐπανωφόρι του, γιὰ νὰ πάη νὰ φάη μιὰ ζεστὴ σούπα, ἐπειδὴ ἦταν νηστικὸς τρεῖς ὁλόκληρες ἡμέρες....

* * *

Ἐντωμεταξὺ ὅμως ἡ φήμη τοῦ Ρικτὺς ὡς ποιητοῦ, ἀπὸ τὰ κέντρα τῆς Μονμάρτρης ὅπου τραγουδοῦσε, ἄρχισε ν' ἁπλώνεται σ' ὁλόκληρο τὸ Παρίσι. Μεγάλοι καὶ ἀνεγνωρισμένοι ποιηταὶ καὶ λόγιοι, ὅπως ὁ Στέφανος Μαλλαρμέ, ὁ Ἀλβέρτος Σαμαίν, ὁ Ἰούλιος Κλαρετὶ καὶ ἄλλοι, εὕρισκαν μέσα στὰ ποιήματά του, τὰ ὁποῖα ξεχειλίζουν ἀπὸ οἶκτο καὶ ὀργὴ γιὰ τὴν ἀνθρώπινη δυστυχία, τὴν πραγματικὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ. Τὸ ποίημα «Ὁ Βρυκόλακας», στὸ ὁποῖο ὁ Ρικτὺς παρουσιάζει τὸ Χριστό, τὸν ἀληθινὸ Θεὸ τῶν φτωχῶν, νὰ ξανακατεβαίνη ἀπ' τὸν οὐρανὸ στὸν ἄθλιο σύγχρονο κόσμο, στερέωσε τὴ φήμη του. Μερικοὶ ὡστόσο λεπτεπίλεπτοι τῆς φιλολογίας ἐξοργιζόντουσαν γιὰ τὶς τολμηρὲς καὶ ὠμὲς ἐκφράσεις του, ἡ ὁποῖες, ὅπως ἔλεγαν αὐτοί, ἐμπόδιζαν τὰ ποιήματα τοῦ Ρικτὺς νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἔργα λογοτεχνικά. Μὰ σ' ὅλους αὐτοὺς ὁ ποιητὴς ἀπαντοῦσε: «Βάζω τὶς ἐκφράσεις αὐτὲς στὰ ποιήματά μου γιὰ νὰ τὰ νοστιμίζουν, ὅπως νοστιμίζει τὸ σκόρδο τὸ μποῦτι στὸ φοῦρνο !»

Ὁ ποιητὴς Λαυρέντιος Ταϊλάντ, ὁ ὁποῖος ἤξερε καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, νὰ κρίνη ἕνα πραγματικὸ ἔργο τέχνης, ἀποκαλοῦσε τὸ Ρικτὺς «Δάντη τῆς φτωχολογιᾶς» κι' ἔλεγε ὅτι τὰ ποιήματά του ἐξέφραζαν «ἕνα πόνο τόσο ἀληθινὸ καὶ εἰλικρινῆ, ὥστε ἅμα τὰ διαβάζει κανεὶς νοιώθει νὰ σφίγγωνται καὶ νὰ μπερδεύωνται τὰ ἔντερά του». Ὁ Ρικτὺς μὲ δυὸ λόγια, ὑπῆρξε ὁ ποιητὴς τοῦ λαοῦ κι' ἤξερε νὰ τὸν ζωγραφίζη χωρὶς νὰ τὸν κολακεύη.

Ὅταν ὁ Ρικτὺς ἀπήγγελε στὰ κέντρα τῆς Μονμάρτρης στίχους, ὅπως οἱ παρακάτω:

Κλάψε ! Κλάψε !. . . Ἄσε νὰ τρέξη τῶν
(δακρύων σου ἡ πηγή.
Κλάψε ! Κλάψε !. . . ὅπως ἐκεῖνος ποὺ δὲν
(ἔχει νὰ πληρώση
τὴν κηδεία του, τὸ νοῖκι, τὸ φαγί !. . .
Καὶ τῶν δυὸ ματιῶν σου ἡ τρύπες βρύσι ἀ-
(στέρευτη ἂς γίνουν
καὶ μέσ' στὸ νερό τους ὅλη ἡ οἰκουμένη ἂς πνιγεῖ !

Ὅταν λοιπὸν ὁ Ρικτὺς τραγουδοῦσε στίχους, ὅπως αὐτοί, οἱ περισσότεροι ἀπ' τοὺς ἀκροατάς τους ἔκλαιγαν πραγματικά.

Κατὰ τὰ τελευταῖα του χρόνια, ὁ Ρικτύς, χάρις στὴ φήμη του ποὺ εἶχε στερεωθεῖ πειά, γνώρισε ἐπὶ τέλους κάποια ἄνεσι... Κατώρθωσε δηλαδὴ νὰ ἐξασφαλίση τὸ ψωμί του καὶ τὴ στέγη του, μὰ τίποτε παραπάνω ἀπ' αὐτά. Καὶ ὅταν πέθανε, οἱ γνωστοί του τὸν κήδεψαν δι' ἐράνου.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΡΙΑ

Τρεῖς ἦσαν ἡ ἀρχαῖες Χάριτες, ὁ Ποσειδῶν κρατοῦσε τρίαινα, τρεῖς ἀντίζηλες θεὲς ἐφιλονεικοῦσαν γιὰ τὸ μῆλο τῆς ἔριδος, τρεῖς ἦσαν ἡ Μοῖρες, τρεῖς οἱ δικασταὶ τοῦ Ἅδου, τρία τὰ παιδιὰ τοῦ Κρόνου, τρεῖς οἱ Μεσσηνιακοὶ καὶ Μηδικοὶ πόλεμοι καὶ τρεῖς οἱ μεγάλοι τραγικοὶ τῆς ἀρχαιότητος.

ΑΠ' ΤΙΣ ΑΙΜΑΤΟΒΡΕΧΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

Η ΤΡΑΓΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΩΝ ΣΑΙΝΤ-ΑΜΑΡΑΝΤ

Γ'.

ΑΘΩΣ γράφαμε καὶ στὸ προηγούμενο φύλλο, ἡ κ. Ἀμαράντ, τὰ δυὸ παιδιά της κι' ὁ γαμπρός της, χωρὶς νὰ ὑποβληθοῦν σὲ καμμιὰ ἀπολύτως ἀνάκρισι, καταδικάστηκαν ἀπ' τὸ Ἐπαναστατικὸ δικαστήριο σὲ θάνατο καὶ τὴν ἑπομένη μὲ ἄλλους πενῆντα —τὴν φουρνιὰ τῶν καταδίκων τῆς ἡμέρας ἐκείνης— ὡδηγήθηκαν στὴ φυλακὴ τῆς Κονσιερζερί, ὅπου ἐγίνοντο ἡ τελευταῖες προετοιμασίες τῶν προωρισμένων νὰ καρατομηθοῦν.

Ἡ Αἰμιλία στὸν φοβερὸ ἐκεῖνο προθάλαμο τοῦ θανάτου —ἔτσι ὀνομαζόταν ἡ Κονσιερζερί— διετήρησε ὅλη τὴν ψυχραιμία της.

Ὅταν ἦρθε ἡ σειρά της νὰ τῆς κόψουν τὰ μαλλιά, κάθησε στὸ σκαμνί, πῆρε τὸ ψαλλίδι καί, πιάνοντας τὰ πλούσια μαῦρα μαλλιά της, τάκοψε μόνη της, χωρὶς τὴν παραμικρὴ συγκίνησι. Ὕστερα, δίνοντάς τα στὸν ἀρχιδεσμοφύλακα, εἶπε:

—Τὰ μαλλιὰ αὐτὰ εἶνε τὸ μόνο πρᾶγμα ποὺ ἀφίνω στοὺς φίλους μου. Ἴσως μιὰ μέρα ἔλθουν καὶ τὰ ζητήσουν γιὰ ἐνθύμιο. Κρατῆστε τα καὶ θὰ σᾶς εὐγνωμονῶ ἀπ' τὸν τάφο.

Χωρὶς ἄλλο, ἡ Αἰμιλία μὲ τὴ λέξι φίλους, ἐννοοῦσε τὸν ἀγαπημένο της Ἐλλεβιού. Καὶ πραγματικά, ὁ ὡραῖος ἠθοποιός, μόλις πληροφορήθηκε ὅτι ὁ δεσμοφύλακας τῆς Κονσιερζερὶ εἶχε τὸ πολύτιμο ἐνθύμιο τῆς Αἰμιλίας στὰ χέρια του, ἐπῆγε καὶ τὸ πῆρε.

Μετὰ τὸ κόψιμο τῶν μαλλιῶν δὲν ἀπόμενε παρὰ νὰ δεθοῦν ἡ ἑτοιμοθάνατες.

Τότε δυὸ βοηθοὶ τοῦ δημίου πλησίασαν τὴν Αἰμιλία, ξεγύμνωσαν τοὺς ἐξαίσιους ὤμους της, τοὺς κάτασπρους καὶ λείους σὰν ἀγάλματα, καὶ τῆς πέρασαν γύρω ἀπ' τὴν πλάτη τὸ σχοινί, μὲ τὸ ὁποῖον ἔδεσαν ὕστερα τὰ χέρια της πισθάγγωνα.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη, μιὰ στριγγὴ κραυγὴ πόνου βγῆκε μέσ' ἀπ' τὰ πλήθη τῶν καταδίκων.

Ἦταν ἡ φωνὴ τῆς ἀγωνίας τῆς κ. Ἀμαράντ, ἡ ὁποία ἀποκαμωμένη, σωριάστηκε κάτω λιπόθυμη. Συγχρόνως ὁ Σαρντίν, ὁ ἄνδρας τῆς Αἰμιλίας, ἀφρίζοντας ἀπ' τὴ μανία, προσπαθοῦσε νὰ σπάση τὰ σχοινιά του καὶ νὰ ριχτῆ κατὰ τῶν δημίων. Ἐπίσης κι' ὁ Λούλης, ὁ μικρὸς ἀδελφὸς τῆς Αἰμιλίας, δεμένος κι' αὐτός, ἔχυνε ἄφθονα δάκρυα.

Ἔξω ἀκουγόταν τώρα τὸ μουρμουρητὸ τοῦ πλήθους, ποὺ εἶχε κατακλύσει τὶς αὐλὲς τῆς φυλακῆς καὶ τοὺς γύρω δρόμους, περιμένοντας νὰ ἰδῆ τὸ «θέαμα» τῶν καταδίκων, ποὺ θὰ ὡδηγοῦντο, ριγμένοι σὲ κάρρα, στὴ λαιμητόμο.

Τὰ κάρρα αὐτὰ ἦσαν ὀχτὼ καὶ περίμεναν ζευγμένα κατὰ μῆκος τῆς βορεινῆς αὐλῆς τῆς φυλακῆς. Στὴν ἴδια πλευρά, ἀλλὰ ἔξω στὸ δρόμο, εἶχε τοποθετηθεῖ ἕνα ἀπόσπασμα ἐφίππων χωροφυλάκων, οἱ ὁποῖοι θὰ συνώδευαν τοὺς καταδίκους στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως. Κάτω ἀπ' τὸν φλογερὸ καλοκαιρινὸ ἥλιο ἡ ἀνοιχτόχρωμες γυναικεῖες τουαλέττες καὶ ἡ ἀνοιγμένες ὀμπρέλλες ἔδιναν μιὰ γιορταστικὴ νότα στὴ μακάβρια συγκέντρωσι. Καὶ τὴν εὔθυμη αὐτὴ νότα τὴν ἐνέτειναν τὰ πειράγματα, τὰ γέλια, τὰ χωρατὰ τοῦ πλήθους, ποὺ ξεπηδοῦσαν χαρούμενα ἀπὸ παντοῦ, λὲς κι' ἦταν πανηγῦρι.

Ἐντωμεταξὺ ἡ «ἑτοιμασία» τῶν ἑτοιμοθανάτων εἶχε τελειώσει. Ὁ ἀρχιδεσμοφύλακας ὑπέγραψε τὸ ἔγγραφο τῆς παραδόσεώς των.

Ἀμέσως τότε ἡ πόρτες τῆς φυλακῆς ἄνοιξαν καὶ οἱ ἄμοιροι ἑτοιμοθάνατοι ἄκουσαν ν' ἀνεβαίνη ἀπὸ παντοῦ, ἄγρια καὶ χαρούμενη, ἡ βοὴ τοῦ πλήθους ποὺ φώναζε:

—Νάτοι !... Νάτοι !...

Τὰ κάρρα, φορτωμένα μὲ τοὺς καταδίκους, ὀρθοὺς καὶ δεμένους, ἐξεκίνησαν, τραβῶντας στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως. Στὰ πεζοδρόμια, στὰ παράθυρα, στὶς πόρτες τῶν σπιτιῶν, ἄπειρος κόσμος μὲ μιὰ θηριώδη περιέργεια, παρακολουθοῦσε τὴν πένθιμη παρέλασι. Ὅλοι σχολίαζαν τὰ νειᾶτα καὶ τὴν ὠμορφιὰ τῶν γυναικῶν ποὺ σὲ λίγο, σκότος παντοτεινὸ θὰ σκέπαζε τὰ μάτια τους. Ἡ Αἰμιλία κουβέντιαζε μὲ τὸν ἀδελφό της, προσπαθῶντας νὰ τοῦ δώση κουράγιο.

Ἔξαφνα ὅμως, ἡ καρδιά της σταμάτησε, τὸ αἷμα της πάγωσε. Μέσα στὰ πλήθη εἶχε διακρίνει τὸν Ἐλλεβιού, τὸν λατρεμένο της Ἐλλεβιού, ὁ ὁποῖος μὲ ὕφος ἔξαλλο, ἴδιος τρελλός, προσπαθοῦσε νὰ διασχίση τὸν ὄχλο καὶ νὰ τὴν πλησιάση. Τοῦ ἔστειλε τότε μὲ τὸ βλέμμα της ἕνα σιωπηλό, στερνὸ χαιρετισμὸ κι' ὕστερα ἔκλεισε τὰ μάτια της, νοιώθοντας ὅτι θὰ λιποθυμοῦσε. Ἔπειτα ἀπὸ λίγο τὰ ξανάνοιξε. Ἀμέσως γύρισε πρὸς ἀλλοῦ τὸ κεφάλι της μὲ φρίκη. Ἐκεῖ κοντά της, ἀνάμεσα ἀπ' τὰ καγκελλωτὰ περιφράγματα τοῦ κάρρου, εἶχε ἰδεῖ τὸ θριαμβευτικὸ καὶ χαρούμενο πρόσωπο τῆς Κλοτίλδης, τῆς χορεύτριας, τὴν ὁποία εἶχε ἄλλοτε ἀγαπήσει ὁ Ἐλλεβιοὺ καὶ ἡ ὁποία τώρα πανηγύριζε γιὰ τὸν θάνατο τῆς ἀντιζήλου της.

Μόλις, στὶς ἑφτὰ τὸ βράδυ, τὰ κάρρα ἔφθασαν στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως, στὴν πλατεία τοῦ Θρόνου, καὶ ἀραδιάστηκαν γύρω ἀπ' τὸ ἰκρίωμα τῆς λαιμητόμου. Οἱ ἑτοιμοθάνατοι κατέβηκαν καὶ κάθησαν —στερνὴ εἰρωνία !— στοὺς ξύλινους μπάγκους, τοὺς στημένους κοντὰ στὴν λαιμητόμο. Ἦσαν πάρα πολλοὶ αὐτοὶ ποὺ θὰ καρατομοῦντο καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ κουράζωνται, περιμένοντας τὴ σειρά τους...

Ποιὸς ποτὲ θὰ μπορέση νὰ περιγράψη τὴν ἀγωνία τῶν τελευταίων στιγμῶν τῶν καταδίκων, τὰ κλάμματα, τοὺς σιωπηλοὺς ἀποχαιρετισμοὺς ποὺ ἔστελαν ὁ ἕνας στὸν ἄλλο καὶ ποὺ ξέσκιζαν τὴν καρδιά;

Χάρις σὲ μιὰ μοιραία σύμπτωσι, στὸν ἴδιο μπάγκο ποὺ εἶχε καθήσει ἡ Αἰμιλία κι' ἡ μητέρα της, περιμένοντας τὸν θάνατο, καθόταν καὶ ὁ ὑποκόμης ντὲ Τιόν, ἕνας ἀπ' τοὺς καλύτερους φίλους τῶν εὐτυχισμένων τους χρόνων. Τί λόγια ἄραγε νὰ ἀντήλλαξαν τὴν ὑπέρτατη ἐκείνη στιγμὴ οἱ δύστυχοι αὐτοί, ποὺ τόσο στενοὶ δεσμοὶ τοὺς εἶχαν ἑνώσει ; Λένε, ὅτι ὁ ἄνδρας τῆς Αἰμιλίας, ὁ Σαρντίν, γενναῖος ὡς τὸ τέλος καὶ πιστὸς σὲ μιὰ μανία ποὺ εἶχε σὲ ὅλες τὶς μεγάλες στιγμὲς τῆς ζωῆς του νὰ μουρμουρίζη στίχους, ψιθύρισε δυὸ στίχους ἀπὸ ἕνα γνωστότατο τότε τραγοῦδι :

Χάρι εἶνε κι' ὁ θάνατος γιὰ μένα,
Ἀφοῦ ὁ τάφος μᾶς ἑνώνει !. . .

Ἡ κ. Ἀμαράντ ἦταν ἡ πιὸ ἀξιολύπητη ἀπ' ὅλους. Τρελλὴ ἀπὸ τὴ φρίκη, ξεφώνιζε, ἱκετεύοντας νὰ τὴν καρατομήσουν μαζὺ μὲ τὰ παιδιά της. Τέλος ἔφθασε ἡ μεγάλη στιγμή.

Οἱ βοηθοὶ τοῦ δημίου πλησίασαν καὶ πῆραν τὸν Λούλη, τὸν μικρὸ ἀδελφὸ τῆς Αἰμιλίας. Ἦταν ἕνα παιδὶ δεκαεφτὰ μόλις χρόνων.

Ὕστερα ἀπὸ λίγα λεπτά, τὸ πελέκι τῆς λαιμητόμου χώρισε τὸ κεφάλι του ἀπ' τὸ κορμί του. Ἡ μητέρα του, μπρὸς στὸ φριχτὸ αὐτὸ θέαμα, σωριάστηκε ἀμέσως κατὰ γῆς. Εἶχε λιποθυμήσει ἡ δυστυχισμένη... Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμὴ δὲν εἶδε πειὰ τίποτε...

Ἡ Αἰμιλία Ἀμαράντ, δεσμία πρὸ τοῦ ἰκριώματος.

Ἔπειτα ἀπὸ λίγο ἔφθασε κι' ἡ σειρὰ τῆς Αἰμιλίας. Μὲ βῆμα ἀργὸ ἀνέβηκε τὰ σκαλοπάτια τῆς λαιμητόμου. Ὅταν ὁ δήμιος τράβηξε τὸν κόκκινο πέπλο, ποὺ σκέπαζε τοὺς ὤμους της, ἡ ὠμορφιά της ἄστραψε τόσο θαμπωτική, ὥστε ἡ γυναῖκες, ἡ πληρωμένες γιὰ νὰ χειροκροτοῦν ὅταν ἔπεφταν τὰ κεφάλια τῶν «προδοτῶν», ἔμειναν μὲ στόμα ἀνοιχτό, βουβὲς ἀπ' τὸν θαυμασμό. Μὰ τὰ βάρβαρα χέρια τῶν βοηθῶν τοῦ δημίου ἅρπαξαν τὴν πιὸ ὤμορφη γυναῖκα τῆς Γαλλίας καὶ τῆς πέρασαν τὸ κεφάλι στὴν τρύπα τῆς λαιμητόμου, τὴν πλημμυρισμένη ἀπὸ αἷμα.

Ἕνας ξερὸς κρότος ἀκούστηκε καὶ τὸ κρύο πελέκι ἔπεσε βαρὺ πάνω στὸν ἀλαβάστρινο λαιμὸ τῆς γυναίκας, ποὺ μόνο της λάθος ἦταν ὅτι εἶχε γεννηθεῖ ὡραία καὶ ἀριστοκράτισσα... Ὕστερα ἀπὸ λίγο ἀνέβασαν μὲ σχοινὶ στὸ ἰκρίωμα τὴν ἀναίσθητη κ. Ἀμαράντ. Ἦταν κιόλας νεκρὴ πρὶν πέσει ἐπάνω της τὸ πελέκι...

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Η ΑΠΑΝΤΗΣΙ ΕΝΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

Κάποτε ἔκαμαν στὸν φιλόσοφο Ἀρίστιππο τὴν παρατήρησι, ὅτι δὲν τὸν ἀγαποῦσε ἡ γυναῖκα του.

— Καὶ τὰ ψάρια δὲν μ' ἀγαποῦν, ἀπάντησε μὲ κάποιο κυνισμὸ ὁ φιλόσοφος, κι' ὅμως τὰ τρώω μὲ πολλὴ ὄρεξι !

ΣΚΟΡΠΙΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

ΤΟΥ κ. ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ

ΑΝΕΜΟΜΑΖΩΜΑΤΑ

Ε΄.

Η ΚΥΒΕΛΗ ΚΑΙ ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ ΜΙΑΣ ΧΙΜΑΙΡΑΣ !

ΤΗΝ Κυβέλη τὴ γνώρισα πολὺ πρὶν ἀπὸ τὴν Κοτοπούλη. Δὲν εἶχα ἀρχίσει ἀκόμα νὰ γράφω τὸ πρῶτο μου ἔργο. Δὲν ἤμουν λοιπὸν τίποτε γιὰ τὸν καλλιτεχνικὸ κόσμο ποὺ μοῦ ἄρεσε νὰ συχνάζω. Γιὰ τὴν Κυβέλη ἤμουν ἀκόμα λιγώτερο ἀπὸ τίποτε. Μὲ ἔβλεπε σὰν ἕναν ἀσήμαντο παρείσακτο μέσα στὴ συντροφιά της, ἕναν ἄνθρωπο χωρὶς καμμιὰ σοβαρότητα, ἕναν ἀξιωματικάκο, ἕνα σαχλὸ καραγκιόζη. Κι' ὅμως ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἤμουνα μιὰ τραγικὴ ὕπαρξι, μιὰ κωμικοτραγική, ἂν θέλετε. Μὰ μήπως καὶ σήμερα τί εἶμαι ; Κάτι ἔκανα δηλαδή !... Μὰ πρέπει νὰ ἐξηγηθῶ σαφέστερα, γιὰ νὰ μὲ καταλάβετε : 'Εκείνη τὴν ἐποχὴ ἤτανε τῆς μόδας στοὺς φιλολογικούς μας κύκλους ὁ Γερμανὸς φιλόσοφος Νίτσε. Κάπου σ' αὐτὸν εἶχα διαβάσει, στὸ «Ζαρατούστρα» του ἂν θυμᾶμαι καλά, τὸν ἑξῆς ἀφορισμό: «Ἀφήνω νὰ λάμψη ἡ τρέλλα μου γιὰ νὰ κρύψω τὴ σοφία μου». Τὰ λόγια αὐτὰ ἦταν τόσο σύμφωνα μὲ τὴν ψυχοσύνθεσί μου ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ὥστε ἄθελα τόσο πολὺ μ' ἐπηρέασαν ποὺ ἔγιναν ζωή μου. Μὰ πρέπει νὰ σᾶς πῶ ποιὰ ἦταν ἡ τότε ψυχοσύνθεσί μου. Προσέξτε καλά, γιατὶ δύσκολα ἐκφράζουμαι καὶ βέβαια ἂν δὲν καταλάβετε, δὲ θὰ φταῖτε ἐσεῖς. γι' αὐτὸ σᾶς παρακαλῶ νὰ ἐντείνετε λιγάκι τὴν προσοχή σας : 'Απέφευγα νὰ μιλάω, νὰ λέω ἐκεῖνα ποὺ ξέρω, ὅσα διάβασα, ὅσα ἐσκέφτηκα, ὅσα κατασταλάζαν στὸ μυαλό μου, τὰ ὄνειρά μου, τὶς ἐλπίδες μου, τοὺς σκοπούς μου. Ὅλα αὐτὰ τὰ κρατοῦσα γιὰ τὸν ἑαυτό μου καὶ αὐτὸ μέσα στὴ Ρωμέϊκη κοινωνία, ὅπου ὅλοι ἀπὸ τὸν Πρωθυπουργὸ ὥς τὸ χαμάλη τοῦ Τελωνείου, εἶνε θεατρίνοι καὶ ὅπου βέβαια οἱ ἄνθρωποι τοῦ θεάτρου, θὰ εἶνε μοιραῖα θεατρίνοι εἰς τὸ τετράγωνον. Κάθε Ρωμηὸς τὴ στιγμὴ ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸ σπίτι του καὶ τραβάει γιὰ τὸν καφενέ, φορτώνεται ὅ,τι ξέρει καὶ ὅ,τι δὲν ξέρει γιὰ ν' ἀρχίση τὴν ἀγόρευσί του καὶ νὰ κάνη ἐπίδειξι στοὺς ἄλλους συνανθρώπους. Σὰν ἐπιδέξιος ταχυδακτυλουργὸς βγάζει ἀπὸ τὴν τσέπη του φύρδην μίγδην ὄνειρα, ἐλπίδες, σκοπούς, παλληκαριὲς καὶ τ' ἁπλώνει στὸ πεζοδρόμιο γιὰ νὰ κάνη ἐντύπωσι στοὺς διαβάτες. Κάθε Νεοέλληνας εἶνε ἕνα εἶδος παλληκαρᾶ, σὰν τὸν παλιὸ Γιάννη τὸν 'Αρειμάνιο ἢ τὸν 'Αντρέα τοῦ Βόλου, ποὺ μέσα στὸν κύκλο του, σὰν τοὺς δύο αὐτοὺς περίφημους ἥρωες, ζητάει νὰ ἐπικρατήση μὲ παχειὰ λόγια καὶ φαμφαρονισμούς. Φαντάζεστε λοιπὸν τί μπορεῖ νὰ εἶνε ἕνας Νεοέλληνας θεατρίνος καὶ τί θὰ γινόταν στὸ παλιὸ καφενεῖο τῆς Γορτυνίας, δίπλα στὴν τότε «Νέα Σκηνή», τὸ νῦν θέατρο Κοτοπούλη, ὅπου σύχναζαν οἱ ἠθοποιοὶ καὶ μερικοὶ συγγραφεῖς ; Ἐκεῖ εὕρισκες τὸν Ἴρβιγκ, τὴ Ντοῦζε, τὴ Σάρα Μπερνάρ, τὸν Ἴψεν καὶ τὸ Σαίξπηρ. Ὅλους δηλαδὴ τοὺς ὀνειροπαρμένους καλλιτέχνες ποὺ εἶχαν πείσει τὸν ἑαυτό τους πὼς εἶνε μεγάλοι καὶ τώρα πολεμοῦσαν νὰ πείσουν καὶ τοὺς ἄλλους. Δὲν εἶνε βέβαια κακὸ νὰ ἔχης πίστι μέσα σου, ἴσως αὐτὸ εἶνε ἡ βάσι κάθε καλλιτεχνικῆς σταδιοδρομίας, μὰ δὲν εἶνε καμμιὰ ἀνάγκη νὰ βγάζης τὰ ὄνειρά σου καὶ τὶς ἰδέες σου στὴ δημοπρασία. Ὅταν διασαλπίζεις δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸν ἔρωτά σου, θὰ πῆ πὼς δὲν ἀγαπᾶς καὶ πὼς μονάχα θέλεις νὰ κάνης τὸ κομμάτι σου, περνῶντας μὲ τὴν κόρη τῶν ὀνείρων σου μέσα σὲ ἀνοιχτὸ ἁμάξι ἀπὸ τὴν 'Αγορά, τὴν ὥρα ποὺ ὅλος ὁ κόσμος εἶνε στὸ πόδι καὶ θὰ σὲ δῆ. Φτάνει ὅταν ἀγαπᾶς νὰ τὸ ξέρης μονάχα ἐσὺ καὶ ἐκείνη.

'Η κ. Κυβέλη.

'Η νοοτροπία λοιπὸν αὐτὴ μὲ ἔκανε νὰ σωπαίνω ; Ἴσως ναί. Ἴσως ἀκόμα γιατὶ φοβόμουνα ἂν ἄρχιζα νὰ μιλάω πὼς θὰ μὲ πάρουν στὸ ἀστεῖο, θὰ γίνω γελοῖος, σὰν τὸ δειλὸ ἐραστὴ ποὺ δὲν τολμάει οὔτε σ' ἐκείνην ποὺ ἀγαπάει νὰ ἐκφράση τὸν ἔρωτά του, γιατὶ φοβᾶται πὼς δὲ θὰ τὸν πάρη στὰ σοβαρά, πὼς θὰ ὑποδεχτῆ μὲ γέλοια τὸ βαθύ του πόνο. Βέβαια θὰ εἶχα καὶ ἀμφιβολίες... Καὶ ποιὸς ἐρωτευμένος δὲν ἔχει ἀμφιβολίες ; Μήπως κάθε ἔρωτας εἶνε ἄλλο τίποτε ἀπὸ ἀμφιβολίες ; Καὶ ἐγὼ ἤμουν τότε ἕνας δυστυχὴς ἐρωτευμένος, ἐρωτευμένος μὲ τὴν ἄτιμη αὐτὴ πλανεύτρα, τὴ Σκηνή....

Φοβόμουνα ὅμως, μὴ μιὰ μέρα ξεχυθεῖ ἔξαφνα ὅλο αὐτὸ τὸ αἴσθημα ποὺ συγκρατοῦσα μέσα μου καὶ ἀρχίσω νὰ λέω, νὰ λέω ποὺ δὲ θὰ εἶχα τελειωμό. Γιὰ νὰ ἀποφύγω λοιπὸν αὐτό, ἀντὶ νὰ σωπαίνω ἄρχισα νὰ λέω σαχλαμάρες, γιὰ νὰ μὴν πῶ σοφίες ἢ τέλος πάντων ἐκεῖνες ποὺ νόμιζα τότε σοφίες. Μέσα στὴν καλλιτεχνικὴ παρέα ἔκανα τὸ γελωτοποιό, ἔκανα τὸν τρελλό, γιὰ νὰ μὴν τύχη καὶ ἀντιληφθοῦν τὸν καλλιτέχνη ἢ κάποιον ποὺ ἔχει τὴν ἰδέα πὼς εἶνε καλλιτέχνης χωρὶς νὰ εἶνε. 'Εφόρεσα μάσκα γιὰ νὰ μὴ μὲ γνωρίσουν ποιὸς πραγματικὰ εἶμαι. Γιὰ ν' ἀποφύγω μέσα στοὺς θεατρίνους νὰ γίνω θεατρίνος κι' ἐγὼ καὶ νὰ παίζω ρόλο αὐτοθαυμαζομένου ἢ τραγικοῦ ὀνειροπόλου, ἔγινα ἕνας χειρότερος θεατρίνος, ἕνας μῶμος τραγικός, ἕνας γελοῖος καὶ ἄθλιος καραγκιόζης, σὰν τὸν ἐρωτευμένο ποὺ ἀγαπάει κάποια ποὺ νοιώθει πὼς στέκεται πολὺ πιὸ ψηλὰ ἀπ' αὐτόν. Ὄχι μόνο δὲ θέλει νὰ τῆς τὸ πῆ, μὰ φοβᾶται καὶ νὰ μὴν τὸ καταλάβη ἀπ' τὶς ματιές του. Γι' αὐτὸ μπροστά της κάνει τὸ γελωτοποιό, γιὰ νὰ τὸν πάρη στ' ἀστεῖα. Προτιμάει νὰ γελάη ἐκείνη μὲ τ' ἀστεῖα του, παρὰ νὰ γελάση μὲ τὰ σοβαρά του. Γύρω της διάφοροι ἄλλοι ἀσήμαντοι ἔχουν σχηματίσει αὐλή. Κάποιον προτιμάει, ἄλλον ἐκτιμάει, δέχεται τὰ χάδια ἑνὸς τρίτου καὶ ὅλοι ἀγωνίζονται μὲ ὡραῖα λόγια καὶ ἐπιδεικτικὰ φερσίματα νὰ τῆς κάνουν ἐντύπωσι. 'Ο ἕνας πολεμάει νὰ ὑποσκάψη τὸν ἄλλον, νὰ τὸν ἀφανίση, νὰ μείνη μόνος κόκορας στὴν αὐλή. Καὶ ὁ ἀληθινὰ ἐρωτευμένος ἔχει τὴν πεποίθησι πὼς ἂν ἀνακαλυφθῆ, ἂν βγάλη τὴ μάσκα του, θὰ γίνη αὐτὸς ὁ ἐκλεκτός της. Βλέπει φανερὰ πόσο οἱ ἄλλοι εἶνε ἀσήμαντοι, εἶνε κατώτεροί του. Καὶ ὅμως μὲ ὅλα αὐτὰ εἶνε δειλός, δὲν τολμάει καὶ προτιμάει νὰ ἐξακολουθῆ νὰ κάνη τὸν καραγκιόζη καὶ νὰ γελάη ἐκείνη μαζύ του καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι σοβαροφανεῖς γελοῖοι μνηστῆρες.

Ὅλα αὐτὰ μπροστὰ στὴν Κυβέλη ἔπαιρναν ἀκόμα μεγαλείτερη ἔντασι καὶ ἔφταναν στὸ κατακόρυφο τῆς θεληματικῆς ἐκείνης γελοιότητός μου. 'Η κωμῳδία μου ἄγγιζε τὰ ὅρια τοῦ τραγικοῦ, ὅπως δὰ ὅλες ἡ ἀληθινὲς κωμῳδίες.

Ἔβλεπα πὼς εἶμαι ἀπὸ τὴν Κυβέλη, μιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ Μοῦσες ποὺ στήριζε τότε ἡ 'Ελληνικὴ Σκηνὴ τὸ μέλλον της, ἔβλεπα πὼς εἶμαι πολὺ μακρυὰ καὶ πὼς πρέπει νὰ κάνω ἀκόμα πολὺ δρόμο, μὲ κόπους καὶ μόχθους, ὥς ποὺ νὰ φτάσω ὥς τὸ σκαλοπάτι ποὺ τὴν ἀνέβασε αὐτὴ ὁ πολιτισμός της, ποὺ τὸν εἶχε φαίνεται ἔμφυτο ἀπὸ γέννα, σὰν ἀποτέλεσμα τῆς προσπάθειας ὁλοκλήρων γενεῶν. Εἶνε ἀλήθεια παράδοξο, πὼς τὸ σπάνιο αὐτὸ ἄνθος τῆς σεράς, ξεπετάχτηκε μέσα σ' ἕναν ἀκαλλιέργητο καὶ χέρσο ἀγρό, ὅπου μόνο ἀγριολούλουδα φυτρώνουν. Εἶνε ἀνεξήγητο πὼς γεννήθηκε μιὰ Κυβέλη, ἐκείνη μάλιστα τὴν ἐποχή, σ' ἕναν τόπο ὅπου ὑπῆρχαν βέβαια καὶ ἄλλες ἀξίες, ποὺ ἐνδεχόμενο νὰ εἶχαν περισσότερη δύναμι, μὰ ποὺ ἴσως γι' αὐτὸ ἔμοιαζαν πρωτόγονες. Δὲν εἶχαν τὴν 'Ολύμπια μακαριότητα, οὔτε τὴν συγκρατημένη 'Απολλώνεια χάρι, οὔτε τὴν 'Αττικὴ γαλήνη, ποὺ ἔχει καὶ αὐτὴ ἡ ἀτμόσφαιρα στὴν ὡραία αὐτὴ χώρα, ποὺ ἔχουμε τὴν εὐτυχία νὰ ζοῦμε.

Καὶ σήμερα ἀκόμα, αὐτὸς ποὺ κυβερνάει τὶς τύχες μας, εἶνε ἀναμφισβητήτως δυνατὸς ἄνθρωπος, μὰ μοῦ φαίνεται πὼς δὲν ἔχει οὔτε τὴν 'Ολύμπια γαλήνη, οὔτε τὸ 'Απολλώνειο συγκράτημα, οὔτε τὴν 'Αττικὴ σεμνοπρέπεια ἑνὸς Περικλῆ. Εἶνε ἕνας ἀπόκρημνος βράχος τῶν βουνῶν τῆς Κρήτης, ἕνας πρωτόγονος βλαστὸς τῆς πολεμόχαρης χώρας, ποὺ ἐβύζαξε μαζὺ μὲ τὸ γάλα τῆς μάνας του ὅλα τὰ τερτίπια μιᾶς σοφῆς καὶ παλληκαρίσιας διπλωματίας, ποὺ τὴ διαχειριζόντουσαν ὄχι πολιτισμένοι φρακοφόροι, μὰ ἄξεστοι κατσαπλιάδες ποὺ σπρωγμένοι ἀπὸ τὴν ἀδυσώπητη 'Ανάγκη, ἀποκτοῦσαν ἰσάξιο μὲ τὴν παλληκαριά τους διπλωματικὸ νοῦ.

Ἔπρεπε νὰ ξέρουμε λεπτομερειακὰ τοὺς προγόνους τῆς Κυβέλης γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ κρίνουμε ἀνάλογα. Εἶνε μυστήριο ἡ γέννησίς της, εἶνε θαῦμα πὼς βρέθηκε μιὰ μέρα μεταξύ μας αὐτὸ τὸ σπάνιο ἄνθος. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ποὺ τὴ γνώρισα ἔννοιωθα τὴν ἀπόστασι ποὺ χωρίζει ἐμένα τὸν πρωτόγονο, ἀπ' αὐτὴ ποὺ στεκόταν σ' ἕνα ἀπὸ τὰ ψηλότερα σκαλοπάτια τοῦ πολιτισμοῦ.

Βέβαια αἰσθανόμουνα τρὰκ καὶ κοντὰ στὴν Κοτοπούλη, γιατὶ ἤμουν πάντα δειλός, ὅπως ὅλοι οἱ περήφανοι, μὰ μέσα μου ἤμουν βέβαιος πὼς μπορῶ νὰ γράψω μιὰ τραγῳδία, μιὰ δυνατὴ τραγῳδία ποὺ αὐτὴ θὰ ἑρμήνευε. Ἴσως πολλὲς φορὲς μέσα στὴν καλλιτεχνική μου παλίρροια, μέσα στὴν ἄμπωτι καὶ πλημμυρίδα τῶν ἀμφιβολιῶν μου καὶ ἐνθουσιασμῶν μου, ποὺ ἔξαφνα ὕστερα ἀπὸ τὶς ἀπογοητεύσεις μου μ' ἔπιανε τὸ καλλιτεχνικὸ μεθύσι καὶ νόμιζα πὼς εἶμαι Σοφοκλῆς, Σαίξπηρ, ξεχνοῦσα τὸ συγκράτημά μου καὶ ἔτρεχα τότε κοντὰ στὴν Κοτοπούλη καὶ ἄρχιζα νὰ τῆς ἀνοίγω τὴν καρδιά μου καὶ νὰ τῆς λέω ὄνειρα, ἐλπίδες, πολλὲς φορὲς καὶ βεβαιότητες. Καβαλλοῦσα τὸν 'Αχαμνόοντα τοῦ ἰσχνοῦ μου ταλέντου καὶ γινόμουν κοντά της Δὸν—Κιχώτης. Μὰ μπροστὰ στὴν Κυβέλη ἔμενα πάντα 'Αμλέτος, ὁ ἄνθρωπος τῶν ἀμφιβολιῶν, γιατὶ ὅσο καὶ ἂν μὲ πιάναν κάποτε ἐνθουσιασμοί, δὲ μποροῦσα ποτὲ νὰ φανταστῶ πὼς μιὰ μέρα θὰ ἀποκτήσω τέτοιο πολιτισμό, ποὺ νὰ γράψω μιὰ κωμῳδία, νὰ γίνω 'Αριστοφάνης ἢ Μολλιέρος. 'Ο πολὺ πολιτισμένος ποὺ θ' ἀνέβη μιὰ μέρα πολὺ ψηλά, ἐκεῖ στοὺς αἰθέρας, ποὺ θ' ἀρμενίζουν σὲ λίγα χρόνια χιλιάδες ἀεροπλάνα, δὲ θὰ μπορῆ ποτὲ νὰ κλάψη. 'Απὸ τὸ ὕψος του θὰ βλέπη πόσο ἀστεῖα εἶνε ὅλα ἐδῶ στὸν κόσμο ! Καὶ ἐπειδὴ ἐγὼ δὲν μποροῦσα ν' ἀποκτήσω ποτὲ τέτοια πολιτισμένη θυμοσοφία, ἄρχιζα κοντὰ στὴν Κυβέλη τὰ εὔκολα ἀστεῖα καὶ ἔκανα πνεῦμα καραγκιοζίστικο. Μιὰ μέρα, δὲν εἶνε πολὺς καιρὸς ποὺ μοῦ εἶπε μὲ τὴν εἰλικρίνεια ποὺ τὴ χαρακτηρίζει :

—Παντελῆ, στὴν ἀρχὴ ποὺ σὲ γνώρισα, σὲ εἶχα παρεξηγήσει, δὲν εἶχα καταλάβει ποιὸς πραγματικὰ εἶσαι.

—Φαίνεται πὼς ἔπαιξα καλὰ τὸ ρόλο μου τῆς ἀπάντησα ἐγώ. Τὸ ρόλο τοῦ τραγικοῦ καραγκιόζη.

* * *

Μὲ ὅλα αὐτὰ δὲ θέλω βέβαια νὰ πῶ πὼς ὁ Μολλιέρος εἶνε μεγαλείτερος ἀπὸ τοὺς μεγάλους τοῦ θεάτρου τραγικούς· ἀπεναντίας, μπορεῖ νὰ εἶνε ἀπὸ πολλοὺς πολὺ κατώτερος, μὰ πάντα εἶνε λιγώτερο πρωτόγονος, περισσότερο πολιτισμένος, εἶνε τὸ ἄνθος τῆς ἐποχῆς Λουδοβίκου 14ου. 'Η «'Ηλέκτρα» βέβαια εἶνε δυνατώτερη ἀπὸ κάθε ἔργο τοῦ Γάλλου κωμικοῦ, μὰ δὲν ἔχει ποτὲ τὴ χάρι ἑνὸς Ταρτούφου, οὔτε τὴ λεπτότητα καὶ τὴ γοητεία μιᾶς Σελιμένης.

…… …… …… ……

Καὶ ἦρθε μιὰ μέρα ποὺ ὥριμος πειά, σχεδὸν γέρος, ἔγραψα τὸ «Μελτεμάκι», ἕνα ἔργο, ποὺ βέβαια συμφωνῶ μὲ τὸ Φῶτο τὸν Πολίτη, δὲν εἶνε τὸ δυνατὸ ἔργο ποὺ ὠνειρευόμουνα νὰ γράψω, μὰ εἶνε μιὰ προσπάθεια γιὰ νὰ ξεφύγω ἀπὸ κάθε ἀκαλλιέργητη πρωτόγονη ἐκδήλωσι καὶ νὰ δώσω στὸ πρωτόγονο Ρωμέϊκο θέατρο κάτι μὲ χάρι καὶ μὲ πολιτισμό, ἕνα ἔργο γιὰ τὴν Κυβέλη.

Καὶ τὸ πῆγα αὐτὸ τὸ ἔργο, ἅμα τὸ τελείωσα, στὴν Κυβέλη, μὰ —ὢ τῆς τραγικῆς μου Μοίρας !— ἡ Κυβέλη δὲν ἦταν πειὰ ἐκεῖ. Στὸ μεταξὺ εἶχε προχωρήσει, εἶχε ἐξελιχθεῖ. Εἶχε φτάσει σὲ τέτοια ὡριμότητα Τέχνης, σὲ τέτοια ἀκμή, ποὺ ἔπαιζε ἄλλου εἴδους ἔργα, ἔργα ποὺ μαζὺ μ' ἕναν ἀνώτερο πολιτισμὸ ἔχουν καὶ τραγικὴ πνοὴ καὶ δύναμι, δύναμι ὅμως συγκρατημένη καὶ μετρημένη, συγκερασμένη σὲ σκηνὲς χαριτωμένες καὶ γοητευτικές. Ἔπαιζε ἔργα τοῦ 'Αντρέγιεφ, τὴν «'Ανθή», τὴν «Κατερίνα 'Ιβάνοβνα» καὶ τὴ «Ζήλεια» τοῦ 'Αρσιμπάτσεφ. Αὐτὰ τὰ ἔργα ποὺ ἐγὼ βέβαια δὲ θὰ μπορέσω ποτὲ νὰ γράψω. Κι' ἔτσι, τὴ στιγμὴ ποὺ φτάνω τὴν Κυβέλη, ἐκείνη φεύγει μακρυά μου, ἄπιαστη πάντα, σὰν ἕνα φευγαλέο ὄνειρο, μιὰ χίμαιρα !

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : 'Η συνέχεια.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΕΝΑ ΠΡΩΤΟΦΑΝΕΣ ΤΕΛΕΣΙΓΡΑΦΟ

'Εξακόσιες ὑπηρέτριες καὶ μαγείρισσες ἀπὸ τὴν πολιτεία Νέα 'Υερσέη τῆς 'Αμερικῆς, ἔκαναν τελευταῖα μιὰ θορυβώδη συνέλευσι, στὴν ὁποία ἔλαβαν τὸ λόγο ὅλες χωριστὰ καὶ... μαζὺ καὶ στὸ τέλος ἀποφάσισαν νὰ κηρύξουν ἀπεργία, ἂν δὲν γίνουν δεκτὰ ἀπ' τὶς κυρίες τους τὰ παρακάτω αἰτήματά τους :

1) 'Εξάωρη ἐργασία κάθε μέρα κατὰ μέγιστον κι' ἀπαράβατον ὅριον.

2) 'Ελάχιστο ὅριο μισθοῦ 30 δολλάρια μηνιαίως.

3) 'Ωρισμένες ὧρες φαγητοῦ τῶν οἰκοδεσποτῶν καὶ τῆς ὑπηρεσίας.

4) 'Απαγορεύεται στὴν οἰκοδέσποινα νὰ δέχεται περισσότερες ἀπὸ ἑφτὰ ἐπισκέψεις κάθε ἀπόγευμα, ἐκτὸς ἂν ἀναλαβαίνη ν'... ἀνοίγη ἡ ἴδια τὴν πόρτα.

5) Νὰ τοὺς δοθῆ τὸ δικαίωμα νὰ δέχωνται κάθε βράδυ ἀπ' τὶς ὀχτὼ ὥς τὶς δέκα τὶς φίλες καὶ... τοὺς φίλους των.

6) Πλήρης ἐλευθερία ἀπὸ τὸ βράδυ τοῦ Σαββάτου ὥς τὸ πρωΐ τῆς Κυριακῆς.

7) Διαβεβαίωσις ὅτι δὲν θὰ τὶς ἐνοχλοῦν ποτὲ τὴ νύχτα.

8) Δεκαπενθήμερη ἄδεια τὸ καλοκαίρι.

9) Ἄδεια νὰ παίζουν πιάνο, ὅταν δὲν παίζει ἡ κυρία.

Αὐτὰ μονον !

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΝΘΑΝΕΤΕ ΚΑΙ ΝΑ ΔΙΑΣΚΕΔΑΖΕΤΕ

—Οἱ ἱππότες τοῦ τάγματος τῆς Μάλτας ἔφυγαν ἀπὸ τὴ Ρόδο στὰ 1522.

—'Ο ἱστορικὸς ναὸς τῆς 'Εκατονταπυλιανῆς, ποὺ βρίσκεται στὴν Πάρο, χτίστηκε τὸν τέταρτο αἰῶνα.

—'Η πόλις Ἄγκυρα, ἡ σημερινὴ πρωτεύουσα τῆς Τουρκίας, ἱδρύθηκε ἀπ' τὸ Μίδα καὶ ἐχρημάτισε ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς Γαλατίας.

—'Ο Κάϊζερ Γουλιέλμος Β΄, παρέμεινε στὸ θρόνο τῆς Γερμανίας ἀπὸ τοῦ 1888 μέχρι τοῦ 1918, ὁπότε, λόγῳ τῆς ἥττας τοῦ Μάρνη, ἀναγκάστηκε νὰ παραιτηθῆ.

—Τὰ διαμάντια ποὺ ὑπάρχουν καὶ κυκλοφοροῦν σήμερα σ' ὅλο τὸν κόσμο, ὑπολογίζονται ὅτι ἀνέρχονται σὲ 38 τόννους.

—'Η Ἄνδρος ἀφαιρέθηκε ἀπ' τοὺς Φράγκους καὶ ὑπήχθη στὴν κυριαρχία τῶν Τούρκων κατὰ τὸ 1566.

—Τὸ Γιβραλτάρ, τὸ ὁποῖο κατέχεται σήμερα ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους, ἀνῆκε μέχρι τοῦ 1704 στοὺς 'Ισπανούς.

—'Η ἀτμομηχανὴ ἐφευρέθη στὰ 1814 ἀπὸ τὸν Στέφενσον, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐντελῶς ἀγράμματος.

—Κατὰ τὸν τελευταῖο Παγκόσμιο πόλεμο σκοτώθηκαν 16.000 Ἄγγλοι, 5.000 Γερμανοὶ καὶ 3.000 Γάλλοι ἀεροπόροι.

—'Η πρώτη γυναῖκα μάρτυς κατὰ τοὺς Χριστιανικοὺς διωγμούς, εἶνε ἡ ἁγία Θέκλα.

—'Ο ἅγιος Βροῦνος, ὁ ὁποῖος ἔζησε κατὰ τὸν δωδέκατο αἰῶνα, ἦταν ποιητής.

—'Ο ἅγιος Θεόδοτος, ὁ ὁποῖος ἐμαρτύρησε κατὰ τὸ 303, ἦταν ταβερνιάρης στὴν Ἄγκυρα.

—'Ο ἅγιος Νεῖλος, ὁ ὁποῖος ἀπέθανε στὴν Κωνσταντινούπολι, ἐχρημάτισε νομάρχης.

—'Ο περίφημος Κάρολος Βορρωμαῖος ἔγινε καρδινάλιος σὲ ἡλικία 23 ἐτῶν.

—'Ο Μ. Κωνσταντῖνος, ὅταν ἀποφάσισε νὰ γίνη χριστιανός, βαφτίστηκε στὴ Ρώμη ἀπὸ τὸν Πάπα Σύλβεστρο.

—Τὰ θεμέλια τῶν δύο περιφήμων ναῶν τοῦ ἁγίου Πέτρου καὶ τοῦ ἁγίου Παύλου στὴ Ρώμη, ἐτέθησαν ἀπὸ τὸν Μ. Κωνσταντῖνο.

—Πρῶτος ὁ Πατριάρχης 'Ιεροσολύμων ἐθέσπισε νὰ ψάλλεται στὴν ἐκκλησία τὸ 'Αλληλούϊα.

—Κατὰ τοὺς πρώτους Χριστιανικοὺς αἰῶνες, ἀπὸ σεβασμὸ στὴ Θεομήτορα, ἀπαγορευόταν νὰ παίρνουν ἡ γυναῖκες τὸ ὄνομα Μαρία.

—Μαρία ἑβραϊστὶ σημαίνει «δέσποινα», «κυρία».

—Τὸ περίφημο καταδρομικὸ «Γκαίμπεν» ναυπηγήθηκε στὴ Γερμανία στὰ 1912 καὶ πουλήθηκε στὴν Τουρκία μετὰ δυὸ χρόνια.

—Τὸ ἐν χρήσει ἡμερολόγιο, τὸ ὁποῖο στὴν 'Ελλάδα ἔγινε δεκτὸ μόλις ἀπὸ τὸ 1924, ἐθεσπίσθη ἀπὸ τὸν Πάπα τῆς Ρώμης Γρηγόριο, τοῦ ὁποίου ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα στὰ 1562.

—'Ο Εἰρηνικὸς 'Ωκεανὸς ἔχει συνολικὴ ἔκτασι 70.000.000 τετραγωνικῶν μιλλίων καὶ περιλαμβάνει δεκάδες χιλιάδων νήσων, κατοικουμένων καὶ μή.

—Στὸ Τοτερίτζ τῆς 'Αγγλίας ὑπάρχει σανατόριο γάτων καὶ στὸ Ἄσνιερ τῆς Γαλλίας νεκροταφεῖο προοριζόμενο πάλιν ἀποκλειστικὰ γιὰ γάτους.

—'Η Τῆνος ὀνομαζόταν ἄλλοτε 'Υδροῦσα, λόγῳ τῆς ἀφθονίας τῶν νερῶν της καὶ 'Οφιοῦσα ἀπὸ τὰ πολλά της φείδια.

—Τὸ σημερινό της ὄνομα ἡ νῆσος τὸ πῆρε ἀπὸ τὸν Τῆνο, τὸν πρῶτο οἰκιστή της.

—Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ὁ Ποσειδῶν ἐτιμᾶτο στὴν Τῆνο μὲ τὴν ἐπωνυμία «μέγας ἰατρός», γιατί, κατὰ τὴν παράδοσι, εἶχε στείλει στὴ νῆσο στίφη πελαργῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξολόθρευσαν τὰ φείδια της.

—Σεραφεὶμ σημαίνει «φλεγόμενος» καὶ Χερουβεὶμ σημαίνει «γνῶσις».

—'Ο ἀείμνηστος καὶ σοφὸς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Κυπάρισσος Στέφανος, ἀνῆλθε στὴν καθηγητικὴ ἕδρα μόλις 27 χρόνων.

—Στὴ Μητρόπολι τῆς Κολωνίας φυλάσσονται τρία κρανία, τὰ ὁποῖα λέγεται ὅτι ἀνήκουν στοὺς τρεῖς Μάγους ποὺ πῆγαν στὴ Βηθλεὲμ γιὰ νὰ προσκυνήσουν τὸ Θεῖον Βρέφος.

—'Η περίφημη Βιβλιοθήκη τῆς 'Αλεξανδρείας κατὰ τὸ ἔτος 47 π. Χ. περιεῖχε 400.000 τόμων.

—'Απὸ τὶς σημερινὲς Βιβλιοθῆκες, ἡ τοῦ Βρεττανικοῦ Μουσείου περιέχει ἐπάνω ἀπὸ ἕνα ἑκατομμύριο βιβλία, τοποθετημένα σὲ ράφια, μήκους ὁλικοῦ 35 χιλιομέτρων !

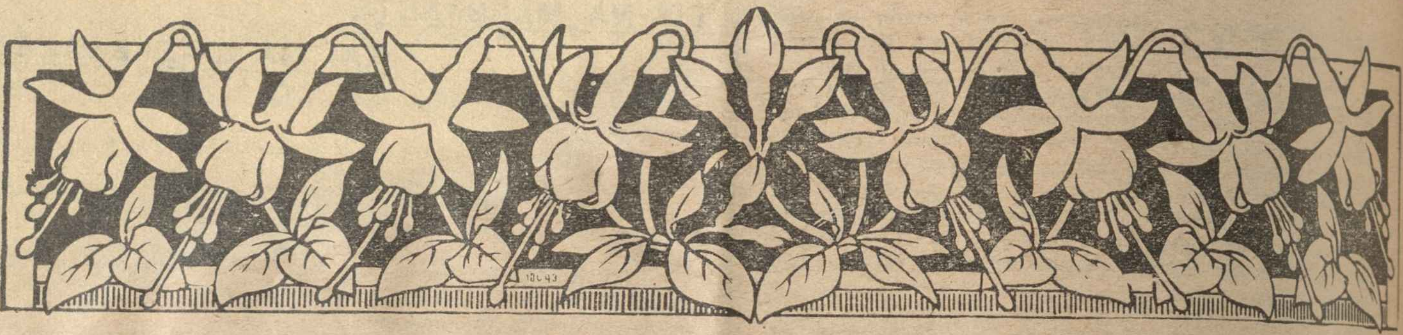

ΠΑΛΗΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΓΟΥΔΙ ΚΑΙ Η ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΕΝΩΣΙΣ

ΣΤ'.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὁ κατηγορούμενος πρόεδρος τῆς «Φοιτητικῆς Ἑνώσεως» εἶχε φροντίσει νὰ διορίση καὶ δυὸ συνηγόρους του, προκειμένου νὰ δικαστῆ.

Οὐδέποτε Εἰσαγγελεὺς συνωφρυώθηκε ἔτσι, σὰν νὰ κατάπινε ἀχινό, μὲ τ' ἀγκάθια του!...

Τὸν ἕνα ἐκ τῶν συνηγόρων του αὐτῶν τὸν εἶχε διορίσει καὶ ἡ «Πανεπιστημιακὴ Ἕνωσις»... Εἰσαγγελέα!... Ὁ ἄλλος δὲ συνήγορος ἦταν καὶ... πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου!... Ἐπίσης ὁ ἕνας τῶν δικαστῶν ἦταν καὶ... κατήγορος, ὁ δὲ γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου ἦταν καὶ... μάρτυς τῆς ὑπερασπίσεως συγχρόνως!... Οὐδέποτε ὅμως δικαστήριο ἑλληνικὸ ἐξεπλήρωσε πιὸ εὐσυνείδητα τὴν ἀποστολή του. Ὁ φοιτητὴς ποὺ ἦταν καὶ συνήγορος καὶ Εἰσαγγελεὺς συγχρόνως, κατώρθωνε νὰ ξεχωρίζη σὲ δυὸ διάφορα ὑποκείμενα τὸν ἑαυτό του. Ὁ συνήγορος λησμονοῦσε τὸν Εἰσαγγελέα κι' ὁ Εἰσαγγελεὺς τὸν συνήγορο, ὅταν μιλοῦσε.

Πολλὲς φορὲς ἀκουγότανε στὴν ἱερὴ τοῦ δικαστηρίου αἴθουσα τὸ ἑξῆς:

— Καὶ ἕως τώρα μέν, κύριοι, μιλοῦσε ὁ ἑαυτός μου, ὡς συνήγορος. Τώρα ὁ κ. συνήγορος ἐτελείωσε κι' ἀρχίζει ὁ κ. Εἰσαγγελεύς.

Ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ πρωτοτύπου αὐτοῦ δικαστηρίου δὲν θυμοῦμαι παρὰ δυὸ-τρεῖς, μὰ καὶ γι' αὐτοὺς δὲν εἶμαι βέβαιος: Τὸ Νῖκο τὸν Καρβούνη, τὸ Χατζηγιάννη, τὸ Γιαννόπουλο, τὸν Ἀβραάμ, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, καὶ τὸν ὑποφαινόμενο. Ὅποιος ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διαβάσει τὶς γραμμὲς αὐτές, καὶ θυμᾶται πιὸ πολλὲς λεπτομέρειες, ἂς τὶς στείλει στὸ «Μπουκέτο» πρὸς συμπλήρωσιν.

Κρατοῦσε τὰ πρακτικὰ ἕνας ἰσόβιος φοιτητής...

* * *

Οἱ μάρτυρες προσήρχοντο μὲ ἱερὰν συγκίνησιν καὶ ἡ ὑπόθεσις ἐξονυχίζετο μὲ εὐθυκρισία, προσοχὴ καὶ... νομικὴν ἐπιστημονικότητα. Ὡς γραμματεὺς τοῦ δικαστηρίου κρατοῦσε τὰ πρακτικὰ ἕνας... ἰσόβιος φοιτητής!

Ὅλοι προσπαθοῦσαν νὰ εἶνε τοῦ καθήκοντος καὶ σοβαροί.

Οὐδέποτε Πρόεδρος Πρωτοδικῶν σιδερώθηκε καὶ κολλαρίστηκε τόσο πολὺ ἐπὶ τῆς ἕδρας του, οὐδέποτε Εἰσαγγελεὺς συνωφρυώθηκε ἔτσι, σὰν νὰ κατάπινε ἀχινὸ μὲ τ' ἀγκάθια του...

Ἀπολογήθηκε τέλος ὁ κατηγορούμενος, θαῦμα ἀπολογίας. Τοῦ ἀπαντοῦσαν οἱ κατήγοροι, θαῦμα θάρρους καὶ ἐπιθέσεως. Δευτερολόγησαν οἱ συνήγοροι, ἀνταπάντησαν οἱ κατήγοροι καὶ τέλος ἐτριτολόγησε ὁ... Πρόεδρος καὶ συνήγορος συγχρόνως, εἰπών:

—Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, κύριοι, ν' ἀφήσω τὰ προεδρικά μου καθήκοντα πρὸς στιγμήν, καὶ νὰ περιβληθῶ τὰ τοῦ συνηγόρου, τὰ ὁποῖα ἐπίσης ὑποχρεωτικῶς μοῦ ἀνετέθησαν...

Ἔτρεξε ἐκεῖ γιὰ νὰ ζεσταθῆ!...

Καὶ μετὰ ἔρευναν καὶ διαδικασίαν ἡμερῶν ὁλοκλήρων, ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθη, ἀπαλλάσσουσα μὲν τὸν κατηγορούμενο, ἐλλείψει ἐπαρκῶν καὶ «ἀπτῶν», ὡς ἔγραφεν, ἀποδείξεων ἐναντίον του. Ἐπίσης τὸν εἶχε καὶ τῆς ὑποχρεώσεως τῆς... αὐτοκτονίας, τὸν ἐκήρυττε ὅμως ἔκπτωτον τοῦ προεδρικοῦ του ἀξιώματος.

Διότι ἀπεδείχθη μὲν ὅτι δὲν ἦτο ἔνοχος προδοσίας, ἀλλὰ πρόεδρος αὐτὸς τῆς «Ἑνώσεως» δὲν ἔπρεπε νὰ πίνη δημοσίᾳ καφέ, μὲ παλαιοὺς πολιτικούς. Ἐξ ἄλλου ἕνεκα τοῦ πολὺ μαλακοῦ του χαρακτῆρος, ἐμπόδισε τὴν «Ἕνωσι» νὰ δράση πιὸ ἐπαναστατικά, ὅπως αὐτὴ ἐπιθυμοῦσε.

* * *

Τὸ αἷμα ποὔβραζε στὶς φλέβες τῶν φοιτητῶν ξέσπασε στὴν Ἤπειρο καὶ στὴ Μακεδονία...

Ραγδαῖα ἦρθαν ἔπειτα τὰ γεγονότα.

Στὸ ζήτημα τοῦ Τυπάλδου οἱ φοιτηταὶ ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τοῦ Στρατιωτικοῦ Συνδέσμου.

Νυκτερινὲς περιπολίες ἐγύριζαν στὴν πόλι, γιατὶ εἶχε διαδοθεῖ πὼς ὁ Τυπάλδος, συνεννοηθεὶς μὲ τοὺς ἀντιδραστικούς, θὰ ἐφορμοῦσε κατὰ τῆς πρωτευούσης, γιὰ νὰ καταλύση τὸν Σύνδεσμο καὶ τὴν Ἐπανάστασι.

Τὰ σπίτια τοῦ πρωθυπουργοῦ Μαυρομιχάλη, τοῦ Ζορμπᾶ καὶ ἄλλων, ἐφρουροῦντο ἀπὸ φοιτητάς. Μιὰ ὁμάδα ἀπὸ αὐτοὺς ἦταν ἐπίσης ἕτοιμη νὰ καταλάβη, ἂν συνέβαινε τίποτε, τὸ Πανεπιστήμιο. Πολλοὶ ἐπίσης φοιτηταὶ διενυκτέρευαν στὰ... καφενεῖα τῆς Δεξαμενῆς, ἕτοιμοι ν' ἁρπάξουν τὰ ὅπλα καὶ νὰ τρέξουν ἐκεῖ ποὺ τὸ καθῆκον θὰ τοὺς καλοῦσε.

Ἕνα βράδυ, ποὺ ἔκανε κρύο δυνατό, εἶχε τοποθετηθεῖ κινητὸς φρουρὸς ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Μαυρομιχάλη, μέχρι τοῦ Ξενοδοχείου τῆς Μεγ. Βρεττανίας. Ὁ κινητὸς αὐτὸς φρουρὸς ἦταν ἕνας φοιτητής, ποὺ ἐξελέγη καὶ βουλευτὴς στὶς ἐκλογὲς ποὺ ἔγιναν κατόπιν γιὰ Ἐθνοσυνέλευσι.

Τὸ κρύο τὸν εἶχε πηρουνιάσει ὥς τὸ κόκκαλο! Ἔτρεμε κι' ἐτουρτούριζε ἀναστενάζοντας. Ἔξαφνα στὴν ὁδὸν Μητροπόλεως διέκρινε μιὰ λάμψι. Πυρκαϊὰ γινότανε σὲ κάποιο σπίτι. Τουρτουρίζοντας ἔτρεξε κι' αὐτὸς γιὰ νὰ... ζεσταθῆ! Ἐκεῖ ὅμως τὸν ἔπιασε ἡ φοιτητικὴ περίπολος, ἡ ἐπὶ τῆς ἐπιβλέψεως τῶν σκοπῶν.

— Ἐγκατέλειψες τὴ θέσι σου, δείλαιε! τοῦ εἶπαν.

— Καθόλου! ἀπάντησε αὐτός.

— Πῶς καθόλου! Τί θέλεις σὺ ἐδῶ;

— Μοῦ ὡρίσατε τὸ μῆκος μόνον τοῦ μέρους, τὸ ὁποῖο θὰ ἐφύλαγα. Δὲν μοῦ ὡρίσατε ὅμως καὶ τὸ πλάτος. Συνεπῶς, ἐντὸς τοῦ πλάτους τῆς φρουρήσεως βρίσκομαι...

Πρὸ τῆς λογικῆς αὐτῆς ἡ περίπολος ἀπῆλθε.

* * *

Πολλὰ ἀπ' τὰ παιδιὰ αὐτὰ σκοτώθηκαν ἐκεῖ πάνω...

Πέρασε καιρός.

Μετὰ τὶς πρῶτες ἐκλογὲς καὶ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Βενιζέλου, ἡ «Ἕνωσις» ἄρχισε ν' ἀτονῆ καὶ οἱ «ἑταῖροι» νὰ γκρινιάζουν μεταξύ τους.

Ἔφτασε ὅμως εὐτυχῶς τὸ 1912 καὶ ὅλη ἐκείνη ἡ νεανικὴ ὁρμὴ καὶ τὸ θερμὸ τὸ αἷμα ποὺ ἔβραζε στὶς φλέβες τῶν φοιτητῶν, ξέσπασε στὴν Ἤπειρο καὶ στὴ Μακεδονία.

Πολλὰ ἀπὸ τὰ παιδιὰ αὐτὰ σκοτώθηκαν ἐκεῖ πάνω.

Βρῆκαν τὴν ἀπέραντη εἰρήνη, ποὺ ἡ ἀνήσυχη ψυχή τους ζητοῦσε γιὰ ν' ἀναπαυτῆ, ἀφοῦ ἐξεπλήρωσαν ἕναν προορισμὸ καὶ εἶδαν πραγματοποιούμενα τὰ ὄνειρά τους.

Ὅσοι ἐπιζοῦν καὶ θυμοῦνται περισσότερα γιὰ τὴν περίοδο ἐκείνη τῆς «Ἑνώσεως», ἂς συμπληρώσουν τὰ παρόντα, τὰ ὁποῖα ἐπέχουν καὶ θέσιν μνημοσύνου, γιὰ ὅσους ἀπὸ τοὺς νεανικοὺς συντρόφους μας ἐκείνους χάθηκαν, καὶ ἐπαναφορᾶς σὲ μιὰ παληὰ καὶ ὤμορφη ζωή, γιὰ ὅσους ζοῦνε...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΤΕΛΟΣ

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΗΣ CARMEN SYLVA

Η ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΕΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ:

(ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ, ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΕΣ, ἡ μιὰ ξανθὴ καὶ ἀσπροφόρα, ἡ ἄλλη μελαχροινὴ καὶ μαυροντυμένη).

(Σ' ἕνα δάσος, τὴν ὥρα ποὺ βασιλεύει ὁ ἥλιος).

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Ὥρα σας καλή, ὡραῖες κοπέλλες!...

Η ΑΣΠΡΟΦΟΡΑ. — Ὥρα σου καλή, ὡραῖε νέε!

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — —Τί γλυκειὰ καὶ χαρωπὴ ποὺ εἶνε ἡ φωνή σου, ὦ λευκόπεπλη κόρη!... Μὰ γιατί ἡ θλιμμένη σου συντρόφισσα δὲν μιλᾶ καθόλου; Γιατί δὲν ἀπάντησε στὸ χαιρετισμό μου, ὅπως ἐσύ;

Η ΑΣΠΡΟΦΟΡΑ. — Ἡ ἀδελφή μου εἶνε πολὺ ὀλιγόλογη.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Ἄ, εἶστε ἀδελφές;

Η ΑΣΠΡΟΦΟΡΑ. — Ναί, εἴμαστε ἀδελφές, ἀλλὰ κάθε μιὰ ἀπὸ μᾶς ἔχει διαφορετικὲς συνήθειες. Ἐγὼ γελῶ, μιλῶ, τραγουδῶ...

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Κι' ἡ ἀδελφή σου δὲν γελᾶ ποτέ, δὲν τραγουδάει ποτέ;

Η ΑΣΠΡΟΦΟΡΑ. — Γελάει καὶ τραγουδάει κι' αὐτή, ἀλλὰ τὸ γέλιο της καὶ τὸ τραγοῦδι της δὲν μοιάζει μὲ τὸ δικό μου.

Ἡ συγγραφεὺς τοῦ διαλόγου Βασίλισσα τῆς Ρουμανίας Κάρμεν Σύλβα.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Ὡραῖες κοπέλλες, μὲ λύπη μου σᾶς ἀποχαιρετῶ... Πρέπει νὰ πηγαίνω... Θέλω νὰ προφτάσω τὴ δύσι τοῦ ἥλιου, ἐκεῖ κάτω, πέρα ἀπὸ τὸ δάσος.

Η ΑΣΠΡΟΦΟΡΑ. — Κι' αὔριο, ὦ νέε, θὰ δύση ὁ ἥλιος. Κι' αὔριο θὰ μπορέσης νὰ θαυμάσης τὴ δύσι του. Τώρα μεῖνε μαζύ μας. Καὶ πές μας ποιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ ἐμᾶς προτιμᾶς γιὰ συντρόφισσα τῆς ζωῆς σου.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Εἶστε ὡραῖες κι' ἡ δυό!... Μὰ ἡ ὠμορφιές σας εἶνε διαφορετικές. Ἐσύ, ὦ ἀσπροφόρα, ἔχεις μαλλιὰ χρυσᾶ σὰν τὸν ἥλιο, τὰ μάτια σου εἶνε γαλάζια σὰν τὸν καθάριο οὐρανό, τὸ χρῶμα σου θυμίζει τ' ἄσπιλα κρίνα. Κι' ὅλη σου ἡ ὕπαρξι ἀναδίνει κάτι φωτεινὸ καὶ χαρωπό. Κι' ἐσύ, ὦ μαυροφόρα, ἔχεις μαλλιὰ πιὸ μαῦρα κι' ἀπὸ τὴ φορεσιά σου, τὰ μάτια σου εἶνε πιὸ φωτεινὰ ἀπ' τὴν ἄναστρη νύχτα καὶ τὸ πρόσωπό σου καὶ τὰ χέρια σου μοιάζουν σὰν κεχρυμπαρένια. Κι' ὅλη σου ἡ ὕπαρξι ἀναδίνει κάτι σκοτεινὸ καὶ θλιμμένο...

Η ΑΣΠΡΟΦΟΡΑ. — Γι' αὐτὸ θὰ κάνης καλά, ὦ νέε, ν' ἀκολουθήσης ἐμένα, κι' ὄχι τὴν ἀδελφή μου...

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Καὶ τί θὰ μοῦ δώσης, ἂν ἀκολουθήσω ἐσένα;

Η ΑΣΠΡΟΦΟΡΑ. — Θὰ σοῦ δώσω τὴ δροσερή μου νειότη, τὸ γέλιο μου, τὴ χάρι μου, ποὺ μοιάζει μὲ τοῦ πουλιοῦ, τὴν πεταλουδίσια μου ἐλαφρότητα καὶ τὴν ξεγνοιασιά μου. Θὰ σ' ἀποκοιμίζω μὲ φαιδρὰ τραγούδια καὶ θὰ σὲ ξυπνῶ μὲ γλυκὰ φιλιά...

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Καὶ θὰ μοῦ εἶσαι πιστή;

Η ΑΣΠΡΟΦΟΡΑ. — Ἄ, δὲν τὸ ξέρω αὐτό... Εἶμαι σὰν ἕνα πουλὶ ποὺ πετάει ἀπὸ δέντρο σὲ δέντρο. Εἶμαι σὰν μιὰ πεταλοῦδα ποὺ φτερουγίζει —ἀπὸ λουλοῦδι σὲ λουλοῦδι. Μὰ δὲν θὰ μ' ἀγαπᾷς λιγώτερο γι' αὐτό... Ἔτσι θὰ σοῦ εἶμαι πιὸ ἐπιθυμητὴ καὶ πιὸ ἀκριβή. Ἔλα μαζύ μου, ὦ νέε... Ἐγὼ θὰ σοῦ ἐμπνέω τραγούδια γεμᾶτα φῶς καὶ ἄρωμα ἀνοιξιάτικο.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Κι' ἐσύ, ὦ μαυροφόρα, τί θὰ μοῦ δώσης ἂν σὲ ἀκολουθήσω;

Η ΜΑΥΡΟΦΟΡΑ. — Ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω τὴν πονεμένη μου καρδιὰ καὶ τὴ μελαγχολική μου ὠμορφιά... Θὰ σοῦ δώσω τὴ δίψα καὶ τὴ νοσταλγία ποὺ πνίγουν τὴν ψυχή μου, γιὰ τὸ λυτρωμὸ καὶ γιὰ τὸ ἄγνωστο. Θὰ σοῦ δώσω τὴν ἀκατανίκητη ὁρμή μου γιὰ κάθε τολμηρὴ θυσία καὶ γιὰ τὸν ὡραῖο θάνατο. Θὰ σὲ κάνω νὰ κυττάζης ὥς τὰ πιὸ ἄδυτα βάθη τῆς ψυχῆς σου καὶ νὰ γνωρίσης τὸν ἑαυτό σου καὶ τὸ Θεό. Θὰ σὲ κρατῶ ἄγρυπνο τὶς περισσότερες νύχτες, μὰ ἡ ἀγρύπνιες σου αὐτὲς θὰ εἶνε γεμᾶτες δράματα κι' ἐκστάσεις. Τὰ τραγούδια ποὺ θὰ σοῦ ἐμπνέω, θὰ εἶνε γεμᾶτα ἀπὸ τὸ ἄπειρο, γεμᾶτα κατάρες καὶ προσευχές, γεμᾶτα ἁμαρτία καὶ ἁγνότητα... Θὰ σοῦ δώσω τὸ πάθος καὶ τὸν ἐξαγνισμὸ συγχρόνως. Θὰ σὲ ρίξω στὰ Τάρταρα καὶ θὰ σὲ ὑψώσω ὥς τὸ Θεό. Θὰ σοῦ δώσω τὴν Κόλασι καὶ τὸν Παράδεισο... Ἐγώ, ὦ νέε, θὰ σὲ κάνω νὰ νοιώσης μιὰ ἡδονή, πολὺ βαθύτερη ἀπὸ αὐτὴ ποὺ σοῦ ὑπόσχεται ἡ ἀδελφή μου. Τὴν ἡδονὴ τοῦ πόνου.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Καὶ θὰ μοῦ εἶσαι πιστή;

Η ΜΑΥΡΟΦΟΡΑ. — Ὥς τὸ θάνατο, καὶ πιὸ πέρα ἀκόμα... Γιατὶ φωληάζω μέσα στὶς ψυχὲς καὶ τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ μὲ διώξη ἀπ' αὐτές...

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Ὥστε μαζύ σου μόνο, ὦ μαυροφόρα, θὰ γνωρίσω τέλεια τὴν οὐσία τῆς ζωῆς;

Η ΜΑΥΡΟΦΟΡΑ. — Μόνο μαζύ μου.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Μόνο στὴ δική σου ἀγκαλιὰ μέσα θὰ γνωρίσω τέλεια τὸν πόνο καὶ τὴ χαρά;

Η ΑΣΠΡΟΦΟΡΑ. —Ποιὸς λέει τ' ὄνομά μου;

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Ὥστε τ' ὄνομά σου, ὦ ἀσπροφόρα, εἶνε: Χαρά;

Η ΑΣΠΡΟΦΟΡΑ. — Ναί, ὡραῖο μου παλληκάρι. Εἶμαι ἡ Χαρά...

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Καὶ σένα πῶς σὲ λένε, ὦ μαυροφόρα;

Η ΜΑΥΡΟΦΟΡΑ.—Μὲ λένε Ὀδύνη.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Ὀδύνη, σ' ἀγαπῶ! Θέλω ν' ἀκολουθήσω ἐσένα...

Η ΜΑΥΡΟΦΟΡΑ. — Τὸ σκέφτηκες καλά;

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ. — Ναί... Θέλω νὰ μεθύσω ἀπὸ τὴν ἡδονὴ τοῦ πόνου. Θέλω νὰ γλεντῶ μέσα στὴν ἀγκαλιά σου τὴ ζωή, τὸ θάνατο καὶ τὴν αἰωνιότητα...

KARMEN SYLVA

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΑ

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΜΗΝΕΣ

Τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦσαν τὰ ἀκόλουθα: Γαμηλιών, Ἀνθεστηριών, Ἐλαφηβολιών, Μουνηχιών, Θαργηλιών, Σκιροτροφιών, Ἑκατομβαιών, Μεταγειτνιών, Βοηδρομιών, Μαιμακτηριών, Πυανεψιών, Ποσειδεών.

Τὸ ἔτος ἄρχιζε ἀπὸ τὸν Γαμηλιῶνα, ὁ ὁποῖος ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ δικό μας Ἰανουάριο καὶ ὁ ὁποῖος εἶχε 29 μέρες.

Ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς ὀνομαζόταν νουμηνία καὶ ἡ τελευταία ἕνη ἢ νέα.

ΟΙ ΑΝΔΡΕΣ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Ο ΦΙΛΟΣ ΤΟΥ ΡΗΓΑ

Χριστόφορος Περραιβός, ὁ πολεμιστὴς καὶ ἱστορικὸς συγγραφεύς. Ἕνα ἐπεισόδιο τῆς νεανικῆς του ζωῆς. Πῶς τὸν συνέλαβαν μαζὺ μὲ τὸ Ρήγα στὴν Τεργέστη. Ὁ Περραιβὸς στὴν Κέρκυρα. Φίλος καὶ συμπολεμιστὴς τοῦ Καραϊσκάκη. Τὰ συγγράμματά του καὶ ὁ τραυματισμός του. Στὴν κηδεία ἑνὸς στρατηγοῦ τῆς Ρούμελης, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ὁ Ρήγας Φερραῖος.

Θὰ σᾶς διηγηθοῦμε σήμερα τὶς περιπέτειες τοῦ Χριστοφόρου Περραιβοῦ, τοῦ φίλου καὶ συναγωνιστοῦ τοῦ Ρήγα Φερραίου καὶ ἱστορικοῦ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 21.

Ὅπως ὁ ἐθνομάρτυς Ρήγας ποὺ βρῆκε τραγικὸ θάνατο στὶς ὄχθες τοῦ Δούναβι, ἔτσι κι' ὁ Χριστόφορος Περραιβὸς κατήγετο ἀπὸ ἕνα Θεσσαλικὸ χωριὸ κι' ἦταν ἐπίσης φιλομαθής, μελετητὴς τῶν ἀρχαίων κειμένων. Μιὰ νύχτα, ἐνῶ ὁ Περραιβὸς ἀγρυπνοῦσε, διαβάζοντας τοὺς «Παραλλήλους Βίους» τοῦ Πλουτάρχου, ἄνοιξε ἡ μύτη του. Ὅλη τὴ νύχτα τὸ αἷμα ἔτρεχε ποτάμι, καὶ ὁ δυστυχὴς νέος ματαίως προσπαθοῦσε νὰ σταματήσῃ τὴν αἱμορραγία μὲ ψυχρὰ ἐπιθέματα. Τὸ πρωΐ τὸν βρῆκαν λιποθυμισμένο. Ἡ αἱμορραγία εἶχε πάψει, ἀλλ' ὁ Χριστόφορος εἶχε τυφλωθεῖ! Δὲν ἔβλεπε καθόλου.

Μέσα στὸ σκοτάδι ἐκεῖνο ἔμεινε δυὸ χρόνια. Τέλος οἱ συγγενεῖς του τὸν ὡδήγησαν στὴ Βιέννη, στὸν περίφημο ὀφθαλμίατρο Πέτρο Φράγκ, φίλο τοῦ Ρήγα Φερραίου, ὁ ὁποῖος τὸν ἐγιάτρεψε.

Μέσα στὴν κλινικὴ τοῦ Φράγκ, ὁ Περραιβὸς ἐγνώρισε τὸν συμπατριώτη του ψάλτη τῆς Ἐλευθερίας. Καὶ ὅταν ὁ ὀφθαλμίατρος τοῦ ἔλυσε τὸν ἐπίδεσμο ποὺ τοῦ σκέπαζε τὰ μάτια καὶ ὁ Περραιβὸς ἐφώναξε «βλέπω! βλέπω!», ὁ Ρήγας, συγκινημένος, τὸν ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά του καὶ τὸν ἐφίλησε.

Οἱ δυὸ φιλελεύθεροι Θεσσαλοὶ ἔγιναν ἀχώριστοι φίλοι. Τὸ ἴδιο πατριωτικὸ ὄνειρο ἐφλόγιζε τὶς καρδιές τους καὶ ὁ ἕνας ἐκμυστηρευότανε στὸν ἄλλο τὶς ἐλπίδες του, ὅτι μιὰ μέρα οἱ Ἕλληνες θὰ σηκωθοῦν νὰ σπάσουν τὶς ἁλυσσίδες τῆς σκλαβιᾶς.

Κατὰ τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1798, συνέβη καὶ τὸ ἑξῆς: Ὁ Ρήγας, γιὰ νὰ ἑλκύσῃ περισσότερο τὴν προσοχὴ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, παράγγειλε καὶ τοῦ ἔφεραν ἀπὸ τὴν Πίνδο ἕνα κομμάτι ξύλο ἀπὸ ρίζα δάφνης τοῦ Ἀπόλλωνος. Μὲ αὐτὸ ἔφτιαξε μιὰ ταμπακιέρα καλλιτεχνικώτατη, μὲ σκαλισμένες ἐπάνω συμβολικὲς παραστάσεις τῶν ἀρχαίων θεῶν. Τὸ κομψοτέχνημα αὐτὸ τὸ ἔστειλε στὸν παντοδύναμο τότε Ναπολέοντα, συνοδευόμενο μ' ἕνα κατάλληλο ὑπόμνημα ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἐλευθερίας, ἡ ὁποία θὰ ἦταν καὶ γιὰ τὴ Γαλλία συμφέρουσα. (Ὁ ταμπάκος ἦταν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη τῆς μόδας στὶς καλύτερες κοινωνικὲς τάξεις).

Ὁ Κορσικανὸς ἀρχιστράτηγος εὐχαριστήθηκε ἀπ' τὸ δῶρο τοῦ Ρήγα, ἐμελέτησε μὲ προσοχὴ τὸ διπλωματικώτατο ὑπόμνημά του, καὶ τοῦ παράγγειλε νὰ πάῃ στὴ Βενετία νὰ τὸν περιμένῃ, γιὰ νὰ συνομιλήσουν. Ἔξαλλος ἀπὸ χαρὰ ὁ Ρήγας, ἐμάζεψε τὰ χαρτιά του, ἐπῆρε τὸν Περραιβὸ κι' ἔφυγαν γιὰ τὴ Βενετία.

Ἀλλ' ἡ μυστικὴ ἀστυνομία τῆς Αὐστρίας —τῆς συμμάχου τῶν Τούρκων— παρακολουθοῦσε τὰ διαβήματά τους. Κι' ὅταν ἔφτασαν στὴν Τεργέστη κατὰ τὸ βράδυ καὶ κατέλυσαν σ' ἕνα παραλιακὸ ξενοδοχεῖο, τὴν ὥρα ἀκριβῶς ποὺ ἦσαν ἕτοιμοι νὰ λύσουν τὶς βαλίτσες τους, ἕνας Αὐστριακὸς ἀξιωματικὸς παρουσιάστηκε καὶ ρώτησε:

— Ποιὸς ἀπὸ τοὺς δυό σας ὀνομάζεται Ἀντώνιος Ρήγας Βελεστινλής;

— Ἐγώ, ἀπάντησε ὁ Ρήγας.

— Καὶ σεῖς; ρώτησε τὸ σύντροφό του.

— Χριστόφορος Περραιβός.

— Κατ' ἀνωτέραν διαταγήν, ἀπαγορεύεται νὰ βγῆτε ἀπ' τὸ δωμάτιο αὐτό, ἀπάντησε ὁ ἀξιωματικός.

Κι' ἔβαλε δυὸ σκοποὺς στὴν πόρτα τους, τὴν ἐκλείδωσε καὶ ἔφυγε γιὰ νὰ πάῃ ν' ἀναφέρῃ στὴ διεύθυνσι τῆς ἀστυνομίας τὴν ἐνέργειά του.

Ὁ Ρήγας ἔμεινε κατάπληκτος ἀπὸ τὴν ξαφνικὴ αὐτὴ σύλληψή τους. Δὲν ἔπρεπε ὅμως νὰ χάνουν οὔτε στιγμή.

— Γρήγορα τὰ ἔγγραφά μας! εἶπε ὁ Περραιβός. Νὰ ἐξαφανίσουμε τὰ χαρτιὰ τῆς συνωμοσίας, νὰ μὴν πάρουμε κι' ἄλλους συμπατριῶτες στὸ λαιμό μας!

Κι' ἀμέσως ἄρχισαν νὰ πετοῦν ἀπ' τὸ παράθυρο στὴ θάλασσα τὴν ἀλληλογραφία τους, τὸν κατάλογο τῶν μελῶν τῆς ἀπελευθερωτικῆς Ἑταιρείας, καθετὶ ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ τοὺς ἐνοχοποιήσῃ. Ψύχραιμοι καὶ ἀτάραχοι, ἐνεργοῦσαν μὲ ταχύτητα, ἕτοιμοι νὰ ὑποστοῦν ἔπειτα τὸ θάνατο, μὲ τὴν ἰδέα τοῦ ὁποίου ἦσαν συνηθισμένοι.

Σὲ λίγο, κατέφθασε ὁ διευθυντὴς τῆς ἀστυνομίας μὲ τὸν ἀνακριτὴ καὶ χωροφύλακες.

Ἡ ἀνάκρισις ἔγινε στὴ Γερμανικὴ γλῶσσα. Ὁ Ρήγας ἀνέλαβε μὲ τόλμη ὅλη τὴν εὐθύνη.

— Ὁ νέος αὐτός, εἶπε γιὰ τὸν Περραιβό, εἶνε συμπατριώτης μου, Θεσσαλός, καὶ πηγαίνει στὴν Πάντοβα, νὰ σπουδάσῃ στὸ ἐκεῖ Πανεπιστήμιο τὴν Ἰατρική. Κατὰ σύμπτωσι εἴμεθα συνταξειδιῶτες.... Εἶνε ἐντελῶς ἀθῶος.

Οἱ Αὐστριακοὶ ἐπείσθησαν καὶ ἄφησαν τὸν Περραιβὸ ἐλεύθερο. Τὴ στιγμὴ δὲ ποὺ ἦταν ἕτοιμος νὰ βγῇ ἀπ' τὸ δωμάτιο, ὁ Ρήγας κατώρθωσε νὰ τοῦ πῇ χαμηλοφώνως ἑλληνιστὶ μερικὰ λόγια:

— Ὅσα δὲν ἐπρόφθασα νὰ κάμω ἐγώ, ἐνέργησέ τα σύ! τοῦ ψιθύρισε.

Ὁ Ρήγας ἐννοοῦσε νὰ τρέξῃ ὁ Περραιβὸς στὸ Γαλλικὸ Προξενεῖο τῆς Τεργέστης καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν προστασία τοῦ Γάλλου προξένου, γιὰ τὴ σωτηρία τους.

— Καλά, μεῖνε ἥσυχος! ψιθύρισε ὁ Περραιβός.

Καὶ πράγματι, μόλις βγῆκε ἀπ' τὸ ξενοδοχεῖο, ἔτρεξε στὸ Γαλλικὸ προξενεῖο καὶ πέφτοντας σὰν μπόμπα μπροστὰ στὸν πρόξενο Μπρεσέ, τοῦ ἐξέθεσε τὰ γεγονότα. Ὁ Μπρεσὲ ἐκούνησε τὸ κεφάλι περίλυπος.

— Ἐσένα μπορῶ νὰ σὲ προστατεύσω, τοῦ εἶπε, γιατὶ εἶσαι Γάλλος ὑπήκοος, ἀφοῦ κατάγεσαι ἐκ πατρὸς ἀπὸ τὴν Πάργα, ποὺ τώρα εἶνε κτῆσις γαλλική. Γιὰ τὸ Ρήγα ὅμως δυστυχῶς δὲν μπορῶ νὰ κάμω τίποτε. Εἶνε ὑπήκοος τοῦ Σουλτάνου καὶ φοβοῦμαι, ὅτι οἱ Αὐστριακοὶ θὰ τὸν παραδώσουν στοὺς Τούρκους, οἱ ὁποῖοι ἀσφαλῶς θὰ τὸν θανατώσουν.

Τὰ παρακάτω εἶνε γνωστὰ ἀπ' τὴν Ἱστορία. Ὁ Ρήγας παραδόθηκε στοὺς Ὀθωμανούς, ποὺ τὸν ἐσκότωσαν καὶ τὸ μαρτυρικό του κορμὶ τὄριξαν στὸ Δούναβι.

Ἰδοὺ τώρα καὶ ἡ τύχη τοῦ συντρόφου του:

Ὁ Χριστόφορος Περραιβός, μὲ τὴν προστασία τοῦ Γάλλου προξένου, κατώρθωσε νὰ ξεφύγῃ ἀπ' τὰ νύχια τῶν Αὐστριακῶν καὶ νὰ φτάσῃ στὴν Κέρκυρα, ἡ ὁποία ἦταν τότε στὴ Γαλλικὴ ἐξουσία. Ἐκεῖ ζοῦσε μὲ πλήρη ἐλευθερία, ἐσχετίσθηκε μὲ τοὺς πιὸ μορφωμένους Κερκυραίους, μὲ Παργινοὺς καὶ Ἠπειρῶτες καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὰ ἐθνικὰ ζητήματα. Ἔξαφνα, στὰ 1798, οἱ Ρῶσσοι, συμμαχήσαντες μὲ τοὺς Τούρκους, ἔστειλαν δυνατὸ στόλο, ἔδιωξαν τοὺς Γάλλους καὶ κατέλαβαν τὴν Κέρκυρα. Ὁ Περραιβὸς συνελήφθη ἀπὸ τοὺς πρώτους. Ὅταν ὅμως τὸν ἔφεραν στὴ ρωσσικὴ ναυαρχίδα, βρέθηκε ἀντιμέτωπος μὲ τὸν γραμματικὸ τοῦ ναυάρχου, τὸν παιδικό του φίλο Γεώργιο Παλατῖνο, Κεφαλλωνίτη. Ἀγκαλιάζοντάς τον ὁ Παλατῖνος τοῦ εἶπε:

— Μὴ φοβᾶσαι τίποτε, Χριστόφορε.

Καὶ πράγματι, ὁ Παλατῖνος ἐσύστησε τὸ φίλο του στὸ ναύαρχο, διαβεβαιώνοντάς τον, ὅτι εἶνε ἀφοσιωμένος στὸ ὁμόδοξο Ρωσσικὸ κράτος. Κι' ἔτσι ὁ Χριστόφορος Περραιβὸς κατετάχθη στὸ Ρωσσικὸ στρατὸ τῆς κατοχῆς μὲ τὸ βαθμὸ τοῦ ταγματάρχου. Ἀλλὰ κι' ἡ Ρωσσοτουρκικὴ κατοχὴ τῆς Ἑπτανήσου λίγο καιρὸ ἐκράτησε. Οἱ Γάλλοι ξαναγύρισαν κι' ἔδιωξαν τοὺς ἐχθρούς των. Ὁ Περραιβὸς δὲν βρῆκε καμμιὰ δυσκολία νὰ ὑπηρετήσῃ καὶ πάλι τὴ δημοκρατικὴ σημαία τῆς Γαλλίας, ἀφοῦ ἔτσι θὰ ὠφελοῦσε καὶ τὰ συμφέροντα τῶν Χριστιανῶν.... Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη (1815) συνέγραψε καὶ ἐξέδωσε στὴ Βενετία τὸ βιβλίο του «Ἱστορία τοῦ Σουλίου καὶ τῆς Πάργας» σὲ δυὸ τομίδια.

Ὁ Χριστόφορος Περραιβός.

Τὸν ἄλλο χρόνο, ἀφίνοντας τὴ Γαλλικὴ ὑπηρεσία, ἐταξειδεύτηκε στὴ Μόσχα, ὅπου ἐμυήθη στὰ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας καὶ ὑπέβαλε στὸν Τσάρο Ἀλέξανδρο σχέδιο ἐπαναστάσεως τῆς Ἑλλάδος. Ἔπειτα κατέβηκε στὴν Ἑλλάδα, πῆγε στὴ Μάνη, ὅπου ἡ διάφορες πρωτεύουσες οἰκογένειες ἀλληλοτρώγονταν. Ὁ Περραιβός, μὲ τὴν εὐγλωττία του, μὲ τὰ θούρια τοῦ ἀλησμονήτου φίλου του Ρήγα, κατώρθωσε νὰ συμφιλιώσῃ τοὺς Μανιάτες καὶ νὰ ἑτοιμάσῃ στὴν ψυχή τους τὴν ἰδέα τοῦ Ἀγῶνος.

Λίγο πρὸ τοῦ 1821, ὁ Περραιβὸς συνεννοήθη μὲ τὸν Ὑψηλάντη καὶ πῆγε στὴν Ἤπειρο, ὅπου ἔλαβε μέρος σὲ ὅλους τοὺς ἀγῶνες καὶ σὲ ὅλες τὶς περιπέτειες τῶν Σουλιωτῶν, μὲ τὸ τουφέκι καὶ μὲ τὸ λόγο. Στὴν πολιορκία τοῦ Σουλίου, ὁ Περραιβός, μαζὺ μὲ τὸν Καπετὰν Δράκο, ὑπερήσπιζε τὴν κλεισούρα τῆς Χώνιας. Ἔπειτα, κατέβηκε στὴ Στερεά, καὶ στὰ 1823 εἶχε τὸ ἀξίωμα «Ὑπουργὸς τοῦ Πολέμου». Τότε ἐπεχείρησε καὶ τὴν περίφημη ἐκστρατεία στὸν Ὄλυμπο, προχωρῶντας μόνο ὥς τὸ Τρίκερι.

Ψυχὴ φλογερὴ ὁ Περραιβός, ἔλαβε μέρος σὲ σπουδαῖες μάχες, λαβώθηκε στὴν Ἄμπλιανη, ἐπολέμησε στὴν πολιορκία τῶν Ἀθηνῶν, ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκη, ὡς στρατηγός, καὶ στὸ Κερατσίνι τῆς Ἀττικῆς. Ὁ Καραϊσκάκης ἔτρεφε ξεχωριστὴ ἐκτίμησι στὸν Περραιβό. Καμμιὰ φορὰ τοὔλεγε:

— Χάϊντε, καπετὰν Χριστόφορε, τραγούδα μας κανένα ἀπὸ κεῖνα τοῦ Ἅϊ Ρήγα!

Γιατὶ ὁ Ρουμελιώτης ἀρχιστράτηγος θεωροῦσε ἅγιο τὸ Φερραῖο ἐθνομάρτυρα. Καὶ ὁ Περραιβὸς μὲ τὴ ζεστὴ καὶ βροντώδη φωνή του, μὲ συγκινημένον τόνο, ἄρχιζε νὰ τραγουδάῃ ἕνα θούριο, ποὺ ἔφερνε δάκρυα στὰ μάτια τῶν πολεμιστῶν:

Γιὰ τὴν ἐλευθερία νὰ ζώσουμε σπαθὶ
Πὼς εἴμαστ' ἀντρειωμένοι παντοῦ νὰ ξα-
(κουσθῆ . . .

* * *

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῆς Ἑλλάδος, στὰ 1835, ὁ Χριστ. Περραιβὸς ὠνομάσθη συνταγματάρχης τῆς Φάλαγγος, καὶ στὰ 1844 ὑποστράτηγος. Στὸ μεταξὺ ἐτύπωσε τὸ πολύτιμο σύγγραμμά του «***Ἀπομνημονεύματα πολεμικὰ***» καὶ στὰ 1860 σύντομη «***Βιογραφία Ρήγα τοῦ Φερραίου***».

Ὁ Χριστόφορος Περραιβὸς ἦταν ἀδελφικὸς φίλος καὶ τοῦ στρατηγοῦ Ἀντρέα Ἴσκου. Ὅταν, κατὰ τὸ Δεκέμβριο τοῦ 1857, ὁ Ἴσκος πέθανε, ὁ Περραιβὸς λυπήθηκε κατάκαρδα καὶ πῆγε στὴν ἐκκλησία μὲ μαύρη σκέπη στὸ φέσι καὶ στὴ λαβὴ τοῦ σπαθιοῦ. Πενθοῦσε σὰν νὰ ἦταν ἀδελφός του. Ὅση ὥρα οἱ παπάδες ἔψελναν τὴ νεκρώσιμη ἀκολουθία, ὁ γέρω-στρατηγὸς στεκότανε μὲ τὸ κεφάλι σκυφτὸ καὶ δάκρυα κυλοῦσαν ἀπὸ τὰ μάτια του. Ὅταν ὅμως ἔφτασε ἡ στιγμὴ τοῦ τελευταίου ἀσπασμοῦ, ὁ Περραιβὸς ἐπροχώρησε μπροστὰ στὸ νεκρὸ συμπολεμιστή του καὶ μὲ σταθερὴ τὴ φωνὴ εἶπε:

— Ἀντρέα, σῦρε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Θεοῦ! Φίλησε ἀπὸ μένα τὸν πατέρα σου καὶ ὅλους μας τοὺς ἄλλους συντρόφους. Πές τους νὰ φυλάξουνε λιγάκι τόπο καὶ γιὰ μένα στὸ πλευρό τους. Πές τους νὰ θυμηθοῦνε τὴν κρυφή μας σύναξι στὸ νησὶ τῆς Ἁγίας Μαύρας, στὰ 1807 καὶ τὸ μεγάλο σκοπὸ ποὺ βάλαμε ἀπὸ τότε, ἢ νὰ ἐλευθερωθοῦμε, ἢ νὰ πεθάνουμε!... Πές τους νὰ παρακαλοῦν τὸ Θεὸ γιὰ τὴ φτωχειὰ Πατρίδα, νὰ τὴν προστατεύῃ, γιὰ νὰ ἰδῆ καλύτερες ἡμέρες!... Πές τους πὼς ἐγώ, ὁ πιὸ γέροντας ἀπ' αὐτούς, ζῶ ἀκόμα, γιὰ νὰ ἰδῶ κι' ἄλλες δόξες τῆς Πατρίδας μας. Κι' ἂν αὐτὸς εἶνε ὁ λόγος ποὺ ὁ Θεὸς μὲ βαστάει στὴ ζωή, καλὴ εἶνε τότε ἡ ζωή, μ' ὅλα της τὰ βάσανα...

Καὶ σκύβοντας ὁ γέρω-στρατηγός, ἐφίλησε κλαίγοντας τὸν πεθαμένο του φίλο.

Ὁ Χριστόφορος Περραιβὸς πέθανε ἕνα χρόνο μετὰ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Βασιλέως Γεωργίου Α΄ στὰς Ἀθήνας: Στὰ 1863, σὲ ἡλικία 90 ἐτῶν.

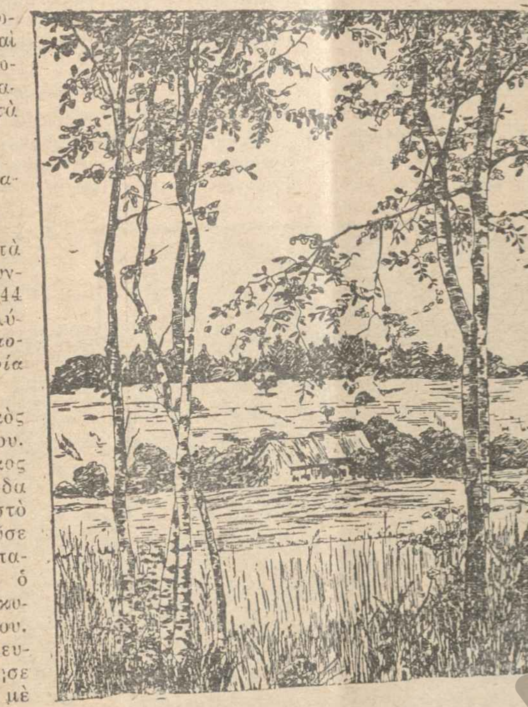

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΟΙΗΤΩΝ

Ο ΝΤ' ΑΝΝΟΥΝΤΣΙΟ ΚΑΙ Η ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ

Εἶνε γνωστὴ ἡ περιπετειώδης αἰσθηματικὴ ζωὴ τοῦ ὀνομαστοῦ Ἰταλοῦ ποιητοῦ Γαβριὴλ ντ' Ἀννούντσιο, ὁ ὁποῖος συνεδέθη κι' ἀγαπήθηκε ἀπὸ πολλὲς γυναῖκες. Κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο ὅμως εἶχε καταντήσει κακὸς σύζυγος καὶ ἡ νόμιμη σύζυγός του σπανιώτατα τὸν ἔβλεπε. Μιὰ ἐποχὴ ἡ κ. ντ' Ἀννούντσιο εἶχε χάσει ὁλωσδιόλου τὰ... ἴχνη τοῦ συζύγου της.

Ἐπὶ τέλους ἔμαθε ὅτι ὁ ἄντρας της ἐσύχναζε στὸ σαλόνι τῆς Ρουμανίδος ποιητρίας Ἑλένης Βακαρέσκο, κι' ἄρχισε νὰ πηγαίνῃ ἐκεῖ κι' ἡ ἴδια, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ... τὸν συναντήσῃ.

— Τί τὰ θέλετε, ἔλεγε ἡ κ. ντ' Ἀννούντσιο δικαιολογουμένη στοὺς φίλους της, ὁ Γαβριὴλ εἶνε ὁ προσφιλέστερος... συγγραφεύς μου!...

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ

Ἕνα ὑβριστικὸ γράμμα ἐναντίον τοῦ Ρίζου Νερουλοῦ. Τί ἐπείραξε τὸν κ. Ὑπουργό. Ὁ χωριάτης κι' ὁ δικηγόρος. Ὁ μύλος καὶ τὰ... γαϊδούρια!... Ὁ Ὄθων καὶ τὰ ρωμαίϊκα. Ἡ ἀκατάληπτες λέξεις. Ἡ ἀναθηματικὴ στήλη Γεωργίου τοῦ Α΄ καὶ τὸ κῦμα τῆς ἀγραμματωσύνης, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ὅταν ἦταν ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ὁ Ρίζος Νερουλός, κάποιος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τὸν ἐξύβρισε δι' ἐπιστολῆς. Μερικοὶ φίλοι τοῦ καθηγητοῦ, φοβηθέντες ὅτι ὁ ὑπουργὸς θὰ τὸν ἀπέλυε, ἐπῆγαν καὶ τὸν παρακάλεσαν νὰ τὸν συγχωρήσῃ.

— Δὲν μὲ πειράξανε ἡ βρισιὲς τοῦ κ. καθηγητοῦ, ἀποκρίθηκε ὁ φιλόλογος ὑπουργός. Ἐκεῖνο ποὺ μὲ πείραξε εἶνε ὅτι στὸ γράμμα του βρῆκα ὀκτὼ ἀνορθογραφίες!...

* * *

Κάποτε ἕνας χωρικός, ποὺ ἐπεσκέφθη γιὰ πρώτη φορὰ τὴν Ἀθήνα, μπῆκε καὶ στὸ Εἰρηνοδικεῖο καὶ ρώτησε κάποιον δικηγόρο σὲ τί χρησίμευε τὸ κτίριο αὐτό.

— Εἶνε μύλος! τοῦ ἀπάντησε ὁ δικηγόρος θέλοντας νὰ τὸν κοροϊδέψῃ.

Τότε ὁ ἀφελὴς ἀλλ' ἔξυπνος χωρικὸς τοῦ ἔδειξε τοὺς δικηγόρους ποὺ στεκόντουσαν ἀπόξω, μὲ τοὺς χαρτοφύλακες καὶ τὶς δικογραφίες στὴ μασχάλη, καὶ τοῦ εἶπε:

— Καὶ βέβαια μύλος θἆναι, γιὰ νὰ περιμένουν ἀπόξω ὅλοι αὐτοὶ οἱ γαϊδάροι, φορτωμένοι τὰ σακκιά τους!...

* * *

Ὁ ἀείμνηστος Βασιλεὺς Ὄθων δέχτηκε κάποτε σ' ἀκρόασι τρεῖς Σμυρναίους ἐμπόρους περαστικοὺς ἀπ' τὴν Ἀθήνα, καὶ τοὺς ρώτησε μεταξὺ τῶν ἄλλων πῶς πηγαίναν ἡ δουλειές τους.

Οἱ ἔμποροι στὴν ἐρώτησι αὐτὴ φάνηκαν στενοχωρημένοι, γιατὶ ἡ δουλειές τους δὲν ἐπήγαιναν καλά.

— Δὲν γίνεται νταραβέρι, Μεγαλειότατε, τοῦ εἶπε ὁ ἕνας.

— Μεγάλα κεσάτια, πρόσθεσε ὁ δεύτερος.

— Δὲν ἔχουμε πειὰ ἀλισβερίσι, συμπλήρωσε ὁ τρίτος.

Ὁ Ὄθων δὲν κατάλαβε τίποτε ἀπὸ τὶς τρεῖς αὐτὲς λέξεις ποὺ πρώτη φορὰ τὶς ἄκουγε. Γι' αὐτό, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀκροάσεως, κάλεσε τὸν ὑπασπιστή του Καρατάσο γιὰ νὰ τὸν διαφωτίσῃ.

— Τί θὰ πῇ νταραβέρι, στρατηγέ μου;

— Νταραβέρι γίνεται ἅμα σπάσει τὸ κεσάτι, ἀπάντησε ὁ ἑλληνομαθὴς στρατηγός.

— Καὶ τί θὰ πῇ κεσάτι, στρατηγέ μου;

— Κεσάτι θὰ πῇ ἅμα δὲν γίνεται ἀλισβερίσι.

— Καὶ πότε δὲν γίνεται ἀλισβερίσι;

— Ἅμα πέσει τὸ κεσάτι!

— Καὶ πότε πέφτει κεσάτι;

— Ὅταν δὲν γίνεται σεφτές.

— Καὶ τί θὰ πῇ σεφτές;

— Τζίρος, Μεγαλειότατε.

— Καὶ τζίρος τί θὰ πῇ;

— Νταραβέρι.

— Καλά, καλά, κατάλαβα, εἶπε ὁ Ὄθων, χωρὶς νὰ καταλάβῃ γρὺ ἀπὸ τὴ Βαβὲλ αὐτὴ τῶν ἐμπορικῶν λέξεων.

* * *

Στὸ μέρος στὸ ὁποῖο ἐδολοφονήθη ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος στὴ Θεσσαλονίκη, ἔχει στηθεῖ, ὡς γνωστόν, μιὰ ἀναθηματικὴ στήλη, τὴν ὁποία ἐστεφάνωσε ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Ζαΐμης, μεταβὰς πρὸ ἡμερῶν στὴ Μακεδονικὴ πρωτεύουσα.

Στὴν ἀναθηματικὴ αὐτὴ στήλη ἔχουν χαραχθεῖ ἡ ἑξῆς ἐπιγραφές, πρὸς δόξαν αἰωνίαν τῆς ἀγραμματωσύνης καὶ τῆς ἐπιπολαιότητος τῶν νεοελλήνων:

Ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρά:

ΓΕΩΡΓΙΩΣ Α΄ (τὸ «ως» μὲ ὠμέγα κεφαλαῖον)
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη:

ΓΙΝΟΥ ΠΙΣΤΟΣ ΑΧΡΙ ΘΑΝΑΤΟΥ
ΚΑΙ ΔΩΣΩ ΣΟΙ
ΤΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟΝ ΤΗΣ ΖΩΗΣ (!)

Αὐτὰ κάνει τὸ κῦμα τῆς ἀγραμματωσύνης, τὸ ὁποῖον μᾶς κατέκλυσε τελευταίως.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

— Ὅταν εἶνε κανεὶς ἐρωτευμένος, ὅλες ἡ γυναῖκες ἔχουν πνεῦμα.

— Τὸ δάκρυ εἶνε τόσο ὡραῖο στὰ μάτια μιᾶς καλλονῆς, ὥστε καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἔρωτας μόλις τολμᾶ νὰ τὸ σφουγγίσῃ.

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΔΩΝ

ΑΠΟ Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΑΡΑΣ ΜΠΕΡΝΑΡ

ΚΒ'.

ΕΙΣ τὸ μέρος αὐτὸ τῶν «'Απομνημονευμάτων» της, ἡ Σάρα Μπερνὰρ συνεχίζει τὶς περιπέτειές της στὴ Νέα 'Υόρκη, κατὰ τὴν ἀποχαιρετιστήριο παράστασί της.

«Μόλις βγῆκα στὸ θέατρο - γράφει ἡ μεγάλη καλλιτέχνις— ντύθηκα βιαστικὰ—βιαστικά, γιατὶ ἡ ὥρα εἶχε περάσει πειά, καὶ βγῆκα στὴ σκηνή. 'Εκεῖνο τὸ ἀπόγευμα ἔπαιξα τὴν «Κυρία μὲ τὰς Καμελίας». 'Ο θρίαμβός μου ἦταν πρωτοφανής. Οἱ μεθυσμένοι ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ Νεοϋορκέζοι μὲ ἀνεκάλεσαν στὴ σκηνὴ πενηνταέξη ἐν ὅλῳ φορές! Ἔτσι ὅμως ἡ παράστασις βάσταξε δυὸ ὧρες περισσότερο κι' ἐγὼ ἤμουν κυριολεκτικῶς ψόφια ἀπὸ τὴν κούρασι.

'Ετοιμαζόμουν ν' ἀνεβῶ στ' ἁμάξι μου γιὰ νὰ γυρίσω στὸ ξενοδοχεῖο μου, ὅταν ὁ ἰμπρεσσάριος Ζάρρετ ἦρθε καὶ μ' εἰδοποίησε, ὅτι περισσότεροι ἀπὸ δεκαπέντε χιλιάδες Νεοϋορκέζοι ἦσαν συγκεντρωμένοι ἔξω ἀπ' τὸ θέατρο. 'Αμέσως σωριάστηκα σὲ μιὰ καρέκλα ἀποκαμωμένη καὶ εἶπα μὲ ἀποθάρρυνσι:

— Ὦ! δὲν μπορῶ πειά... Δὲν μπορῶ!... Θὰ περιμένω ἐδῶ ὥς ὅτου νὰ διαλυθῆ τὸ πλῆθος...

Τότε ὁ θεατρώνης Ἄμπεϋ εἶχε μιὰ πραγματικῶς ἔξυπνη ἔμπνευσι.

—Δεσποινίς, εἶπε στὴν ἀδελφή μου, ἡ ὁποία εἶχε ρθεῖ μαζύ μου στὴ Νέα 'Υόρκη, φορέστε τὸ καπέλλο τῆς κυρίας Σάρας καὶ τὴ γοῦνα της καὶ πιάστε με ἀπ' τὸ μπράτσο... Ἄ! πάρτε κι' αὐτὲς τὶς ἀνθοδέσμες κι' ἐλᾶτε μαζύ μου. Θ' ἀνεβοῦμε στὸ ἁμάξι τῆς ἀδελφῆς σας καὶ θ' ἀρχίσουμε νὰ χαιρετᾶμε τὸ πλῆθος, τὸ ὁποῖο, χωρὶς ἄλλο, θα σᾶς πάρη γιὰ τὴν κυρία Σάρα... Ἔτσι ἡ ἀδελφή σας θὰ μπορέση νὰ γυρίση ἀνενόχλητη στὸ ξενοδοχεῖο...

'Η ἀδελφή μου, θέλοντας νὰ μ' ἀπαλλάξη ἀπὸ ἕνα μαρτύριο, δέχτηκε πρόθυμα νὰ παίξη τὴ μικρὴ αὐτὴ κωμωδία... Κι' ἐνῶ αὐτὴ μὲ τὸν Ἄμπεϋ ἀνέβαινε στ' ἁμάξι μου, ἐγὼ μὲ τὸ Ζάρρετ ἀνέβηκα στὸ ἁμάξι τοῦ Ἄμπεϋ, χωρὶς κανεὶς νὰ ὑποψιαστῆ τίποτε. Ἔτσι ἔφτασα στὸ ξενοδοχεῖο μου, ὕστερ' ἀπὸ πέντε λεπτά, ἐνῶ ἡ φτωχή μου ἀδελφὴ ἔφτασε ἔπειτ' ἀπὸ μισή ὥρα. Ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα χρειάστηκε γιὰ νὰ διασχίση τὸ ἐνθουσιασμένο πλῆθος, ποὺ εἶχε συγκεντρωθεῖ ἔξω ἀπ' τὸ θέατρο, γιὰ νὰ μ' ἐπευφημήση. Ἦταν κατάκοπη, μὰ εἶχε διασκεδάσει ἀρκετά. Κανεὶς δὲν εἶχε ὑποψιαστεῖ τὴ φάρσα. 'Η ὁμοιότης τῆς ἀδελφῆς μου μὲ μένα, ἡ γοῦνα μου, τὸ καπέλλο μου καὶ τὸ σκοτάδι τοῦ δειλινοῦ, ὅλ' αὐτὰ εἶχαν συντελέσει, ὥστε νὰ μὴ μυριστοῦν οἱ Νεοϋορκέζοι τὴν πλαστοπροσωπεία!...

Στὶς ἐννέα ἡ ὥρα, ἔπρεπε νὰ φύγουμε γιὰ τὸ Μένλο—Πάρκ, ὅπου, ὅπως ἀνέφερα ἤδη, θὰ πηγαίναμε νὰ ἐπισκεφθοῦμε τὸν μεγάλο ἐφευρέτη Ἔδισον. Φορέσαμε τὰ ταξειδιωτικὰ κοστούμια μας, γιατὶ τὴν ἄλλη μέρα θὰ συνεχίζαμε τὸ ταξεῖδι μας πρὸς τὴ Βοστώνη. 'Ο θίασός μου μάλιστα, μαζὺ μὲ τὶς ἀποσκευές μου, εἶχε φύγει ἤδη.

'Η Σάρα Μπερνὰρ στὸ ρόλο τῆς Κλεοπάτρας.

Τὸ γεῦμα μας ὑπῆρξε, ὅπως πάντα, ἀηδέστατο, γιατὶ ἐκείνη τὴν ἐποχή, τὰ φαγητὰ ποὺ σερβίριζαν καὶ τὰ μεγαλείτερα ἀκόμα ξενοδοχεῖα τῆς Νέας 'Υόρκης, ἀποτελοῦσαν μιὰ ἀκατανόμαστη καὶ ἀπερίγραπτη φρίκη. Τέλος, στὶς ἐννέα ἡ ὥρα, ἀνεβήκαμε στὸ τραῖνο. Ἦταν ἕνα ὡραῖο εἰδικὸ τραῖνο, στολισμένο μὲ γιρλάντες λουλουδιῶν καὶ μὲ σημαιοῦλες, τὸ ὁποῖο ἡ ἑταιρεία εἶχε τὴν ἐξαιρετικὴ καλωσύνη νὰ προετοιμάση ἐπίτηδες γιὰ μένα. Μὰ κάναμε πολὺ ἄσχημο ταξεῖδι, γιατὶ εἴμαστε ἀναγκασμένοι νὰ σταματᾶμε κάθε τόσο, πότε γιὰ νὰ περάση ἡ ἄλλη ἁμαξοστοιχία καὶ πότε γιὰ νὰ περάσουν τὰ ἐμπορικὰ τραῖνα.

'Η ὥρα ἦταν δυόμιση μετὰ τὰ μεσάνυχτα, ὅταν τὸ τραῖνο στάθμευσε ὁριστικὰ στὸ Μέλνο-Πάρκ, τὴ διαμονὴ τοῦ Θωμᾶ Ἔδισον. 'Η νύχτα ἦταν κατασκότεινη κι' ἔπεφτε ἀργὰ—ἀργὰ καὶ βαρὺ τὸ χιόνι. Ἕνα ἁμάξι μᾶς περίμενε, τοῦ ὁποίου τὸ μοναδικὸ φανάρι φώτιζε ὁλόκληρο τὸ σταθμό. Κανένα ἄλλο ἀπολύτως φῶς δὲν ἦταν ἀναμμένο γύρω.

Προσανατολίστηκα, στηριζομένη στὸ Ζάρρετ καὶ βοηθουμένη ἀπὸ μερικοὺς Νεοϋορκέζους φίλους μου, οἱ ὁποῖοι μ' εἶχαν συνοδεύσει ὥς ἐκεῖ.

Τὸ δυνατὸ κρύο συντελοῦσε ὥστε νὰ παγώνη ἀμέσως τὸ χιόνι ποὺ ἔπεφτε, κι' ἔτσι περπατούσαμε ἐπάνω σὲ πραγματικὰ κρύσταλλα, παγωμένοι καὶ τρέμοντας σύγκορμοι.

Πίσω ἀπ' τὸ μικρὸ ἁμάξι, ἦταν ἕν' ἄλλο μεγαλείτερο, χωρὶς κανένα φανάρι. Αὐτὸ τὸ ἁμάξι μὲ δυσκολία μποροῦσε νὰ χωρέση πέντ'—ἕξη ἀνθρώπους, ἐνῶ ἐμεῖς εἴμαστε δέκα. Γι' αὐτό, ὁ Ζάρρετ, ὁ Ἄμπεϋ, ἡ ἀδελφή μου κι' ἐγὼ ἀνεβήκαμε στὸ πρῶτο ἁμάξι, ἐνῶ οἱ ἄλλοι στριμώχτηκαν στὸ δεύτερο.

Εἴχαμε ὕφος συνωμοτῶν: ἡ θεοσκότεινη νύχτα, τὰ δυὸ μυστηριώδη ἁμάξια, ἡ σιωπὴ ποὺ μᾶς ἐπέβαλε τὸ διαβολεμένο κρύο, τὸ κουκούλωμά μας μὲ γοῦνες καὶ μ' ἐπανωφόρια, τ' ἀνήσυχα βλέμματα ποὺ ρίχναμε ἐδῶ κι' ἐκεῖ, ὅλα συντελοῦσαν, ὥστε νὰ παίρνη χαρακτῆρα ὀπερέττας ἡ ἐπίσκεψί μας στὸν μεγάλο Ἔδισον.

Τ' ἁμάξια μας κυλοῦσαν ἐπάνω στὸ χιόνι μὲ τρομαχτικὰ τραντάγματα, ποὺ μᾶς ἔκαναν ν' ἀναπηδοῦμε...

Οὔτε κι' ἐγὼ δὲν ξέρω, πόση ὥρα κυλούσαμε ἔτσι. Λικνισμένη ἀπ' τὸ κούνημα τοῦ ἁμαξιοῦ, μαζεμένη μέσα στὴ θαλπωρὴ τῶν γουναρικῶν μου, μισοκοιμόμουν, ὅταν ἔξαφνα ἕνα: «Χίτ!... Χίτ! Οὔρα!...» μ' ἔκανε ν' ἀναπηδήσω.

Συγχρόνως μὲ μιὰ καταπληκτικὴ ταχύτητα, ὅλη ἡ ἐξοχή, στὴν ὁποία ἁπλωνόταν τὸ σκοτάδι τῆς κολάσεως, φωτίστηκε διὰ μαγείας. Κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα, ἐπάνω στὰ δέντρα, μέσα στοὺς θάμνους, κατὰ μῆκος τῶν δεντροστοιχιῶν, χιλιάδες φῶτα ἔλαμψαν, πανηγυρικά, θριαμβευτικά....

'Αμέσως τότε κατάλαβα... Ὅλο αὐτὸ τὸ σκοτάδι, τὸ ὁποῖο μοῦ εἶχε προξενήσει κατάπληξι, ἦταν ἡ ἔκπληξι ποὺ μοῦ προετοίμαζε ὁ Ἔδισον... 'Ο ἐφευρέτης τῆς ἠλεκτρικῆς λυχνίας, εἶχε ἐπιβάλει τὸ σκοτάδι αὐτὸ γιὰ νὰ μὲ ὑποδεχθῆ πανηγυρικώτερα, φωτίζοντας ἔξαφνα ὅλη αὐτὴ τὴ μαύρη ἔκτασι...

Εἴχαμε φτάσει πειὰ μπρὸς στὸ σπίτι του. Ἕνας μικρὸς ὅμιλος ἀπὸ τέσσερες κυρίους, δυὸ κυρίες καὶ μιὰ δεσποινίδα μᾶς περίμενε στὴ βεράντα...

'Η καρδιά μου χτυποῦσε δυνατά... Ποιὸς ἀπ' ὅλους ἦταν ὁ Ἔδισον; Μολονότι ἐθαύμαζα ἀπέραντα τὴ μεγαλοφυΐα του, ἐν τούτοις δὲν εἶχα δεῖ φωτογραφία του, κι' ἔτσι τώρα δὲν μποροῦσα νὰ τὸν ξεχωρίσω.

Πήδησα ἀμέσως ἀπ' τ' ἁμάξι μου. Τὸ ἐκθαμβωτικὸ ἠλεκτρικὸ φῶς ποὺ ἔλαμπε παντοῦ, μοῦ ἔδινε τὴν ἐντύπωσι πῶς ἦταν ἡμέρα.

Πῆρα μιὰ ἀνθοδέσμη, ποὺ τὴν εἶχα μαζύ μου ἐπίτηδες, καὶ καθὼς τὴν προσέφερα στὴν κ. Ἔδισον, προσπαθοῦσα ν' ἀνακαλύψω ποιὸς ἀπ' τοὺς ἄνδρες ἦταν ὁ μέγας ἐφευρέτης. Κι' οἱ τέσσερες εἶχαν προχωρήσει πρὸς τὸ μέρος μου, μὰ ὁ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς εἶχε κοκκινίσει ἐλαφρὰ καὶ τὰ μάτια του φανέρωναν κάποια στενοχώρια. 'Απ' αὐτὸ μάντεψα πῶς ἦταν ὁ Ἔδισον.

'Αμέσως τὰ ἔχασα κι' ἐγὼ καὶ στενοχωρέθηκα πολύ, γιατὶ κατάλαβα πῶς τὸν ἐνοχλοῦσα... Κατάλαβα πῶς ἀπέδιδε τὴν ἐπίσκεψί μας στὴν περιέργεια μιᾶς ἠθοποιοῦ, ποὺ πέθαινε γιὰ ρεκλάμα. Κατάλαβα ἀκόμα πῶς ὑπέφερε ἐκ τῶν προτέρων γιὰ τὶς ἀνόητες ἐρωτήσεις ποὺ θὰ τοῦ ἀπηύθυνα καὶ γιὰ τὶς ἀπαντήσεις, τὶς ὁποῖες ἡ εὐγένεια θὰ τὸν ἀνάγκαζε νὰ μοῦ δώση... Κατάλαβα τέλος πῶς ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὁ Ἔδισον μὲ εἶχε πάρει μὲ ἀντιπάθεια...

Τὰ ὑπέροχα γαλάζια μάτια του, πιὸ φωτεινὰ ἀπ' τὶς ἠλεκτρικές του λυχνίες, μοῦ ἐπέτρεπαν νὰ διαβάζω ὅλες του τὶς σκέψεις. Μὴ θέλοντας ὅμως νὰ διατηρήση ἄσχημη ἐντύπωσι ἀπὸ μένα, ἀποφάσισα νὰ τὸν κατακτήσω, μὲ κάθε τρόπο. Συνεκέντρωσα ἀμέσως ὅλες μου τὶς δυνάμεις καὶ ὅλη μου τὴ γοητεία, γιὰ νὰ νικήσω τὸ δειλὸ αὐτὸ σοφό.

Κι' εἶν' ἀλήθεια, ὅτι τὰ κατάφερα περίφημα. Ἔπειτ' ἀπὸ μισὴ ὥρα, εἴχαμε γίνει οἱ καλύτεροι φίλοι τοῦ κόσμου... Τὸν ἀκολουθοῦσα γοργὴ μέσ' στὸ ἐργαστήριό του, σκαρφαλώνοντας σὲ σκάλες στενὲς καὶ ὀλόρθες καὶ διασχίζοντας μικρὲς γέφυρες, ποὺ κρεμόντουσαν πάνω ἀπὸ καμίνους.

Αὐτὸς μοῦ τὰ ἐξηγοῦσε ὅλα κι' ἐγὼ τὰ καταλάβαινα ὅλα. Καὶ τὸν ἐθαύμαζα ὁλοένα πιὸ πολύ, γιατὶ ἦταν ἁπλὸς καὶ γοητευτικός, ὁ βασιλεὺς αὐτὸς τοῦ φωτός.

'Ενῶ εἴμαστε σκυμμένοι κι' οἱ δυὸ σὲ μιὰ ἐλαφριὰ γέφυρα, ποὺ ἔτρεμε πάνω ἀπὸ μιὰ τρομακτικὴ ἄβυσσο, μέσ' στὴν ὁποία γύριζαν καὶ οὔρλιαζαν τεράστιοι τροχοί, περασμένοι σὲ πλατειὰ λουριά, ὁ Ἔδισον μὲ φωνὴ διαυγῆ ἔδινε διάφορες ὁδηγίες καὶ τὸ φῶς ξεπηδοῦσε ἀπ' ὅλες τὶς μεριές, πότε σὰν γαλάζιο συντριβάνι, πότε σὰν ἀστραπές, πότε σὰν σερπαντῖνες καὶ πότε σὰν χείμαρρος φωτιᾶς.

Κύτταζα αὐτὸν τὸν ἄνδρα μὲ τὸ μέτριο ἀνάστημα, μὲ τὸ κάπως μεγάλο κεφάλι, μὲ τὸ γεμᾶτο εὐγένεια προφὶλ καὶ συλλογιζόμουν τὸν Μεγάλο Ναπολέοντα. 'Υπάρχει ἀσφαλῶς μεταξὺ τῶν δυὸ αὐτῶν ἀνδρῶν μεγάλη φυσικὴ ὁμοιότης. 'Ωστόσο ἡ μεγαλοφυΐες τους δὲν μοιάζουν καθόλου, ἡ μιὰ ἦταν «καταστρεπτική», ἐνῶ ἡ ἄλλη εἶναι «δημιουργική». Μά, μολονότι ἀπεχθάνομαι τὶς μάχες, λατρεύω τὶς νίκες. Καί, παρ' ὅλες τὶς πλάνες του, ἔχω ὑψώσει μέσ' στὴν καρδιὰ ἕνα βωμὸ στὸ Θεὸ αὐτὸ τῆς Δόξης καὶ τοῦ Θανάτου, τὸ Ναπολέοντα!

'Εκύτταξα λοιπὸν τὸν Ἔδισον καὶ παρέβαλα τὴ φυσιογνωμία του μὲ τὴ φυσιογνωμία τοῦ ἐξορίστου τῆς 'Αγίας 'Ελένης.

'Εντωμεταξύ, ὁ ἐκκωφαντικὸς θόρυβος τῶν μηχανῶν, ἡ ἐκτυφλωτικὴ ταχύτης τῶν ἐναλλαγῶν τοῦ φωτός, ἔκαναν τὸ μυαλό μου νὰ στριφογυρίζη... Καί, ξεχνῶντας ποῦ βρισκόμουν, στηρίχτηκα μὲ ὅλο μου τὸ βάρος σ' ἕνα ἐλαφρὸ κιγκλίδωμα ποὺ μὲ χώριζε ἀπ' τὴν ἄβυσσο, χωρὶς νὰ ἔχω καμμιὰ συναίσθησι τοῦ τρομεροῦ κινδύνου....

Πρὶν ὅμως συνέλθω, ὁ Ἔδισον μ' ἅρπαξε καὶ μὲ τράβηξε στὸ διπλανὸ δωμάτιο, ὅπου μ' ἐγκατέστησε σὲ μιὰ πολυθρόνα. 'Εκεῖ, ὅταν συνῆλθα, μοῦ ἐξήγησε πῶς εἶχα κυριευθεῖ ἀπὸ ἴλιγγο...

'Αφοῦ μοῦ ἔκανε τὴν τιμὴ νὰ μοῦ δείξη τὶς ἀνακαλύψεις του σχετικῶς μὲ τὸ τηλέφωνο καὶ μὲ τὸ φωνογράφο, ὁ Ἔδισον μοῦ ἔδωσε τὸ χέρι του καὶ μ' ὡδήγησε στὴν τραπεζαρία, ὅπου βρῆκα συγκεντρωμένη ὁλόκληρη τὴν οἰκογένειά του.

Ἤμουν πολὺ κουρασμένη καὶ τίμησα τὸ σουπὲ ποὺ παρετέθη μ' ἐξαιρετικὴ ὄρεξι...

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: 'Η συνέχεια.

Η ΣΕΛΙΣ ΤΩΝ ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΩΝ

Η ΩΡΑΙΟΤΕΡΕΣ ΕΡΩΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

'Ο Γαμβέττας πρὸς τὴν κ. Λ. Λ...

Λατρεμένη μου κι' ἀγαπημένη μου, φεύγω σὲ λίγες στιγμὲς ἀπὸ τὴ Γένουα καὶ θέλω νὰ σοῦ στείλω μιὰ τελευταία ἐπιστολή μου ἀπὸ τὴν ὑπέροχη αὐτὴ πολιτεία. Ἔκανα σήμερα ἕνα στερνὸ περίπατο σ' ὅλα τὰ μέρη, τὰ ὁποῖα εἴχαμε ἐπισκεφθεῖ μαζύ, γιὰ νὰ νοιώσω σὰν ὄνειρο τὴ γλυκειὰ παραίσθησι πὼς βρίσκεσαι ἀκόμα κοντά μου καὶ γιὰ νὰ ξαναζήσω τὶς ἐντυπώσεις ποὺ εἴχαμε αἰσθανθεῖ μὲ μιὰ καρδιὰ κι' οἱ δυό μας. 'Υπάρχει μέσα σ' αὐτὲς τὶς ἀναπολήσεις τοῦ παρελθόντος κάποια συγκίνησι γλυκειὰ καὶ τρυφερὴ συγχρόνως, ποὺ κάνει τὴν καρδιὰ νὰ φλογίζεται ἀπὸ ἀγάπη κι' ἀπὸ λαχτάρα...

Φεύγω ἀπὸ δῶ εὐχαριστημένος κι' εὐτυχισμένος, γιατὶ ξέρω πὼς ἐκεῖ ποὺ θἄρθω θὰ βρῶ μιὰ μυστικὴ φωληά, τὴν ὁποία μοῦ ἔχεις προετοιμάσει ἐσύ...

Ἀ! Μινιόν, πόσο σ' ἀγαπάω καὶ πόσο εἶσαι ἄξια τῆς ἀγάπης μου... Μακρυά σου, δὲν συλλογίζομαι τίποτε ἄλλο παρὰ τὰ θεῖα χαρίσματά σου, καὶ τὰ μάτια μου πλημμυρίζουν ἀπὸ δάκρυα, καθὼς σκέφτομαι γιὰ χιλιοστὴ φορὰ πόσο ἡ τύχη δείχτηκε καλοπροαίρετη σὲ μένα, τοποθετῶντας σε στὸ δρόμο μου... Ὡς τώρα εἶχα ἀναζητήσει τὴν εὐτυχία στὴ δρᾶσι, στὴ μελέτη, στὴ σοφία, μὰ στὸ βάθος ὅλων αὐτῶν ὑπάρχει κάποια πλῆξις καὶ ματαιότης... Τώρα ὅμως καταλαβαίνω πὼς ἡ πραγματικὴ εὐτυχία βρίσκεται μόνο στὸν ἔρωτα καὶ πὼς ἡ μόνη γυναῖκα ποὺ εἶνε ἄξια τῆς μεγαλείτερης ἀγάπης εἶσαι σύ...

Δικός σου γιὰ πάντα.

* * *

Τοῦ ἰδίου πρὸς τὴν ἰδία.

Λατρεμένη μου,

Δὲν ὑπάρχει μεγαλείτερη εὐτυχία ἀπὸ τὸ νὰ βρισκόμαστε μαζύ. 'Η ψυχές μας, φαίνεται, ἦσαν πλασμένες γιὰ νὰ ἑνωθοῦν. 'Ο ἔρως σου εἶνε τὸ ὄνειρο ποὺ ἔπλασαν γιὰ τὴν ἀγάπη οἱ μεγαλείτεροι ποιηταὶ τῶν αἰώνων.

'Εσὺ μονάχα, ἀνάμεσα σ' ὅλες τὶς γυναῖκες, μπόρεσες νὰ μ' ἀνυψώσης στὶς ἀπροσέγγιστες κορυφὲς τοῦ μεγάλου πάθους, τόσο ποὺ κάθε ἄλλο αἴσθημα σβύνει μέσα μου μπροστὰ στὴν ἀγάπη σου. Κι' ὅμως, παρ' ὅλο τὸ πάθος μου, ἡ ἀγάπη μου εἶνε ἁγνὴ καὶ ἄδολη, ὅπως ἁγνὴ καὶ ἄδολη εἶνε ἡ καρδιά σου... Σ' ἀγαπῶ ὅπως οἱ ἅγιοι λατρεύουν τὸ Θεό, σὰν ἕνα πνεῦμα ἅγιο... Μὰ αὐτὸ δὲν θὰ μ' ἐμποδίση νὰ σωριαστῶ μπροστὰ στὰ πόδια σου καὶ νὰ σὲ σφίξω στὴν ἀγκαλιά μου, ἑνώνοντας τὰ χείλη σου μὲ τὰ δικά μου, ὅταν θἄρθῆς αὔριο τὸ ἀπόγευμα, ὅπως συμφωνήσαμε, νὰ μ' ἐπισκεφθῆς.

* * *

Τοῦ ἰδίου πρὸς τὴν ἰδίαν.

Ἔλαβα τὸ γοητευτικό σου γραμματάκι καὶ σπεύδω νὰ σ' ἀπαντήσω... 'Η ἐπιστολή μου ἴσως θὰ σοῦ φανῆ ὅτι ἀπηχεῖ τὰ ἴδια αἰσθήματα μὲ τὴ δική σου, μὰ μήπως κι' ἡ καρδιές μας δὲν κλείνουν μέσα τὴν ἴδια ἀγάπη;... Κι' ἐγώ, ἀγαπημένη μου, ποτὲ δὲν σ' ἀγάπησα ὅσο σ' ἀγαπῶ τώρα... Αὐτό, ἄλλωστε, θὰ τὸ καταλαβαίνης πολὺ καλὰ ἀπὸ τὶς τρελλὲς ἀνυπομονησίες μου καὶ ἀπὸ τὴν ἀγωνία ποὺ μὲ κυριεύει πολλὲς φορὲς γιὰ σένα... Ὅλα αὐτὰ ἔχουν τὴν πηγή τους στὴν ἀπέραντη τρυφερότητα τῆς καρδιᾶς μου γιὰ σένα, στὴν πίκρα μου γιατὶ σὲ βλέπω νὰ ὑποφέρης καὶ γιατὶ νοιώθω τὸν ἑαυτό μου ἀνίκανο νὰ σοῦ ξαναδώσω τὴ χαρὰ καὶ τὴν ὑγεία.

'Ωστόσο, ὅλη μου ἡ ὕπαρξις εἶνε δική σου καὶ ἡ ζωή μου κρέμεται ἀπ' τὴ δική σου... Δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω τὴν ἰδέα, ὅτι ἡ γυναῖκα στὴν ὁποία συγκέντρωσα ὅλη μου τὴν ἀγάπη, ὅλη μου τὴν περηφάνεια, ὅλο μου τὸ πάθος, κάθε μου φιλοδοξία, μπορεῖ νὰ ὑποφέρη, ἔστω καὶ μιὰ στιγμή, ἐξ αἰτίας μου.

Σὲ ἀγαπῶ ἀπὸ τὰ τρίσβαθα τῆς ψυχῆς μου, σὲ ἀγαπῶ μὲ ὅλη μου τὴ δύναμι, σὲ ἀγαπῶ ὅπως δὲν ἀγάπησε κανεὶς ἄλλος ποτέ.

Ἂν βρισκόσουν κοντά μου, θὰ σὲ φιλοῦσα μὲ τέτοια περιπάθεια, ὥστε θὰ καταλάβαινες πὼς εἶμαι δικός σου γιὰ πάντα...

* * *

Τοῦ ἰδίου πρὸς τὴν ἰδίαν.

Γλυκειά μου καὶ λατρεμένη μου μικροῦλα, στέλνω ὁλόκληρη τὴν καρδιά μου σὲ σένα, τὴν ἀσύγκριτη συντρόφισσά μου... Εἶνε δική σου, ὅπως δική σου εἶνε κι' ὁλόκληρη ἡ ζωή μου... Δὲν ἔχω πειὰ ἄλλη φιλοδοξία, παρὰ νὰ κάνω ν' ἀνθίση πάλι τὸ χαμόγελο στὰ χείλη σου καὶ νὰ λάμψουν τὰ μάτια σου ἀπὸ εὐτυχία... Τὸ νοιώθω — καὶ αὐτὸ θὰ εἶνε ὁ πιὸ γλυκός μου θρίαμβος — ὅτι ἡ πραγματοποίησι τῆς φιλοδοξίας μου αὐτῆς βρίσκεται σὲ καλὸ δρόμο καὶ ὅτι μὲ τὸ πάθος μου καὶ τὴν τρυφερότητά μου θὰ νικήσω τὴν σκληρὴ καὶ ἄδικη εἱμαρμένη ποὺ ξέσπασε ἀπάνω σου... Πίστεψέ με, ἀγαπημένη μου... Ναί, θὰ φανῶ πιὸ δυνατὸς ἀπὸ τὴν εἱμαρμένη σου κι' ἔτσι θὰ ἐξασφαλίσουμε τὴν εὐδαιμονία μας, στὸ πεῖσμα ὅλων...

Τελειώνω γρήγορα τὸ γράμμα μου, γιατὶ φεύγω αὐτὴ τὴ στιγμὴ καὶ πηγαίνω νὰ γευματίσω στὸ σπίτι τοῦ Ρενάν, ὁ ὁποῖος μὲ προσκάλεσε ἐντελῶς ἀπροόπτως... Εἶμαι ὅμως βέβαιος πώς, καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τοῦ γεύματος ἡ ἀνάμνησί σου δὲν θὰ μ' ἀφήση καθόλου κι' ἔτσι θὰ φαίνωμαι ἀφηρημένος, ἂν ὄχι ἠλίθιος, στὰ μάτια τοῦ μεγάλου αὐτοῦ σοφοῦ.

Σοῦ φιλῶ τὰ λατρεμένα σου χεράκια.

* * *

'Ο 'Ερρῖκος 4ος πρὸς τὴν Γαβριέλλα ντ' 'Εστρέ.

Καρδιά μου, χρυσῆ μου καρδιά! Ἦρθε σήμερα ἡ Βαρὰν καὶ μοῦ ἔφερε τὴν ἐπιστολή σου, μέσ' στὴν ὁποία μοῦ γράφεις πὼς μ' ἀγαπᾶς χίλιες φορὲς ἀπὸ μένα... Ἀ!... λὲς ψέμματα, ψέμματα, γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ δώσης λόγο μπρὸς στὸ Θεό... Ἂν ἔγραφες πὼς μ' ἀγαπᾶς χίλιες φορὲς λιγώτερο ἀπὸ μένα, τότε μόνο θὰ βρισκόσουν ἐν τάξει μὲ τὴν ἀλήθεια... Ἂν μ' ἀγαποῦσες τόσο πολύ, δὲν θὰ ἔκανες νὰ μοῦ γράψης ἕνα ὁλόκληρο μῆνα, τὴ στιγμὴ ποὺ ξέρεις πόση εὐτυχία μοῦ χαρίζει κάθε σου γράμμα καὶ πόσο δυστυχισμένος γίνομαι, ὅταν δὲν μοῦ γράφεις...

Ἀ! Γαβριέλλα, Γαβριέλλα!... Γιατί θέλησες νὰ φύγης ἀπὸ τὴν Αὐλή; Γιατί φοβήθηκες τοὺς συκοφάντες καὶ τοὺς ραδιούργους, ἐνῶ ξέρεις ὅτι ἡ δύναμί μου εἶνε τόση, ὥστε κανένα ἀπὸ τὰ φαρμακερὰ λόγια τους δὲν μπορεῖ νὰ σὲ φτάση;... Ἂν αὐτὸ γινόταν ἄλλοτε, τότε ποὺ ἦταν ἀκόμα ἐδῶ ἡ τρομερὴ Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων, θὰ σὲ δικαιολογοῦσα... Μὰ τώρα, τί ἔχεις νὰ φοβηθῆς;... Ἐκτὸς πειὰ ἂν φοβᾶσαι τὴν ἀγάπη μου...

Σοῦ στέλνω τὴν καληνύχτα μου μαζὺ μ' ἕνα ἑκατομμύριο φιλιά!

* * *

'Η δεσποινὶς ντὲ Λυωναὶ (ἢ κατόπιν Μαντὰμ ντὲ Σταὲλ) πρὸς τὸν ἱππότη ντὲ Μεήλ.

Ὄχι, δὲν μπορῶ πειὰ νὰ ζήσω χωρὶς νὰ σὲ βλέπω... Νόμιζα πὼς θὰ εὕρισκα κάποιο στήριγμα στὴν ἐλπίδα, μὰ κι' αὐτὴ μ' ἐγκατέλειψε... Δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω πειὰ τὴ ζωή μου... Εἶμαι ἀπελπισμένη... Τοῦ κάκου χρησιμοποιῶ κάθε τρόπο γιὰ νὰ διασκεδάσω καὶ ν' ἀπασχοληθῶ κάπως... Τίποτε δὲν κατορθώνω... Ὅλα μὲ θλίβουν, ὅλα μοῦ εἶνε ἀνυπόφορα, ὑποφέρω ὅλους τοὺς πόνους ποὺ μποροῦν νὰ βασανίσουν μιὰ καρδιά... Ὦ! πόσο θὰ σᾶς λυπόμουν ἂν ἤξερα πὼς ὑποφέρετε ὅσο κι' ἐγώ!... Ὄχι!... Δὲν τὸ θέλω καθόλου αὐτό... Σᾶς ἀγαπῶ τόσο, ὥστε προτιμῶ νὰ μὴ μ' ἀγαπᾶτε παρὰ νὰ ὑποφέρετε τὰ μαρτύριά μου...

Μὰ τί ἀνοησίες εἶν' αὐτὰ ποὺ σᾶς γράφω... Συγχωρῆστε με... Εἶμαι ὅμως δικαιολογημένη γιατὶ μιὰ ψυχὴ ποὺ τὴν ταράζει ἕνα μεγάλο πάθος, δὲν ξέρει πειὰ οὔτε τί θέλει, οὔτε τί σκέφτεται...

Εἶμαι τόσο δυστυχισμένη! Εἶμαι τόσο ἐρωτευμένη!...

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΩΝ

Ο ΓΥΙΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΡΥΚΟΛΑΚΑ

ΤΟΥ ΜΠΡΑΜ ΣΤΟΟΥΚΕΡ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Η λύπη μου ἦταν πειὰ ἀπερίγραπτη.

Σήκωσα τὸ πτῶμα τοῦ ἄτυχου συντρόφου μου στοὺς ὤμους μου, τὸ μετέφερα ἔξω ἀπὸ τὸν πύργο, κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα, ἔσκαψα μὲ τὸ μαχαῖρι μου τὸ μαλακὸ χῶμα, παιδεύτηκα καὶ ἱδρωκόπησα ἐπὶ τρεῖς ὧρες κι' ἐπὶ τέλους τοῦ ἄνοιξα ἕνα λάκκο βαθύ, γιὰ νὰ μὴν τὸν ξεθάψουν τ' ἀγρίμια τοῦ δάσους τὴ νύχτα, καὶ τὸν ἐτοποθέτησα μέσα.

Μὲ δακρυσμένα τὰ μάτια στάθηκα πάνω ἀπ' τὸ πρόχειρο κιβοῦρι του καὶ ἔψαλα ὅ,τι θυμόμουν ἀπ' τὴ νεκρώσιμη ἀκολουθία.

Ἔβαλα ἔπειτα στὸν κόρφο τοῦ νεκροῦ ἕνα κομμάτι ἀπ' τὸν ἅγιο ἄρτο, ἔρριξα πάνω του ὅσα βρῆκα γύρω ἀγριολούλουδα, σκέπασα τὸν τάφο καλὰ μὲ χῶμα κι' ἔμπηξα ἀπὸ πάνω, ἀνάμεσα σὲ δυὸ μεγάλες πλάκες, ἕναν πρόχειρο σταυρό.

Τοὔκαμα ὅλ' αὐτὰ γρήγορα-γρήγορα κι' ὡστόσο μὲ πῆρε μεσημέρι. Ἔπρεπε νὰ γυρίσω τὸ γρηγορώτερο στὴν ἔπαυλι. Ἔπειτ' ἀπὸ καιρὸ μποροῦσα νὰ ξανάρθω στὸ μέρος αὐτό, νὰ ξεθάψω τὸν ἄτυχο φίλο μου, νὰ πάρω τὰ κόκκαλά του καὶ νὰ τὰ μεταφέρω στὸ νεκροταφεῖο τῆς ἐπαύλεως.

Μολαταῦτα δὲν ἤθελα νὰ φύγω, χωρὶς νὰ ἐκδικηθῶ τὸ Βρυκόλακα γιὰ τὸ θάνατο τοῦ συντρόφου μου.

Ἤξερα καλὰ ποῦ θὰ τὸν εὕρισκα. Δὲν θἄχανα ἄλλωστε παρὰ λίγα λεπτά...

Δοκίμασα τὰ ὅπλα μου καὶ ξαναμπῆκα στὸν πύργο. Διέσχισα τὴν αὐλή, ἀνέβηκα τὴ σκάλα, πέρασα τὰ διάφορα διαμερίσματα, χωρὶς νὰ σταθῶ στιγμή, κατέβηκα τὴ σκάλα ποὔφερνε στὴν ἐσωτερικὴ ἐκείνη αὐλίτσα καὶ βρέθηκα μπρὸς στὸ θολωτὸ κτίριο, μέσα στὸ ὁποῖο ἀντικρύσαμε τὴν προηγουμένη ἡμέρα τὸ **Δράκουλα.**

Οἱ γυιοί μου συνεννοήθηκαν κι' ὠργάνωσαν μόνοι τους τὴν ἄμυνα τῆς ἐπαύλεως...

Τίποτα δὲν εἶχε ἀλλάξει στὸ μέρος αὐτό. Τὸ τραπέζι βρισκόταν στὴν ἴδια θέσι ποὺ τὸ εἴχαμε βάλει, κάτω ἀπ' τὸ παράθυρο. Σήκωσα ἀπὸ κάτω τὸ κάθισμα ποὔχαμε ρίξει ἐναντίον τῶν ποντικῶν, τὸ ἔβαλα πάνω στὸ τραπέζι, ἀνέβηκα σ' αὐτὸ καὶ κύτταξα μέσα στὸ καταφύγιο τοῦ Βρυκόλακα. Κατάρα!... Ὁ Δράκουλας δὲν ἦταν πειὰ ἐκεῖ. Τὸ καταφύγιό του ἦταν ἔρημο...

Πονηρὸς καὶ καταχθόνιος ὅπως ἦταν, σκέφτηκε ὅτι μποροῦσα νὰ ξαναγυρίσω στὸν πύργο καὶ τρύπωσε κάπου ἀλλοῦ, πρὶν πέσει στὸ λήθαργό του.

Πήδησα στὴ γῆ ἀπογοητευμένος καὶ χωρὶς νὰ χάνω καιρὸ ἔτρεξα νὰ ξανάβγω ἀπὸ τὸν πύργο τῆς κατάρας καὶ τοῦ θανάτου. Ἂν τὴ δεύτερη αὐτὴ φορὰ ριχνόντουσαν ἀπάνω μου οἱ ἀπαίσιοι ἐκεῖνοι ποντικοί, θἄμουν χαμένος. Εὐτυχῶς ὁ πύργος ἦταν ἔρημος καὶ βυθισμένος στὴν πένθιμη σιωπή του. Βγῆκα ἔξω, γονάτισα λίγες στιγμὲς πάνω ἀπ' τὸν τάφο τοῦ συντρόφου μου, ἔκαμα τὸ σταυρό μου, προσευχήθηκα γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς του καὶ ξαναπῆρα πικραμένος, ἀπελπισμένος καὶ παραπατῶντας ἀπ' τὴν ἐξάντλησι, τὸ δρόμο γιὰ τὴν ἔπαυλι.

Ἔλπιζα νὰ φτάσω στὴν ἔπαυλι πρὶν νυχτώσει βαδίζοντας ὅσο μποροῦσα γρήγορα, μὰ γελάστηκα. Μετὰ μιᾶς ὥρας δρόμο, τὰ πόδια μου κόπηκαν καὶ δυνατὲς ζαλάδες σκότιζαν καὶ θόλωναν τὸ φῶς μου. Σκέφτηκα νὰ καθήσω κάπου νὰ συνέλθω, μὰ δὲν τόλμησα νὰ τὸ κάμω. Ὑπῆρχε κίνδυνος νὰ βυθιστῶ στὸν ὕπνο ἀπ' τὴ μεγάλη ἐξάντλησι καὶ νὰ μὲ βρῆ ἡ νύχτα μέσα στὴν ἄγρια αὐτὴ ἐρημιά.

Τράβηξα λοιπὸν μπροστὰ τρεκλίζοντας σὰν μεθυσμένος, μὲ μισόκλειστα τὰ μάτια, κοντανασαίνοντας, βαδίζοντας ἐντελῶς μηχανικά....

Μιὰ ὥρα περπατοῦσα ἔτσι σὰν ὑπνοβάτης. Ἔξαφνα στάθηκα, ἄνοιξα καλὰ τὰ μάτια μου καὶ εἶδα, μὲ τρόμο, πὼς βρισκόμουν σ' ἕνα μέρος ἐντελῶς ἄγνωστό μου. Λίγο ἔλειψε νὰ σωριαστῶ κάτω ἀπ' τὴν ταραχή μου. Εἶχα παραπλανηθεῖ!... Ἐμπρός μου, σ' ἑκατὸ βημάτων ἀπόστασι, ὑψωνόταν ἕνας βράχος κάθετος, σὰν πανύψηλος τοῖχος. Τὸ μέρος γύρω ἦταν γεμᾶτο δέντρα καὶ θάμνους. Ἔξαφνα, ἐνῶ ἔστεκα σὰν χαμένος, ἄκουσα πίσω ἀπ' τὸ βράχο ἐκεῖνο κουβέντες. Ἦσαν λοιπὸν ἄνθρωποι ἐκεῖ πίσω; Ἀλλὰ τί εἴδους ἄνθρωποι; Στὴν ἀρχὴ σκέφτηκα ν' ἀπομακρυνθῶ. Ἤξερα καλὰ πὼς στὰ μέρη αὐτὰ γύριζαν λησταί. Ἐπῆρα λοιπὸν ἕνα στενὸ μονοπάτι ἀνάμεσα στοὺς θάμνους κι' ἀνέβηκα σ' ἕνα ἀντικρυνὸ ὕψωμα. Ἀπὸ ἐκεῖ τὸ πίσω μέρος τοῦ βράχου φαινόταν καλά. Ἄνοιξα λίγο τὰ κλαδιὰ καὶ κύτταξα. Δὲν εἶχα κάνει λάθος. Στὴ ρίζα τοῦ βράχου ἦσαν κατασκηνωμένοι δέκα-δώδεκα τσιγγάνοι λησταί, μ' ἀπαίσιες φυσιογνωμίες, πάνοπλοι. Ἂν ἔπεφτα στὰ χέρια τους, θἄχα κακὰ ξεμπερδέμματα. Γι' αὐτὸ κατέβηκα συρόμενος μὲ τὴν κοιλιὰ ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος τοῦ ὑψώματος καὶ πῆρα στὴν τύχη ἕνα μονοπάτι, ἐλπίζοντας νὰ βρῶ τὸ δρόμο ποὔφερνε στὴν ἔπαυλι.

Ὁ κίνδυνος τῶν ληστῶν μ' εἶχε φέρει κάπως στὰ σύγκαλά μου. Προχωροῦσα σκυφτὰ κι' ὅσο μποροῦσα πιὸ γρήγορα. Περπατοῦσα ὧρες κι' ὧρες. Ἦταν πειὰ ἀπόγευμα. Ὁ ἥλιος ἔγερνε πρὸς τὴ δύσι, ὅταν ἔξαφνα μιὰ δυνατὴ κραυγὴ ἔφτασε στ' αὐτιά μου:

— Ὀεέέέ!...

Φοβισμένος, μὴν ξέροντας μὲ ποιοὺς ἔχω νὰ κάμω, ἔπεσα ἀνάμεσα στοὺς θάμνους καὶ ἀφουγκράστηκα. Ἄκουσα τότε κάλπασμα ἀλόγων. Ἀνασήκωσα λίγο τὸ κεφάλι μου καὶ εἶδα νὰ τρέχουν πρὸς τὸ μέρος μου δυὸ ἱππεῖς. Δὲν διέκρινα ποιοὶ ἦσαν κι' ἐξακολούθησα νὰ μένω κρυμμένος ὥς ποὺ πλησίασαν. Τότε τοὺς εἶδα καλὰ καὶ μιὰ κραυγὴ χαρᾶς ξέφυγε ἀπὸ τὰ στήθεια μου. Ἦσαν οἱ δυὸ γυιοί μου. Τοὺς ἔστελνε ὁ Θεός!...

Μόλις πρόβαλα ἀνάμεσα ἀπ' τοὺς θάμνους καὶ μὲ εἶδαν, πήδησαν κάτω ἀπ' τ' ἄλογά τους κι' ἔτρεξαν νὰ μ' ἀγκαλιάσουν.

— Πατέρα!... Πατέρα!... Ἂς εἶνε εὐλογημένο τ' ὄνομα τοῦ Κυρίου!...

Ἔπεσα στὴν ἀγκαλιά τους μισολιπόθυμος. Μ' ἀνέβασαν στὸ ἕνα ἀπ' τ' ἄλογά τους καὶ γυρίσαμε στὴν ἔπαυλι. Τρεῖς μέρες ἔμεινα στὸ κρεββάτι, ὅσο νὰ συνέλθω.

Τὴν τρίτη μέρα κάλεσα κοντά μου τοὺς γυιούς μου, τοὺς ὥρκισα νὰ μὴν ποῦν λέξι καὶ τρομάξουν τὶς γυναῖκες καὶ τοὺς διηγήθηκα τὶς τρομερὲς περιπέτειές μου καὶ τὸν τραγικὸ θάνατο τοῦ Δημήτρη.

— Παιδιά μου, τοὺς ἐτόνισα τέλος, πρέπει νὰ φύγουμε ἀπ' τὰ καταραμένα αὐτὰ μέρη, ἀλλοιῶς εἴμαστε χαμένοι. Ὁ Βρυκόλακας θὰ ξανάρθη. Θὰ ρθῆ ἐδῶ, μέσα στὸ σπίτι μας, νὰ μᾶς κάνη κακό...

Ἄχ, γιατί νὰ μὴ μ' ἀκούσουν τὰ παιδιά μου; Ἔτσι θὰ χάναμε τὴν περιουσία μας, μὰ θὰ γλυτώναμε...

Οἱ γυιοί μου ὅμως ἦσαν νέοι, γενναῖοι, δυνατοί, μὰ κι' ἀπερίσκεπτοι. Δὲν ἤθελαν μὲ κανένα τρόπο ν' ἀφήσουμε τὸ χτῆμα μας.

— Ὄχι, πατέρα, μοῦ εἶπαν κι' οἱ δυὸ μ' ἕνα στόμα. Θὰ μείνουμε ἐδῶ. Κι' ἀλλοίμονο στὸ Σατανᾶ αὐτὸν ἂν τολμήση νὰ πατήση τὸ πόδι του στὸ χτῆμα μας. Εἴμαστε ἄντρες, πατέρα, δὲν εἴμαστε γυναῖκες. Ἂς ἔρθει λοιπόν, ὁ καταραμένος Βρυκόλακας...

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Ὕστερα ἀπὸ τὴ συνομιλία μας αὐτή, οἱ γυιοί μου, χωρὶς νὰ περιμένουν νὰ σηκωθῶ ἀπ' τὸ κρεββάτι, συνεννοήθηκαν κι' ὠργάνωσαν μόνοι τους τὴν ἄμυνα τῆς ἐπαύλεως. Ἦσαν ἀποφασισμένοι νὰ πολεμήσουν λυσσασμένα μὲ τὸ Βρυκόλακα καὶ νὰ τὸν ἐξοντώσουν...

Ἀλλοίμονο ὅμως!... Ὁ Θεὸς ἔπαψε νὰ μᾶς βοηθάη καὶ νὰ μᾶς ἐπιβλέπη κι' ἡ καταστροφή μας ἦρθε ραγδαία, τρομερή, ἀπερίγραπτη...

Πέρασαν μερικὲς ἀκόμα ἡμέρες. Ὁ Βρυκόλακας δὲν εἶχε φανεῖ. Μᾶς εἶχε ξεχάσει; Ὄχι βέβαια. Αὐτὸς δὲν ξεχνοῦσε εὔκολα. Θὰ μᾶς ἐκδικιότανε...

Μιὰ νύχτα εἶδα στὸν ὕπνο μου τὸ Δημήτρη.

Τί φριχτὸ ὄνειρο, Θεέ μου!...

Ἦρθε καὶ στάθηκε πλάϊ στὸ κρεββάτι μου ὁλόγυμνος... Τὸ κορμί του ἤτανε σκελετωμένο... Τὰ μαλλιά του μακρυὰ κι' ἄταχτα... Ἡ κόχες τῶν ματιῶν του ἄδειανές...

Στὸ στῆθος του ὑπῆρχε ἀνοιχτὴ ἡ πληγὴ ποὺ τοῦ εἶχε κάνει ὁ Βρυκόλακας, γεμάτη αἵματα καὶ σαπίλα!...

Στάθηκε ἔτσι τρομερὸς κι' ἀπαίσιος πλάϊ μου, μ' ἐκύτταξε μὲ τ' ἄδειανά του μάτια ὥρα πολλὴ κι' ὕστερα σήκωσε τὸ κοκκαλιάρικο χέρι του, μοὔδειξε πέρα μακρυά.

Τί ἐσήμαινε αὐτό;...

Τὸν κύτταξα τρομαγμένος, μὲ τὴν ἀναπνοὴ σταματημένη κι' ἐπὶ τέλους ἄκουσα τὴ βραχνή, ὑπόκωφη φωνή του, ποὺ φαινόταν σὰν νὰ ἐρχότανε ἀπ' τὸν ἄλλο κόσμο.

— Φῦγε... φῦγε ὅσο εἶνε ἀκόμα καιρός!... ἔλεγε ἡ φωνὴ αὐτή.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ξύπνησα λουσμένος στὸν ἱδρῶτα. Ἔτρεμα σύγκορμος. Μοῦ ἦταν ἀδύνατον πειὰ νὰ κοιμηθῶ.

Σηκώθηκα, φόρεσα τὸ πανωφόρι μου, πῆρα τὸ ὅπλο μου κι' ἔκανα ἕνα γύρο στὸ σπίτι.

Ὅλα ἦσαν ἥσυχα...

(Ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΡΔΙΑ ΤΗΣ ΑΝΝΑΜΠΕΛΛΑΣ

ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΖΕΒΑΚΟ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

ΑΦΗΣΤΕ με, κυρία, νὰ σᾶς λύσω ἐγὼ τὴν ἀπορία σας, εἶπε ὁ Παρνταγιὰν στὴν Ἀνναμπέλλα μὲ σταθερὴ φωνή. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἅρπαξε τὴ μικρὴ κατὰ διαταγὴ τοῦ Ἐρρίκου Μονμορανσύ, εἶνε ὁ ἴδιος ποὺ σᾶς τὴν ἐξανάφερε. Οἱ δυὸ αὐτοὶ ἄνθρωποι, κυρία, εἶνε ἕνας κι' αὐτὸς [illegible] ἐγώ!...

Καί, χαμηλώνοντας λίγο τὸν τόνο τῆς φωνῆς του, πρόσθεσε:

— Εἶνε ἀλήθεια, κυρία, ὅτι ἀπέναντί σας διέπραξα ἀποτρόπαιο ἔγκλημα. Πιστέψτε με ὅμως πὼς εἶνε ἡ μόνη πρᾶξι, γιὰ τὴν ὁποία μπορεῖ κανεὶς νὰ μὲ κατηγορήση σ' ὅλη τὴ ζωή μου καὶ γιὰ τὴν ὁποία αἰσθάνομαι κάθε μέρα τύψεις συνειδήσεως. Ἂν καὶ μὲ τὴν ἀπόδοσι τῆς κόρης σας διόρθωσα τὸ σφάλμα μου, ἐν τούτοις ὁμολογῶ, ὅτι εἶμαι ἄξιος τοῦ μίσους σας καὶ ἔχετε κάθε δικαίωμα νὰ μὲ καταριέστε...

— Λουΐζα! εἶπε τότε στὴν κόρη της ἡ Ἀνναμπέλλα. Νὰ ὁ γενναῖος, ὁ μεγαλόψυχος, ὁ ὑπέροχος ἄντρας ποὺ τόλμησε νὰ παραβῆ τὶς διαταγὲς ἑνὸς πανισχύρου κακούργου καὶ νὰ σὲ δώση πίσω στὴ μητέρα σου! Ἂς εἶνε εὐλογημένη αὐτὴ ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποία μπορῶ νὰ τοῦ ἐκφράσω τὴ μεγάλη, τὴν ἐνδόμυχη, τὴν ἄρρητη εὐγνωμοσύνη μου!...

Ἡ Λουΐζα προχώρησε πρὸς τὸν γέρο ἱππότη, τοῦ πῆρε τὰ δυὸ χέρια στὰ δικά της καὶ τοῦ πρόσφερε τὸ μέτωπό της γιὰ νὰ τὸ φιλήση.

Οι φρουροί ἀγρυπνοῦσαν, στηριγμένοι στὰ ὅπλα τους...

Ὁ Παρνταγιὰν τὴ φίλησε κι' αὐτὸ ἦταν ἀναμφιβόλως μιὰ ἀπ' τὶς μεγαλείτερες συγκινήσεις τῆς ζωῆς του.

— Κόρη μου, εἶπε κατόπιν στὴ Λουΐζα, ἡ εὐχὲς ἑνὸς γέρο—ἁμαρτωλοῦ, σὰν ἐμένα, δὲν πιάνουν ἴσως τόπο καὶ δὲν εἶνε ἱκανὲς νὰ σοῦ ἐξασφαλίσουν τὴν εὐτυχία. Σᾶς βεβαιώνω ὅμως, ὅτι ἂν ἦταν ἀνάγκη νὰ δώσω τὴ ζωή μου γιὰ νὰ εὐτυχήσετε, θὰ τὴν ἐθυσίαζα μ' ὅλη μου τὴν εὐχαρίστησι....

Ἡ Ἀνναμπέλλα τότε πέρασε στὸ χέρι τῆς κόρης της τὸ ἱστορικὸ δαχτυλίδι μὲ τὸ πολύτιμο διαμάντι καὶ εἶπε:

— Εἶχα ὁρκιστεῖ πὼς θὰ φύλαγα πάντα αὐτὸ τὸ κόσμημα. Εἶμαι βέβαιη πὼς κι' ἡ κόρη μου θὰ τηρήση τὸν ὅρκο...

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη, τὰ μάτια τῆς Λουΐζας συνάντησαν τὸ βλέμμα τοῦ Ζὰν ντὲ Παρνταγιάν. Ἡ ὡραία κόρη χλώμιασε...

Κατόπιν ἦρθε ἡ σειρὰ τοῦ νέου Παρνταγιὰν νὰ μιλήση.

Ἡ Ἀνναμπέλλα τὸν ρώτησε πρώτη ἂν εἶχε λάβει τὴν ἐπιστολὴ ποὺ ἔπρεπε νὰ διαβάση στὸν Φραγκίσκο Μονμορανσύ.

Ὁ Ζὰν ντὲ Παρνταγιάν, ἀπαντῶντας της, διηγήθηκε μὲ τί τρόπο εἶχε ριχτεῖ μέσα στὴ Βαστίλλη καὶ πῶς κατώρθωσε νὰ βγῆ ἀπὸ κεῖ..

Ἡ Λουΐζα τὸν ἄκουγε μὲ ἀπληστία, νομίζοντας πὼς ἀκούει κανένα ἱπποτικὸ παραμύθι περασμένης ἐποχῆς, ἐνῶ ἡ μητέρα της φαινόταν ὁλοένα καὶ πιὸ ἀνήσυχη. Ὅταν ὁ ἱππότης ἔφτασε στὸ σημεῖο ποὺ ὁ Φραγκῖσκος Μονμορανσὺ πῆρε καὶ διάβασε τὸ γράμμα της, ἡ δυστυχισμένη γυναῖκα δὲν μπόρεσε νὰ κρατήση μιὰ ὀδυνηρὴ κραυγή.

— Κυρία, τῆς εἶπε ὁ νέος, σᾶς ζητῶ προθεσμία τριῶν ἡμερῶν γιὰ νὰ σᾶς διηγηθῶ τὸ τέλος τῆς ἱστορίας αὐτῆς. Δυὸ γιὰ νὰ γιατρευτοῦν ἡ πληγές μου καὶ μιὰ γιὰ νὰ κάνω κάποια ἐπίσκεψι. Μονάχα τότε θὰ μάθετε τί ἔκαμε ὁ Φραγκῖσκος Μονμορανσὺ ὕστερ' ἀπ' τὸ διάβασμα τῆς ἐπιστολῆς σας.

Ἂν καὶ τὰ λόγια αὐτὰ ἦσαν μυστηριώδη, ἡ Ἀνναμπέλλα αἰσθάνθηκε ἄθελά της μιὰ μεγάλη ἐλπίδα καὶ μιὰ ζωηρὴ κοκκινάδα ἀνέβηκε στὰ μάγουλά της, ποὺ συνήθως ἦσαν τόσο χλωμά. Τότε γύρισε πρὸς τὸν τοῖχο καὶ ψιθύρισε μὲ φωνή, ποὺ δὲν τὴν ἄκουσε κανένας:

— Ὤ, Φραγκῖσκε μου! Λατρευτέ μου Φραγκῖσκε!... Θὰ σὲ ξαναϊδῶ λοιπόν;...

Κατόπιν ἡ δυὸ γυναῖκες ἄρχισαν νὰ περιποιοῦνται τοὺς δυὸ ξένους των, οἱ ὁποῖοι ἦσαν, ὅπως ξέρουμε, τραυματισμένοι καὶ κατάκοποι.

— Κυρία, εἶπε ὁ γέρω Παρνταγιὰν στὴν οἰκοδέσποινα, ὁ ἱππότης κι' ἐγὼ κοιμηθήκαμε πολλὲς φορὲς στὸ ὕπαιθρο, γι' αὐτὸ ἡ κατοικία σας θὰ μᾶς φανῆ καλύτερη κι' ἀπὸ παλάτι...

Ἅμα ἐνύχτωσε, οἱ δυὸ Παρνταγιὰν ξαπλώθηκαν στὰ κρεββάτια τους. Πρὶν ὅμως πλαγιάσουν, ὁ πατέρας Παρνταγιάν, φρόντισε, κατὰ τὴ συνήθειά του, νὰ ρίξη μιὰ ματιὰ στὰ πέριξ τοῦ σπιτιοῦ, γιὰ νὰ ξέρη ποῦ βρίσκεται. Ἄνοιξε λοιπὸν τὸ μοναδικὸ παράθυρο τοῦ δωματίου του καὶ εἶδε στὸ δρόμο καμμιὰ εἰκοσαριὰ φρουρούς, πρᾶγμα ποὺ τὸν ἐστενοχώρησε πολύ. Ἄλλοι ἀπ' αὐτοὺς κοιμόντουσαν κατάχαμα, τέσσερες παρέμεναν ἄγρυπνοι, στηριγμένοι στὰ ὅπλα τους, καὶ δυὸ ἄλλοι βάδιζαν σιωπηλοὶ μπρὸς στὴν πόρτα μὲ γυμνὲς ξιφολόγχες.

Ὁ γέρω τυχοδιώκτης ἀνησύχησε πολὺ ἀπ' αὐτὸ τὸ θέαμα κι' ἄρχισε νὰ σκέφτεται σοβαρὰ γιὰ τὴν κατάστασί τους. Καταλάβαινε καλὰ πὼς αὐτὸς κι' ὁ γυιός του ἦσαν αἰχμάλωτοι καὶ πὼς εἶχαν σωθεῖ μόνο χάρις στὴ μεσολάβησι τῆς εὐγενικῆς οἰκοδέσποινας.

Ὁ γυιός του στὸ μεταξὺ αὐτὸ εἶχε βυθιστεῖ στὶς ἀγκάλες τοῦ Μορφέως κι' ἔβλεπε χρυσᾶ ὄνειρα.

— Φτωχὲ ἱππότα! ψιθύρισε θλιβερὰ ὁ πατέρας του. Πολὺ φοβοῦμαι, ὅτι πέσαμε σὲ μιὰ παγίδα ἀπ' ὅπου πολὺ δύσκολα θὰ ξεπιαστοῦμε. Ἄ, καϋμένο παιδί! Ποιὸς σοὔπε νὰ μπλεχτῆς στὰ δίχτυα τοῦ ἔρωτα καὶ νὰ βρῆς τώρα τὸ μπελᾶ σου, μαζὺ μὲ μένα;...

Ἡ θέσι τῶν δυὸ ἡρώων ἦταν πραγματικὰ κρίσιμη. Ἦσαν αἰχμάλωτοι τῶν ἐχθρῶν τους. Ἂν ὁ ἀρχηγὸς τῆς φρουρᾶς ἤθελε νὰ τοὺς πιάση, αὐτοὶ ἔπρεπε νὰ τὸν ἀκολουθήσουν. Ἂν ἔκαναν ἀλλοιῶς, θὰ ἐξέθεταν τρομερὰ τὴν Ἀνναμπέλλα ντὲ Πιέν. Ὁ ἱππότης ὅμως θὰ προτιμοῦσε νὰ πεθάνη ἑκατὸ φορές, παρὰ νὰ διαψεύση τὸ λόγο τῆς τιμῆς ποὺ εἶχε δώσει ἡ μητέρα τῆς Λουΐζας.

— Ἔρωτα, ἔρωτα, ψιθύριζε ὁ γέρω τυχοδιώκτης, κουνῶντας θλιβερὰ τὸ κεφάλι του, νὰ ποὺ τὴν πάθαμε πάλι γιὰ χάρι σου!...

Καὶ ἀντὶ νὰ πλαγιάση, ἀκούμπησε στὸ παράθυρο κι' ἐξακολούθησε νὰ κυττάζη τοὺς στρατιῶτες...

* * *

Ἅμα ἀνάτειλε ὁ ἥλιος, ἡ πρῶτες ἀχτίδες του βρῆκαν τὸν γέρο Παρνταγιὰν ξύπνιο. Μόλις ξύπνησε, ἔρριξε, κατὰ τὴν συνήθειά του, ἕνα βλέμμα στὸ στενὸ δωμάτιό του, γιὰ νὰ βεβαιωθῆ, ὅτι δὲν τὸν ἀπειλοῦσε κανένας κίνδυνος. Καθὼς ἐκύτταζε γύρω, μὲ τὰ μάτια μισόκλειστα, εἶδε τὸ γυιό του νἄχη στηριγμένο τὸ κεφάλι του στὰ χέρια του καὶ νἆναι βυθισμένος σὲ σκέψεις. Τὸ πρόσωπο τοῦ νεαροῦ ἱππότου φανέρωνε βαθειὰ μελαγχολία...

— Ποτὲ δὲν θὰ μπορέσω νὰ μπῶ στὴν ψυχὴ τοῦ γυιοῦ μου, ποὺ εἶνε ἕνα πραγματικὸ αἴνιγμα! εἶπε μέσα του ὁ γηραιὸς τυχοδιώκτης. Εἶμαι βέβαιος πὼς αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἔχει πολὺ μεγάλη λύπη. Ἐγώ, μὰ τὴν ἀλήθεια, ἂν βρισκόμουν στὴ θέσι του, θἄμουν ὁ πιὸ εὐτυχισμένος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου. Ὁρίστε, βρῆκε τὴ μικρή του Λουΐζα καὶ πρέπει νἆναι ἐντελῶς ἠλίθιος γιὰ νὰ μὴν καταλάβη πὼς τὸν ἀγαπᾶ. Τὸν ἀγαπᾶ, ναί, μὰ τὸν Βαραβᾶ, τὸν ἀγαπᾶ!... Καὶ λοιπὸν τί θέλει περισσότερο ἀπ' αὐτό; Βέβαια, δὲν μπορῶ νὰ φανταστῶ πὼς λυπᾶται γιατὶ κινδυνεύει νὰ πεθάνη, ἐπειδὴ οἱ φρουροὶ μᾶς κρατοῦν φυλακισμένους ἐδῶ μέσα; Ἂν ἄκουγε ὅμως τὶς συμβουλές μου, οὔτε τὴ Λουΐζα θ' ἀγαποῦσε, οὔτε θὰ καταγινόταν μὲ τὸν ποδόγυρο καθόλου. Καὶ τότε, ἀντὶ νὰ μπαίναμε μέσα σ' αὐτὴ τὴν ποντικοπαγίδα, θὰ ὑπερασπιζόμαστε γενναῖα τὴ ζωή μας καί, ἢ θὰ σκοτωνόμαστε σὰν ἀνδρεῖοι, ἢ θὰ βάζαμε μπροστὰ αὐτοὺς τοὺς ἀχρείους, θὰ περνούσαμε τοὺς δρόμους τοῦ Παρισιοῦ μὲ τὸ ξίφος στὸ χέρι καὶ στὸ τέλος θὰ βγαίναμε θριαμβευταί...

(Ἀκολουθεῖ)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΖΩΝΤΑΝΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΜΑΙΝΤΡΩΝ

Ἕνας ὡραῖος καβαλλάρης, περνῶντας ἀπ' ἔξω, γλύστρησε ἀπὸ τὸ ἄλογό του...

Ἕνα ἀνοιξιάτικο πρωῒ τοῦ ἔτους 1510, ὁ δοὺξ Φραγκῖσκος τῆς Ἀγκουλέμης, ὁ ὁποῖος ἀργότερα βασίλεψε στὴ Γαλλία ὡς Φραγκῖσκος ὁ πρῶτος, ξύπνησε πολὺ μελαγχολικὸς καὶ ὀνειροπόλος, φόρεσε τὴν ἀγαπημένη του στολή, τὴν καμωμένη ἀπὸ ἀσημοΰφαντο ὕφασμα, ποὺ τοῦ πήγαινε τόσο ὡραῖα, καὶ κατέβηκε στὸν κῆπο τοῦ παλατιοῦ του.

Τί ὡραῖα ποὺ ἦταν ἐκεῖ!... Τὰ πουλιὰ κελαδοῦσαν χαρωπὰ καὶ τὰ ἀνθισμένα δέντρα ἀρωμάτιζαν γλυκὰ καὶ μεθυστικὰ τὸν ἀγέρα. Κι' ὅλ' αὐτά, πουλιά, δέντρα, λουλούδια, ἔγιναν πιὸ ὡραῖα, πιὸ γλυκὰ κελάδησαν τὰ πουλιά, πιὸ μεθυστικὰ εὐωδίασαν τἄνθη, ὅταν φάνηκε ἐκεῖ, στὴν καμπὴ ἑνὸς μονοπατιοῦ, ἡ χαριτωμένη μικρὴ Φραγκίσκη, ἡ κόρη ἑνὸς ὑπηρέτου τοῦ παλατιοῦ.

Μπορεῖ ὁ δοὺξ νὰ ἦταν διάδοχος τοῦ Γαλλικοῦ θρόνου καὶ ἡ Φραγκίσκη, μιὰ φτωχὴ κόρη τοῦ λαοῦ. Μὰ ὁ Φραγκῖσκος ἔννοιωσε τὴν καρδιά του νὰ χτυπᾷ δυνατά, μόλις εἶδε τὴ νέα κόρη, ὅπως δὲν εἶχε χτυπήσει ποτὲ ὥς τότε, οὔτε μπροστὰ στὴ θελκτική του μνηστή, ποὺ κατήγετο ἀπὸ γεννιὰ βασιλική, ὅπως κι' αὐτός. Ναί, σύμφωνα μὲ τὶς συνήθειες ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ὁ Φραγκῖσκος ἦταν ἀρραβωνιασμένος — γιατὶ ἔτσι τὸ ἤθελε ὁ βασιλῆας Λουδοβῖκος ὁ δωδέκατος —— μὲ τὴ μικρὴ πριγκήπισσα Κλαυδία τῆς Βρεττάνης, ἡ ὁποία ἔπαιζε ἀκόμα μὲ τὶς κοῦκλες της.

Ἦταν ἀρκετὸς καιρὸς ποὺ ὁ Φραγκῖσκος γνώριζε τὴν Φραγκίσκη. Τὴν εἶχε ἰδεῖ τόσες φορὲς στοὺς διαδρόμους καὶ στοὺς κήπους τοῦ παλατιοῦ. Μὰ δὲν ἦταν πολλὲς μέρες ποὺ ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατὰ μόλις τὴν ἀντίκρυζε. Ἔξαφνα, μιὰ μέρα, ἐνῶ τοῦ μιλοῦσε, ἀντελήφθη ὅτι ἡ φτωχὴ αὐτὴ κόρη εἶχε τὰ ὡραιότερα μάτια τοῦ κόσμου, τὸ πιὸ κόκκινο στόμα καὶ τὰ λαμπρότερα δόντια. Καὶ ἡ φωνή της ἦταν τόσο γλυκειά, ποὺ ὁ δοὺξ μεθοῦσε ἀκούγοντάς την.

Ἔτσι, μαζὺ μὲ τἄλλα λουλούδια τῆς ἄνοιξης, ἄνθισε μέσα στὴν καρδιὰ τοῦ Φραγκίσκου καὶ τὸ φλογερὸ ἄνθος τοῦ ἔρωτος.

Κι' ἐκεῖνο τὸ πρωΐ, καθὼς ὁ Φραγκῖσκος συνάντησε ἔξαφνα τὴν ἀγαπημένη του μικροῦλα, μέσα στὸ μεγάλο κῆπο, τὴ σταμάτησε, σταματῶντας κι' ὁ ἴδιος μπροστά της.

— Καλημέρα, Φραγκίσκη! τῆς εἶπε, δίνοντάς της τὸ χέρι.

Ἐκείνη ὑποκλίθηκε καὶ μόλις τόλμησε ν' ἀγγίσῃ μὲ τὰ δάχτυλά της τὸ χέρι του. Μὰ ὁ Φραγκῖσκος ἔννοιωσε τὰ δάχτυλα ἐκεῖνα νὰ τρέμουν. Κυττάζοντας τὰ μάτια της, ποὺ τοῦ ἔρριξαν γιὰ μιὰ στιγμὴ ἕνα φευγαλέο βλέμμα, εἶδε μέσα τους τὴν ἀστραπὴ τοῦ ἔρωτος.

Ὁ Φραγκῖσκος ἔννοιωσε τότε μιὰν ἄπειρη εὐτυχία. Τὸν ἀγαποῦσε λοιπὸν κι' ἐκείνη;...

Ἡ Φραγκίσκη ἔφυγε ἐλαφρὴ καὶ γρήγορη, σὰν πουλί, ποὺ φοβᾶται μήπως τὸ πιάσουν στὰ βρόχια. Κι' ὁ Φραγκῖσκος συνέχισε τὸν περίπατό του στὸν κῆπο, μὲ τὴν καρδιὰ γεμάτη θεία κι' ἀνεκλάλητη χαρά...

Καθὼς προχωροῦσε, εἶδε ἔξαφνα ἕνα τριαντάφυλλο, πολὺ ὡραῖο, ποὺ ἔμοιαζε σὰν βασιλῆας τῶν ἄλλων λουλουδιῶν καὶ θέλησε νὰ τὸ κόψῃ. Ἀλλά, χωρὶς νὰ τὸ ξέρῃ κι' αὐτὸς γιατί, δὲν τόλμησε νὰ τὸ ἀγγίξῃ. Σὰν νὰ λυπήθηκε τὴν εὔθραυστη ὠμορφιά του, ἔσκυψε κοντά του καὶ μὲ προσοχὴ τὸ τράβηξε σιμὰ στὰ χείλη του καὶ ρούφηξε διψασμένα τὸ θεῖο ἄρωμά του... Ἦταν τόσο ἁγνό!... Μύριζε τόσο ὡραῖα καὶ τόσο μεθυστικά!... Τέτοια ρόδα δὲν τολμᾷ κανεὶς νὰ τὰ κόψῃ. Τὰ μυρίζεται μόνον καὶ μεθᾷ...

* * *

Ἕνας μῆνας πέρασε...

Ἡ Φραγκίσκη δὲν ἔμενε πειὰ στὸ παλάτι. Φοβισμένη, νοιώθοντας πὼς κάποιο κακὸ τὴν ἀπειλεῖ κοντὰ στὸ νεαρὸ δοῦκα, πῆγε κι' ἔμεινε στὸ σπίτι τοῦ ἀδελφοῦ της, στὴν πόλι.

Φανταζόταν πὼς ἐκεῖ ἦταν ἀσφαλισμένη ἀπὸ κάθε κίνδυνο, ὅταν ἔξαφνα, μιὰ μέρα, ἕνας ὡραῖος καβαλλάρης, περνῶντας ἀπ' ἔξω, γλύστρησε ἀπ' τὸ ἄλογό του κι' ἔπεσε κάτω, ἀκριβῶς μπροστὰ στὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς νέας.

Ἡ Φραγκίσκη κι' ὁ ἀδελφός της ἔτρεξαν ἀμέσως νὰ σηκώσουν τὸν ἀδέξιο καβαλλάρη. Μόλις ὅμως τὸν ἀνασήκωσαν λίγο στὰ χέρια τους, εἶδαν μ' ἔκπληξι ὅτι ὁ καβαλλάρης αὐτὸς ἦταν ὁ ἴδιος ὁ νεαρὸς δοὺξ τῆς Ἀγκουλέμης.

Ὁ Φραγκῖσκος παραπονιότανε τώρα ὅτι χτύπησε πολὺ ἄσχημα στὸν ὦμο. Ἡ φωνή του ἦταν κλαψιάρικη, στέναζε καὶ βογγοῦσε...

Ἡ Φραγκίσκη κι' ὁ ἀδελφός της, μετέφεραν ἀμέσως τὸν νεαρὸ δοῦκα στὸ σπίτι τους. Ἐκεῖ τὸν ξάπλωσαν σ' ἕνα κρεββάτι κι' ὁ ἀδελφὸς τῆς Φραγκίσκης ἔτρεξε νὰ καλέσῃ ἕνα γιατρό.

Ἡ Φραγκίσκη εἶχε γονατίσει στὸ μεταξὺ αὐτὸ μπροστὰ στὸ κρεββάτι τοῦ νεαροῦ δουκός, μὲ τὸ κεφάλι γυρμένο πρὸς τὰ κάτω. Ἦταν πολὺ-πολὺ συγκινημένη...

Ὁ Φραγκῖσκος γύρισε πρὸς τὸ μέρος της, κι' ἀφοῦ θαύμασε γιὰ λίγες στιγμὲς τὴν ἐμορφιά της, τῆς εἶπε:

— Φραγκίσκη, ἀγάπη μου, τί κάνεις; Δὲν πρέπει νὰ γονατίζῃς μπροστά μου. Ἐγὼ πρέπει νὰ σκύψω καὶ νὰ φιλήσω τὰ ὡραῖα λευκά σου χέρια...

— Αὐθέντη μου, ἀπάντησε ἡ Φραγκίσκη, εἶν' ἀνάγκη νὰ σᾶς μιλήσω ἔτσι γονατιστή, γιατὶ πρόκειται νὰ ζητήσω τὴν ὑψηλὴ προστασία σας.

— Τὴν προστασία μου; Κι' ἀπὸ ποιὸν θέλεις νὰ φυλαχτῇς; τὴν ρώτησε ὁ νεαρὸς δούξ.

— Θέλω νὰ προφυλαχτῶ ἀπὸ σᾶς τὸν ἴδιο! ἀποκρίθηκε ἡ ὡραία κόρη.

— Ἀπὸ μένα τὸν ἴδιο;

— Ναί, ἀπὸ σᾶς τὸν ἴδιο, αὐθέντη μου, ἀπὸ σᾶς ποὺ μπήκατε μὲ πονηρία στὸ σπίτι μου, πέφτοντας σκοπίμως ἀπ' τὸ ἄλογό σας...

— Ναί, καλὰ τὸ κατάλαβες, εἶπε ὁ Φραγκῖσκος, μὰ πῶς ἀλλοιῶς θὰ μποροῦσα νὰ σὲ ξαναϊδῶ, Φραγκίσκη; Σ' ἀγαπῶ!... Σὲ λατρεύω, μικροῦλα μου!... Δὲν διατρέχεις λοιπὸν κανένα κίνδυνο ἀπὸ μένα. Ἀρκεῖ νὰ θέλῃς καὶ θὰ κερδίσῃς τὴν καρδιά μου.

— Αὐθέντη μου, εἶπε μελαγχολικὰ ἡ Φραγκίσκη, ἀφῆστε με νὰ σᾶς πῶ ὅλη τὴν ἀλήθεια. Δὲν κατάγομαι ἀπὸ εὐγενεῖς, κι' ἔτσι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μὲ κάνετε γυναῖκα σας καὶ βασίλισσα. Εἶμαι συγχρόνως τόσο περήφανη, μολονότι εἶμαι μιὰ φτωχὴ κόρη, ποὺ ποτὲ δὲν θὰ δεχτῶ νὰ γίνω ἡ εὐνοουμένη σας.

— Ἀγάπη μου, τῆς εἶπε ὁ Φραγκῖσκος, γιατί δὲν ἔχεις ἐμπιστοσύνη στὸν ἔρωτά μου; Θὰ σοῦ δώσω μιὰ τόσο ὑψηλὴ θέσι μέσα στὴν Αὐλή μου, ποὺ κάθε πριγκήπισσα θὰ τὸ θεωρῇ μεγάλη της τιμὴ νὰ τὴν χαιρετᾷς μόνον.

— Ἀλλοίμονό μου!... στέναξε ἡ Φραγκίσκη. Τώρα πειὰ δὲν ζητῶ νὰ μὲ προφυλάξετε ἀπὸ τὸν ἑαυτό σας, ἀλλ' ἀπὸ μένα τὴν ἴδια.

Λέγοντας τὰ λόγια αὐτά, ἡ φτωχὴ κόρη ξέσπασε σὲ δάκρυα.

— Γιατί κλαῖς, ἀγάπη μου; τὴ ρώτησε ὁ Φραγκῖσκος.

— Κλαίω, ἀπάντησε ἐκείνη, γιατὶ αὐτὸ ποὺ θὰ σᾶς πῶ, θὰ κρίνῃ μιὰ γιὰ πάντα τὴν τύχη μου. Αὐθέντη μου, σᾶς ἀγαπῶ κι' ἐγώ!... Λυπηθῆτε με λοιπόν, σεβασθῆτε τὴν ἀγάπη μου, τὴν ἀδυναμία μου. Μὴν ἐπιμένετε νὰ μὲ κάνετε δική σας, ἀφοῦ δὲν πρέπει. Δὲν μιλῶ αὐτὴ τὴ στιγμὴ στὸν ὡραῖο πρίγκηπα, ἀλλὰ στὸν εὐγενῆ ἱππότη. Ναί, σ' ἐσᾶς, στὸν πρῶτο ἱππότη τοῦ βασιλείου, ἐμπιστεύουμαι τὴν τιμή μου καὶ τὴ ζωή μου.. Μιὰ μέρα θὰ εἶστε πειὰ βασιλῆας. Φερθῆτε με λοιπὸν ἀπὸ τώρα βασιλικά. Σῶστε με ἀπὸ τὸν ἴδιο μου τὸν ἑαυτό. Διαλέξτε μου ἐσεῖς ὁ ἴδιος ἕναν τίμιο ἄντρα, ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ποὺ σᾶς ὑπηρετοῦν. Θέλω, αὐθέντη μου, νὰ πάρω ἕναν ἄντρα ἀπὸ τὸ δικό σας χέρι. Καὶ θὰ τὸν ἀγαπῶ πολύ, γιατὶ θὰ μοῦ τὸν ἔχετε δώσει ἐσεῖς. Ἀφῆστε νὰ μείνῃ ἁγνὸ καὶ χωρὶς τύψεις μέσα στὴν καρδιά μου τὸ αἴσθημα ποὺ μοῦ ἐμπνεύσατε. Καὶ μολονότι θὰ μένω πάντα πιστὴ στὸν ἄντρα μου, σᾶς βεβαιώνω ὅτι τὸ αἴσθημα αὐτὸ θὰ μυρώνῃ ὅλη μου τὴ ζωὴ καὶ θὰ νοιώθω πάντα τὴ γλυκειά του [illegible], κι' ὅταν ἐσεῖς θὰ ἔχετε ξεχάσει ἀκόμα καὶ τὸ ὄνομά μου...

Ἡ Φραγκίσκη, λέγοντας αὐτὰ τὰ λόγια, εἶχε γίνει κατάχλωμη. Τὰ δάκρυα τρέχανε ποτάμι ἀπὸ τὰ μάτια της.

Ὁ δοὺξ κύτταζε μὲ θαυμασμὸ τὸ ὡραῖο σκυμμένο κεφάλι τῆς κόρης, τὰ μαῦρα της μαλλιά, τὸ κατάλευκο μέτωπό της, τὰ ὑγρά της μάτια.

Καί, καθὼς κι' αὐτὸς ἦταν ἀκόμα ἕνα παιδὶ σχεδόν, τοῦ ἦρθε ἔξαφνα ἡ ἐπιθυμία νὰ κλάψῃ, μὰ συγκρατήθηκε. Θέλησε ὕστερα ν' ἀγγίξῃ μὲ τὸ χέρι του τὰ ὡραῖα μαλλιὰ τῆς Φραγκίσκης, μὰ δὲν ἐτόλμησε. Ἔμεινε γιὰ κάμποση ὥρα, χωρὶς νὰ μιλήσῃ, κι' ἔπειτα ἀναστέναξε πονεμένα.

Σηκώθηκε κατάπιν ἀπὸ τὸ κρεββάτι, ὅπου εἶχε πλαγιάσει ντυμένος καθὼς ἦταν, σήκωσε τὴ νέα κόρη ἀπὸ κάτω, καὶ σοβαρά, μὲ μεγάλο σεβασμό, ὡσὰν νὰ ἦταν ἡ ἴδια ἡ βασίλισσα, τὴ χαιρέτησε κι' ἔφυγε...

Ἔπειτα ἀπὸ ὀχτὼ μέρες, ἡ Φραγκίσκη παντρεύτηκε μ' ἕνα νέο ἀξιωματικὸ τοῦ οἴκου τοῦ δουκός.

Ὁ ἴδιος ὁ δοὺξ εἶχε προικίσει τὴ νέα κόρη. Τίμησε μάλιστα τοὺς γάμους της μὲ τὴν παρουσία του. Κι' ὅταν ἡ ὤμορφη νύφη, σοβαρὴ καὶ ὁλόχλωμη, πέρασε ἀπὸ μπροστά του, ἀκολουθῶντας τὸ σύζυγό της, ὁ Φραγκῖσκος στέναξε βαθειὰ κι' ἔννοιωσε τὸν πρῶτο ἐρωτικὸ πόνο...

Συγχρόνως θυμήθηκε τὸ ὡραῖο ρόδο στὸν κῆπο τοῦ παλατιοῦ του, μπρὸς στὸ ὁποῖο στάθηκε ἕνα πρωΐ, μὲ σέβας καὶ μὲ θαυμασμό, καὶ τὸ μύρισε μόνο, χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ τὸ κόψῃ.

Ἕνα ζωντανὸ τριαντάφυλλο ἦταν κι' ἡ Φραγκίσκη. Κι' ἔτσι κι' αὐτῆς, μονάχα τὸ θεῖο ἄρωμα τῆς παρθενικότητός της καὶ τῆς ἁγνότητός της εἶχε μυρίσει...

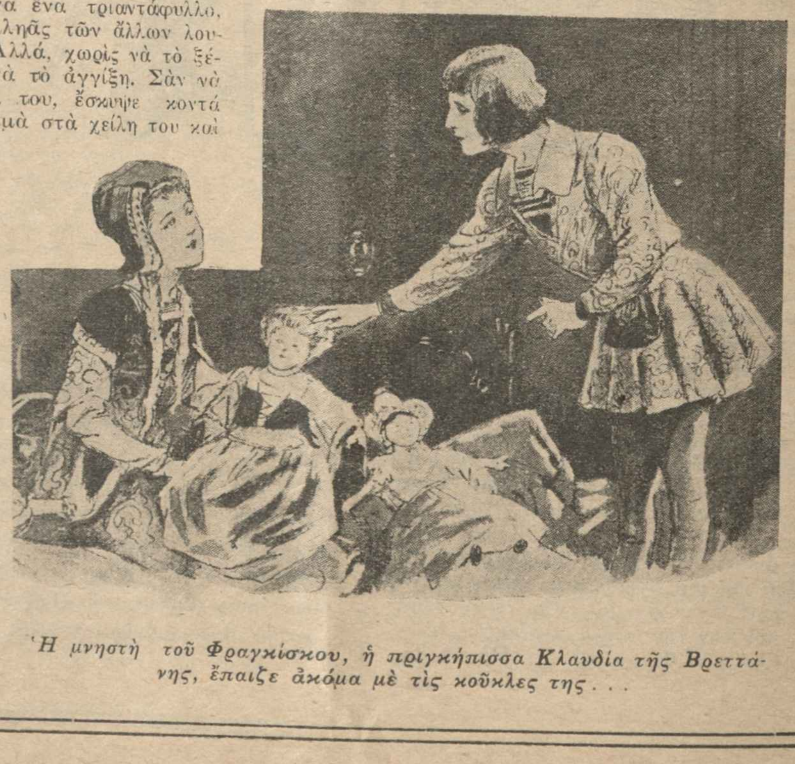

Ἡ μνηστὴ τοῦ Φραγκίσκου, ἡ πριγκήπισσα Κλαυδία τῆς Βρεττάνης, ἔπαιζε ἀκόμα μὲ τὶς κοῦκλες της...

ΔΡΑΜΑΤΙΚΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΑΙ ΗΜΕΡΑΙ ΤΟΥ ΑΙΜΑΤΟΣ - ΤΟ ΑΙΜΑΤΗΡΟ ΘΕΡΟΣ ΤΟΥ 1887 - Η ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ ΤΗΣ ΛΑΙΜΗΤΟΜΟΥ

Ε΄

ΟΠΩΣ γράφαμε καὶ στὸ προηγούμενο φύλλο, ὁ Ἀρτόζης, βγαίνοντας ἀπ' τὴ «Σαλαμινία» γιὰ νὰ ὁδηγηθῇ στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως, ἀναστέναξε βλέποντας τὴν ἀττικὴ αὐγὴ καὶ εἶπε:

— Εἶνε πρωῒ ἀκόμα.... Τόσο τὸ καλύτερο ὅμως. Θὰ πεθάνω μὲ δροσιά. Κι' αὔριο τέτοια ὥρα θἆμαι ἥσυχος πειά!

* * *

Ὁ μελλοθάνατος κακοῦργος, οὔτε σ' αὐτὸν τὸν ἱερέα Παΐσιον, ποὺ τὸν ἐξωμολόγησε καὶ τὸν κοινώνησε τῶν ἀχράντων μυστηρίων, δὲν θέλησε νὰ ὁμολογήσῃ τὸ ἔγκλημά του.

Ἐπίσης ὅταν ὁ Ἀρτόζης εἶδε τόσες χιλιάδες κόσμου συγκεντρωμένες στὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως, γύρω στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως, εἶπε:

— Ὅλοι αὐτοὶ ἦρθαν νὰ κάνουν γοῦστο!...

……

Ὅταν ἡ ἅμαξα ποὔφερνε τὸν Ἀρτόζη στὸ μέρος τῆς ἐκτελέσεως ἔφτασε στὸ πεδίον τοῦ Ἄρεως, ὁ ἐνωμοτάρχης ποὺ συνώδευε τὸν κατάδικο, βλέποντας πολυκοσμία, εἶπε:

— Ὡραία τελετὴ θἄχουμε σήμερα!

Ὁ μελλοθάνατος κακοῦργος τὸ ἄκουσε αὐτό. Κούνησε τὸ κεφάλι του θλιβερὰ καὶ γυρίζοντας στὸν ἐνωμοτάρχη τοῦ εἶπε:

— Ναί, ὡραία τελετή. Ἂς μποροῦσα μονάχα νἄλειπα ἐγὼ ἀπὸ δαύτη...

* * *

Ὅπως γράψαμε καὶ στὸ προηγούμενο φύλλο, μετὰ τὴν καρατόμησι τοῦ Ἀρτόζη, τὸ πλῆθος ἄρχισε νὰ γιουχαΐζῃ τοὺς δημίους:

— Γιούχα!... Γιούχα, ἀνθρωποφονιάδες... χασάπηδες!...

Τότε ὁ δήμιος Ἀμοιραδάκης ἀγρίεψε κι' ἄρχισε κι' αὐτὸς νὰ φασκελώνῃ τὸν κόσμο καὶ νὰ φωνάζῃ:

— Οὖξω, κανάγηδες!... Ἔχω κουράγιο, μωρέ, νὰ σᾶς κόψω ὅλους σας!...

* * *

Μέσα στὸ πορτοφόλι τοῦ Ἀρτόζη, μετὰ τὴν καρατόμησι, βρέθηκε τὸ σημειωματάριό του, στὸ ὁποῖο εἶχε σημειώσει διάφορες ἡμερομηνίες ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως μετοχῶν τοῦ Λαυρίου. Ἐπίσης στὶς τσέπες του βρέθηκε ἡ πίπα του, μιὰ ὀδοντογλυφὶς καὶ τὸ κάτωθι ποίημα, τὸ ὁποῖο εἶχε γράψει, ὅπως φαίνεται, στὶς φυλακές, ὀλίγες ἡμέρες πρὸ τῆς ἐκτελέσεώς του:

Ἐνῶ οἱ κυβερνῆται μας ποὺ τόσα κατα-
(πίνουν
στοὺς φυλακισμένους τοὺς πτωχοὺς οὐ-
δὲ ψωμὶ τοὺς δίνουν.
Βελτίωσιν τῶν φυλακῶν κανεὶς ποτὲ νὰ
(μὴν προσμένῃ,
ἐὰν δὲν μείνουν ὑπουργοὶ καὶ αὐτοὶ φυ-
(λακισμένοι.
Ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου καὶ τῆς ἀνεξαρ-
(τησίας
διαπράττουν ἀνευθύνους τερατώδεις ἀ-
(δικίας.
Τοὺς ἀθώους φυλακίζουν, τοὺς ἐνόχους ἀθωώνουν
καὶ πολλοὺς ἀπροστατεύτους ἀπανθρώπως θανατώνουν.
Ἑλληνική, ἡ φυλακὴ νὰ μάθῃς τι σημαίνει,
τρώγλη στενόχωρος, ὑγρά, ζοφώδης, μολυσμένη.
Κορέοι, ψεῖρες, κώνωπες, τῆς βούτας δυσωδία,
ψωμὶ μαῦρο καὶ ξίκικο, ὀδύνη καὶ ἀγρυπνία.
Πηγὴ παντὸς νοσήματος καὶ τόπος τῆς ἀργίας,
σχολὴ ἐξαχρειώσεως καὶ πάσης κακουργίας,
κοιλὰς κλαυθμῶνος, κόλασις καὶ λάκκος ἀνοιγμένος
ποὺ πέφτεις μέσα ζωντανὸς καὶ βγαίνεις πεθαμένος.

* * *

Τὸ πρωῒ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ Ἀρτόζη, ἀποβιβάστηκαν πρῶτοι ἀπ' τὴ «Σαλαμινία» οἱ δήμιοι Ἀμοιραδάκης καὶ Τελώνης.

Ὁ Τελώνης εἶχε πιεῖ τὸν περίδρομο κι' ἦτανε μισομεθυσμένος κι' ἀτάραχος σχεδόν. Κι' ὁ Ἀμοιραδάκης εἶχε κατεβάσει ἀρκετὰ κονιάκ. Μολαταῦτα δὲν μποροῦσε νὰ συγκρατήσῃ τὴ συγκίνησί του. Ὅταν ἀνέβηκε στὸ ἁμάξι ποὺ θὰ τοὺς ἔφερνε στὴν Ἀθήνα, στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως, τὰ μάτια του βουρκώσανε καὶ εἶπε μ' ἀπελπισία:

— Ἄ, μὰ δὲν εἶνε ζωὴ αὐτή!... Καλύτερα μιὰ κουμπουριὰ στὸ κεφάλι...

* * *

Ὅπως γράψαμε στὸ προηγούμενο φύλλο, ὁ Ἀρτόζης ἀνεβαίνοντας στὴ λαιμητόμο, ἔβγαλε κι' ἔδωσε στὸν ἐνωμοτάρχη ποὺ τὸν συνώδευε ἕνα γράμμα (ὑπόμνημα) γιὰ τὸν Εἰσαγγελέα, λέγοντάς του πὼς μέσα σ' αὐτὸ ὑπάρχει ὅλη ἡ ἀλήθεια γιὰ τὴ δολοφονία τοῦ Ζωνιοῦ.

Φαντάζεστε λοιπὸν μὲ τί ἀνυπομονησία ἀνοίχτηκε καὶ διαβάστηκε τὸ ὑπόμνημα αὐτὸ τοῦ καρατομηθέντος.

Ὁ λαὸς περίμενε ἀγωνιωδῶς τὴν δημοσίευσί του στὶς ἐφημερίδες. Γιατὶ πολλοὶ ἐπίστευαν πὼς ὁ Ἀρτόζης ἦταν ἀθῷος. Τί ἔγραφε λοιπὸν στὸ ὑπόμνημά του ὁ μακαρίτης; Μήπως ἐκαρατομήθηκε πραγματικὰ ἕνας ἀθῷος;...

Μὰ ὄχι. Ἡ δικαιοσύνη δὲν εἶχε κάνει λάθος. Ὁ Ἀρτόζης ἦταν ἔνοχος. Στὸ ὑπόμνημά του διηγεῖτο ἕνα ὁλόκληρο μυθιστόρημα. Πὼς δῆθεν ὁ Ζωνιὸς — τὸ θῦμα του — ἦταν διεφθαρμένος καὶ πὼς τἆχε ψήσει μὲ μιὰ κυρία ὑψηλῆς περιωπῆς, ἡ ὁποία ἐθυσιάζετο πρὸς χάριν τοῦ λατρευτοῦ της. Ἔξαφνα ὅμως, ὁ Ζωνιὸς ἐρωτεύτηκε μιὰ νέα ἀπὸ καλὸ σπίτι κι' ἐγκατέλειψε τὴν ὑψηλῆς περιωπῆς κυρία, ἡ ὁποία ἐκδικουμένη ἔβαλε ἀνθρώπους της καὶ τὸν ἐδολοφόνησαν...

Ποιὰ ἦταν ἡ κυρία αὐτή; Ποιὰ ἡ νέα; Ποιοὶ οἱ δολοφόνοι;

Ὁ Ἀρτόζης δὲν τὰ ἀνέφερε στὸ ὑπόμνημά του, τὸ ὁποῖο δὲν ἦταν παρὰ μιὰ σειρὰ ψευδολογημάτων.

* * *

Ἡ ἐφημερίδες τῆς ἐποχῆς διορθώνουν κι' ἕνα ἱστορικὸ λάθος, στὸ ὁποῖο ὑπέπεσαν, ἀναγράφουσαι περὶ τῶν ἐν Ἀθήναις γενομένων καρατομήσεων. Ἔγραφαν δηλαδὴ ὅτι ἀπὸ τὸ 1870 ποὺ ἐκαρατομήθησαν οἱ λησταὶ Ἀρβανιτάκηδες, ὥς τὰ 1878 ποὺ θὰ ἐκαρατομεῖτο ὁ Ἀρτόζης, δὲν ἔγινε καμμιὰ καρατόμησις στὴν Ἀθήνα, ἐνῶ ἔγιναν τρεῖς ὅλες-ὅλες, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ καρατόμησις τοῦ ψυχογυιοῦ τοῦ ἀρχιληστάρχου Ἀρβανιτάκη.

Ὁ ψυχογυιὸς αὐτὸς τοῦ λῃστάρχου ἔδειξε ἐξαιρετικὴ γενναιότητα κατὰ τὶς τελευταῖες του στιγμές. Δὲν τρόμαξε καθόλου ἀντικρύζοντας τὴν λαιμητόμο. Ἀπεναντίας ἀνέβηκε πάνω σ' αὐτὴ κι' ἔβγαλε ἕναν τρικούβερτο λόγο στὰ πλήθη, ἀποκαλέσας «ἄτιμον τὸ νόμο» ποὺ τὸν ἔστελνε στὴ λαιμητόμο!...

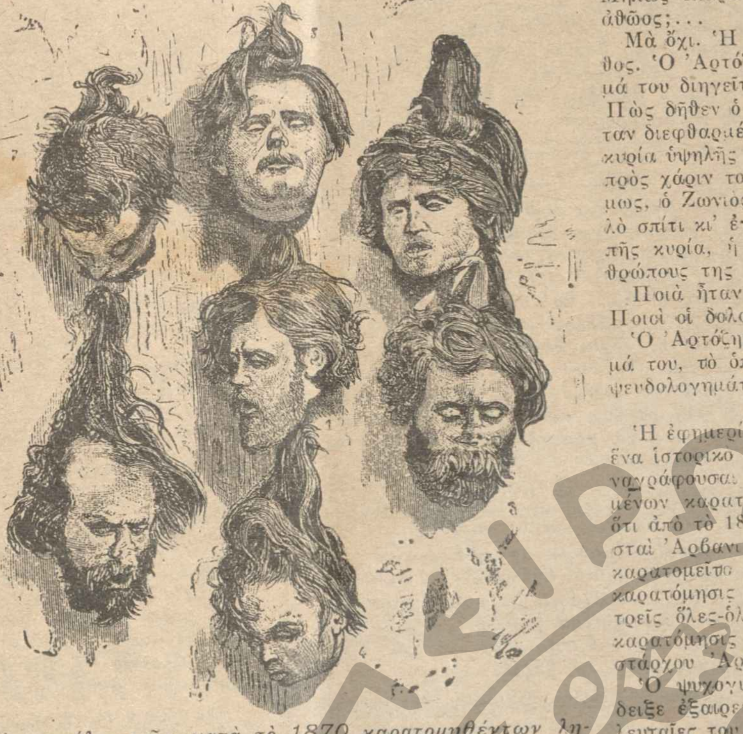

Τὰ κεφάλια τῶν κατὰ τὸ 1870 καρατομηθέντων λῃστῶν Ἀρβανιτάκηδων.

(Σκῖτσο ξένου ζωγράφου)

Η ΚΑΡΑΤΟΜΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥΡΓΟΥ ΚΟΤΡΩΝΗ

Καὶ τώρα ἂς ἔρθουμε στὴ δευτέρα κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ καρατόμησι τῆς αἱματηρᾶς αὐτῆς περιόδου.

Μετὰ τὸν Ἀρτόζη ἐκαρατομήθη δεύτερος στὸ Λαύριο ὁ κακοῦργος Βασίλειος Κοτρώνης. Ὁ Κοτρώνης εἶχε διαπράξει ἕνα θρασύτατο καὶ ἀποτρόπαιο ἔγκλημα. Στὶς 2 Νοεμβρίου τοῦ 1884, εἶχαν παραφυλάξει μαζὺ μὲ τὸ συνένοχό του Κ. Παγίδα καὶ εἶχαν σκοτώσει γιὰ νὰ τοὺς λῃστέψουν τὸν ταμία τῆς Γαλλικῆς Ἑταιρείας Λαυρίου, τὸν γραμματέα αὐτῆς καὶ ἕνα της φύλακα.

Καὶ ὁ μὲν Παγίδας πέθανε στὴ φυλακή.

Ὁ Κοτρώνης ὅμως καταδικάστηκε σὲ θάνατο καὶ τὸ ἀπόγευμα τῆς 8 Ἰουνίου 1887 τὸν παρέλαβαν ἀπ' τὸν Παλιὸ Στρατῶνα, ὅπου ἐκρατεῖτο, 30 χωροφύλακες, γιὰ νὰ τὸν μεταφέρουν σιδηροδρομικῶς στὸ Λαύριο, ὅπου θὰ γινόταν ἡ ἐκτέλεσίς του τὴν ἐπομένη.

Στὸ Λαύριο εἶχαν μεταβεῖ ὅπως παραστοῦν στὴν καρατόμησι, ὁ Εἰσαγγελεὺς Μπούφης, ὁ ὑπομοίραρχος Λελάκης καὶ ὁ ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης Νικολαΐδης.

Ὁ Κοτρώνης, νεώτατος ἀκόμα, 20—21 ἐτῶν τὸ πολύ, δὲν ἔδειξε στὴν ἀρχὴ κανένα φόβο, ὅταν τὸν πῆραν ἀπ' τὶς φυλακὲς γιὰ νὰ τὸν ὁδηγήσουν στὸ Λαύριο, ποὔχε στηθεῖ ἡ λαιμητόμος.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ συνέχεια.

ΤΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΜΑΣ

ΚΑΡΤ ΠΟΣΤΑΛ

Τὸ φύλλο τοῦ «Μπουκέτου» καὶ τῆς «Οἰκογενείας» τιμᾶται παντοῦ δρ. 3. Ἡ αὐθαίρετος ὑπερτίμησις των παρὰ τῶν ὑποπρακτορείων ἀπαγορεύεται.

Παρακαλοῦμεν ὅθεν τοὺς ἀγαπητούς μας ἀναγνώστας, ὁσάκις ὑποπέσει εἰς τὴν ἀντίληψίν των τοιοῦτον τι, νὰ μᾶς τὸ ἀναφέρουν ἀμέσως.

(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως)

Ἡ ὑπὸ τῶν ἀναγνωστῶν μας ἀποστελλομένη συνεργασία καὶ μὴ συνοδευομένη ὑπὸ δικαιώματος κρίσεως ἐκ δραχμῶν πέντε εἰς γραμματόσημα, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

Οἱ κ.κ. ἀναγνῶσται μας δύνανται νὰ μᾶς ἀπευθύνουν κάθε ἐρώτησι σχετικὴ μὲ τὴν φιλολογία μας ἢ τὶς ξένες φιλολογίες. Π. χ. γιὰ τὸ ἔργο ἑκάστου συγγραφέως, ἂν θέλουν νὰ τὸ μελετήσουν ὁλόκληρο, γιὰ κάθε βιβλιογραφικὴ πληροφορία τέλος πάντων, εἴτε φιλολογική, εἴτε ἱστορική, κλπ.

Ἀπηνθρακωμένον, Ξάνθην. Μᾶς γράφετε στὴν ἐπιστολή σας: *«Σεῖς ποὺ δήνεται εἰς τοὺς ἀναγνώστας σας τόσσες συμβουλὲς ὀφέλημες, δόσεται καὶ ἐμένα τὴν ἑξὶς συμβουλή : Εἶναι ὀρθὸν ἕνας ἀγράμματος ὑπάληλος νὰ πάρη μιὰ... διάσημος... ποιήτρια;»*

Τί νὰ σᾶς ἀπαντήσουμε; Κατὰ τὸν ὑπάλληλο, κατὰ τὴν ποιήτρια, ἢ μᾶλλον κατὰ τὶς σχέσεις ποὺ ἔχουν. Κάτια—Νινέττα, Θεσ)νίκην. Τὸ ποίημά σας δὲν εἶνε καλό. Ἰδοὺ π.χ. :

Χλωμὸ φεγγάρι, ποὺ ἀπὸ ψηλὰ κυττάζεις μὲ ἀπάθεια
Πόνους ποὺ δέρνουνε ἐμᾶς τῆς ζωῆς τὰ κατακάθια,
Ἂν ἤξερες πῶς μιὰ καρδιὰ πονεῖ καὶ ὑποφέρει,
Ἀπ' τὴν κακία τῶν θνητῶν, καὶ δέρνεται καὶ κλαίει,
Δὲν θἄμενες φωτούμενο καὶ γελαστὸ μαζὶ
Μόν' θἄπαυες νὰ στέλνης πειὰ ἀχτίδες 'δῶ στὴ γῆ.

Κι' ἐπειδὴ μᾶς ζητᾶτε νὰ σᾶς ποῦμε εἰλικρινῶς τὴ γνώμη μας, σᾶς λέμε, μὲ τὸ χέρι στὴν καρδιά : Μὴ γράφετε στίχους. Διαβάζετε ποίησιν ἐφ' ὅσον σᾶς ἀρέσει. Τόμ, Ἐνταῦθα. Μᾶς γράφετε στὸ φιλικό σας γράμμα :

«Ἀγαπημένο μου «Μπουκέτο». Ὅπως κάθε ἄνθρωπος μόνο σ' ἕνα ἀχώριστο φίλο του ἐκμυστηρεύεται κάτι ποὺ τὸν βασανίζει καὶ μὲ τὴν παρηγοριά του κάπως ἀνακουφίζεται, ἔτσι κι' ἐγώ, σὰν ἀχώριστος, ἀρκετὸ καιρό, φίλος σου, ἔρχομαι σήμερα νὰ σοῦ ἐκμυστηρευτῶ κάτι ποὺ ὄχι μὲ βασανίζει, ἀλλὰ μὲ ἀπασχολεῖ. Πρόκειται περὶ ἑνὸς ἐρωτικοῦ συμβάντος, ποὺ σὰν νέο μ' ἔκαμψε λίγο. Λοιπόν, ἐπειδὴ καθημερινῶς, ἢ μᾶλλον κάθε ἑβδομάδα, παρακολουθῶ, μαζὺ μὲ τὰ ἄλλα, καὶ τὸ «Κὰρτ-ποστάλ» σου, γι' αὐτὸ θὰ σὲ παρακαλέσω, ἂν εἶνε δυνατόν, νὰ μοῦ δημοσιεύσης τὸ ποιηματάκι ποὺ σοῦ γράφω, ὄχι γιὰ νὰ ρεκλαμαριστῶ ὡς ποιητής, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸ διαβάση ἡ ἐνδιαφερομένη μὲ τὸ ψευδώνυμό μου. Ὑπάρχουν λόγοι ποὺ θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ γραφῆ ἔστω καὶ στὴ σελίδα τοῦ «Κὰρτ-ποστάλ», ὡς ἀνεπιτυχές».

Τὸ ποίημά σας ὅμως δὲν εἶνε ἐπιτυχές. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον πρόκειται νὰ θερμανθῆ δι' αὐτοῦ ἡ καρδιὰ τῆς ἀσπλάχνου καὶ ἀτέγκτου κόρης, ἡ ὁποία οὐ βούλεται συνιέναι, χαλάλι σας, τὸ δημοσιεύουμε καὶ νά το :

Σ-τὴν ἀγκαλιά μου σὰν βρεθεῖς, ὤμορφε ἄγγελέ μου
Ἄ-σματα θὰ σοῦ φαίνονται καὶ χάδια θελκτικὰ
Γ-όητρα, γλέντια καὶ χαρὲς τὰ οὐρλιάσματα τοῦ ἀνέμου
Ἄ-στρα ἡ σκοτεινὲς βραδυὲς καὶ ὄνειρα γλυκά.
Π-ᾶψε, καρδιά μου, μὴν τὸ λές... Ἀμέσως θὰ τὸ πῶ
Ὠ-ραῖο τριαντάφυλλο, δροσᾶτο, Σ' ΑΓΑΠΩ.

Νόστον, Ἐνταῦθα. — Τὸ ποίημά σας «Στὸ Κυνῆγι» ἔχει μερικοὺς στίχους κάπως πρωτότυπους μέσα στὴν ἁπλότητά τους, μὰ ὡς σύνολο εἶνε ἀποτυχημένο... Πρὸ πάντων ἐκεῖνο τὸ τετράστιχο, στὸ ὁποῖο γράφετε γιὰ τὸ σκοτωμένο πουλάκι :

Τὸ κυττάζω, μὲ κυττάζει
μὲ τὸ γυάλινό του ὄμμα...
Ἀπ' τὸ στόμα του αἷμα στάζει
κοκκινίζοντας τὸ χῶμα...

ἔχει κάποιο κωμικὸ τόνο... Ἀλλὰ δὲν φταῖτε ἐσεῖς. Φταίει ἡ... ὁμοιοκαταληξία ποὺ σᾶς ἀνάγκασε νὰ χρησιμοποιήσετε τὴν καθαρευουσιάνικη λέξι «ὄμμα»... Γεώργιον Οὔτον, Τρίβουνον. Αὐτὰ ποὺ μᾶς στέλνετε εἶνε γνωστότατα ἀνέκδοτα, τὰ ὁποῖα ἔχουν δημοσιευθεῖ ἐπανειλημμένως. Μὴ γράφετε ἄλλοτε μὲ μολύβι. Τὸ ἐν λόγῳ φύλλο βρίσκεται στὸ γραφεῖο μας. Μπορεῖτε συνεπῶς νὰ τὸ παραγγείλετε. Φαίδωνα Σπαθάρην, Ἐνταῦθα. Ἂν τὸ ἐγκεκριμένο ποίημά σας δὲν ἐδημοσιεύθη ὡς τώρα, μὴν ἀνησυχεῖτε. Ἐφόσον τὸ ἐγκρίναμε, θὰ δημοσιευθῆ μὲ τὴ σειρά του. Σπῦρον Μπουριώτη, Φιλιατρά. Σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὶς ἐνθουσιώδεις σας ἐντυπώσεις ἀπὸ τὸ πανηγυρικὸ «Μπουκέτο». Μιχαὴλ Λαλαούνην, Ἐνταῦθα. Τὸ ποίημά σας, ἂν καὶ ἀνεπιτυχές, φανερώνει ἐν τούτοις ὅτι ἴσως μὲ τὸν καιρὸ θὰ γράψετε καλύτερα. Προσέχετε μόνο περισσότερο στὸ στῖχο. Ἐπίσης ἀποφεύγετε τὰ κοινὰ θέματα καὶ τὶς ἐξεζητημένες λέξεις. Παῦλον Κουκούλην, Πειραιᾶ. Δυστυχῶς, ὄχι χρήσιμον. Σᾶς εὐχαριστοῦμε πολὺ ποὺ κάνατε τὸν κόπο καὶ μᾶς γράψατε. Ἀγράμματην Πατησιωτοποῦλαν, Ἐνταῦθα. Διαβάσαμε μὲ πολὺ συμπάθεια τὸ γράμμα σας ποὺ κάθε ἄλλο φανερώνει, ἐκτὸς ἀπὸ ἀγραμματωσύνη. Ἐπίσης καὶ τὸ ποίημά σας ἀρκετὰ καλό. Μονάχα τὸ τέλος του χαλάει. Γι' αὐτὸ δημοσιεύουμε ἐδῶ μόνο τὰ δυὸ πρῶτα του τετράστιχα, παραλείποντας τὰ ἄλλα δύο :

Τώρα ποὺ χινοπώριασε καὶ πέ-
(φτουνε τὰ φύλλα
ἀπὸ τὰ δέντρα θλιβερὰ στὴ γῆ παραδομένα,
πὤχει ἀπάνω ὁ Οὐρανὸς ὅση καὶ γὼ μαυρίλα
καὶ κάτω ἀνυπόμονα προσμένουνε θλιμμένα

τὰ χορταράκια τὴ βροχή, τὰ ρέμματα τὴ μπόρα,
ἡ θάλασσα κατεβασιὲς ἀπ' τὰ λαγκάδια πέρα.
Ποὺ καρτερεῖ κι' ὁ γεωργὸς στὴ γῆ νὰ ρίξη σπόρα
κι' ὀργώνει μὲ τ' ἀλέτρι του μονότονα ὅλη μέρα, κτλ.

. . . .

Ἐλπίζουμε πώς, ἔπειτ' ἀπὸ τὴν καλὴ αὐτὴ ἀρχή, τὰ καινούργια σας ποιήματα θὰ εἶνε ἀπολύτως ἐπιτυχῆ, ὁπότε θὰ τὰ δημοσιεύσουμε στὴν οἰκεία στήλη. Εὐαγγελίαν Μαυροπούλου, Πειραιᾶ. Καὶ τὸ δικό σας ποίημα ἔχει ἀρκετοὺς καλοὺς στίχους. Ἐπειδὴ δὲ θέλετε νὰ σᾶς ποῦμε εἰλικρινῶς τὴ γνώμη μας μὲ κάθε αὐστηρότητα, σᾶς λέμε ν' ἀποφεύγετε ὅσο μπορεῖτε τὰ κοινὰ θέματα... Ἢ μᾶλλον νὰ τὰ χρησιμοποιεῖτε, ἀλλὰ ἐφόσον μπορεῖτε νὰ διατυπώνετε μ' ἕνα καινούργιο τρόπο. Ἐπίσης πρέπει νὰ προσέχετε περισσότερο στὴ στιχουργία καὶ νὰ κάνετε πιὸ δεμένους τοὺς στίχους σας. Α. Γραμματικόν, Σέριφον. Ἡ σημερινὴ μετάφρασίς σας δὲν καὶ τόσο ἐπιτυχής. Πρέπει ὅμως νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψει σας ὅτι ὁ Βερλαὶν εἶνε σχεδὸν ἀμετάφραστος. Πῶς ν' ἀποδώση κανεὶς τὴ μυστικὴ ἐκείνη μουσικὴ ποὺ πετιέται μέσ' ἀπ' τοὺς στίχους του; Ἐλάχιστες σχετικῶς ἐπιτυχεῖς μεταφράσεις τραγουδιῶν του ὑπάρχουν στὴ γλῶσσα μας. Α. Κ., Χαλάνδρι. Ἐμεῖς δὲν εἴμαστε εἰς θέσιν νὰ σᾶς πληροφορήσουμε. Ἀπευθυνθῆτε πρὸς τοὺς ἐκδότας τοῦ ἐν λόγῳ συγγράμματος. Ἄλκην, Κων)πολιν. Εὐχαριστοῦμεν γιὰ τὰ καλά, ἀλλὰ καὶ σταράτα λόγια ποὺ μᾶς γράφετε. Μετάφραση τοῦ «Μάκβεθ» μὴν κάνετε τὸν κόπο νὰ στείλετε, γιατὶ τὸ ἀριστούργημα αὐτὸ τοῦ Σαῖξπηρ ἔχει πολυμεταφραστεῖ καὶ εἶνε γνωστό. Ὄχι, δεσποινίς, κάνετε λάθος καὶ σεῖς καὶ ἄπειροι ἄλλοι ποὺ ἔχουν τὴν ἴδια μὲ σᾶς ὑποψία. Ὄχι λοιπόν, τὰ ποιήματα ποὺ δημοσιεύουνται στὴ σελίδα αὐτή, καθὼς καὶ ἡ ἐπιστολὲς καὶ τὰ πεζά, δὲν τὰ «σκαρώνουμε» ἐμεῖς. Μᾶς τὰ στέλνουν. Τέτοιου εἴδους πράγματα, ἄλλωστε, δὲν γράφουνται εὔκολα. Ἀπαιτοῦν... ἀλλὰ ὥς ἐδῶ καὶ μὴ παρέκει. Οἱ στῖχοι σας, δεσποινίς, — σᾶς τὸ γράφουμε μὲ συντριβὴν — δὲν εἶνε καλοί. Πῶς πέσατε ἔτσι ἔξω; Ἰδοὺ π.χ. ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιήματος «Ἰδανικόν» :

Θέλω ν' ἀνέβω στὸ 'ψηλό, κι' ὁλόφωτο βουνό,
Ἀπ' ὅπου βλέπει ὁ ἄνθρωπος τὸ θεῖο Ἑλικῶνα.
Οἱ δρόμοι εἶν' δύο π' ὁδηγοῦν, μὰ διάφοροι στὸ εἶδος,
κτλ. κτλ.

Θέλετε τώρα καὶ τὴ συμβουλή μας; Μὴ γράφετε στίχους. Οὔτε ἑλληνικούς, οὔτε ἀγγλικούς. Ἀφοῦ δὲν εἶνε καλοὶ οἱ ἑλληνικοί, οἱ ἀγγλικοὶ θὰ εἶνε... ἀνατριχιαστικοί. Στὸπ λοιπόν. Αὐτὴ εἶνε ἡ γνώμη μας. Εἰλικρινὴς μέχρις ἀπελπισίας καὶ σπαραγμοῦ. Ις Κς, Ἐνταῦθα. Ἡ μεταφράσεις τοῦ Ὠζιὲ ἀρκετὰ καλές, μὰ θέλουν διόρθωμα. Οἱ πρῶτοι στίχοι τοῦ «Σὲ μιὰ Κόρη» κι' οἱ τελευταῖοι στῖχοι, ἰδίως ὁ τελευταῖος-τελευταῖος τοῦ ποιήματος «Ὁ Ὅρσος». Διορθῶστε τα καὶ ξαναστεῖλτε τα. Γυστάκην. Μᾶς ὀρκίζεστε στὸ γράμμα σας «σ' ὅ,τι ἔχετε ἱερόν», ὅτι τὸ ποίημα ποὺ στέλνετε εἶνε ἐντελῶς καὶ «καθαρῶς» δικό σας. Γιατί ὅμως; Ἐμεῖς δὲν εἴπαμε τέτοιο πρᾶγμα. Ἔπειτα τὸ ποίημά σας — δυστυχῶς — δὲν εἶνε καλό. Στεῖλτε τίποτε ἄλλο. Ε. Ναυαρινιώτισσαν. Τὸ πεζὸ τραγοῦδι σας ὄχι καλό. Γράφετε λοιπὸν ἀφοῦ «σᾶς ἀρέσει» κι' ἔχει ὁ Μεγαλοδύναμος Θεός. Σπ. Οἰκονομίδην, Ἐνταῦθα. Σχολικὰ βιβλία δὲν ἀγοράζουμε. Πάντως σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Παντ. Ζαρῖκον, Ἐνταῦθα. Τὸ ποίημά σας ὄχι ἐπιτυχές. Β. Καμπιλαυκᾶν, Τρίπολιν. Σᾶς ἀπαντοῦμε στὴν «Οἰκογένεια». Ἡρ. Α. Σιμιτ., Θεσ)νίκην. Τὸ πεζὸ τραγοῦδι σας ὄχι καλό. Ἰδοὺ π.χ. ἡ ἀρχή του :

«... καὶ ξαφνικὰ βρεθήκαμε ἑνωμένοι, πλημμυρισμένοι ἀπ' ἔρωτα, τρελλοὶ ἀπ' ἡδονή, ποὺ τόσο τὴ ρουφούσαμε ἀπ' τὸ ποτήρι τοῦ πλάνη ἔρωτα».

Δὲν γράφεται εὔκολα, φίλε κύριε, ἕνα πεζὸ τραγοῦδι. Πιὸ εὐκολώτερα σκαρώνει κανεὶς ἕνα ἔμμετρο. Πιστέψατέ μας. Α. Κανέλον, Κων)πολιν. Τὰ θερμὰ συγχαρητήριά μας!... Ἐπὶ τέλους ἐλάβαμε καὶ κάτι καλό, κάτι ἄξιο δημοσιεύσεως. Ναί, τὸ διήγημά σας «Ἡ Ἐπιστροφὴ τοῦ Ἀσώτου» εἶνε πολὺ-πολὺ καλό. Τόσο ἁπλᾶ καὶ τόσο ὡραῖα γραμμένο! Μὲ τόσο ἁπλῆ καὶ τόσο ὡραία συγχρόνως ὑπόθεσι. Τὸ δημοσιεύουμε στὸ «Μπουκέτο» μὲ προθυμία κι' εὐχαρίστησι. Κι' ἔτσι ἀποδείχνουμε στοὺς γκρινιάρηδες ὅτι ἕνα καλὸ διήγημα ἢ ποίημα δὲν τὸ περιφρονοῦμε. Ὅτι δὲν κοροϊδεύουμε τοὺς ἀναγνώστας μας. Σερ. Γιαννακόπουλον, Βρεσταμίτας. Τὰ ποιήματά σας ὄχι καλά. Ἰδοὺ ἐπὶ παραδείγματι δυὸ τετράστιχα τοῦ ποιήματος «Δυὸ Ἀγάπες» :

Ὤ! σεῖς γλυκιὲς ἀγάπες μου	*Μέσ' τὰ γλυκάμ' ὄνειρατα*
στὰ ὄνειρατα περνᾶται	*περνᾶται καὶ ἡ δύο*
καὶ λούλουδα ἡ δυὸ μαζὺ	*σταθῆται! σᾶς ἐφώναξα*
περνῶντας μοῦ σκορπᾶται.	*καὶ σεῖς μοῦ λέτ' ἀντίο!...*

Πεύκην Μαλεβον, Λεωνίδιον. Τὸ διήγημά σας ὄχι καλό. Συμπαθὴς προσπάθεια, μὰ τίποτε περισσότερο δυστυχῶς. Πάντως δὲν σᾶς ἀπελπίζουμε ἐντελῶς. Ἐξακολουθῆστε νὰ γράφετε καὶ πρὸ πάντων διαβάζετε. Μικρούλαν Ὀρφανήν, Ἡράκλειο (Κρήτης). Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς γιὰ τὸ ποίημά σας ὑπὲρ τοῦ «Μπουκέτου». Κ. Τρύφωνα, Τρίπολιν. Νὰ θυμώσουμε; Καλὲ τί λέτε, ἀγαπητὲ φίλε; Πολὺ καλὰ μᾶς τὰ λέτε, μονάχα ποὺ δὲν ἔχετε καὶ τόσο δίκηο. Ἡ γλῶσσα τοῦ «Μπουκέτου» εἶνε ἁγνὴ δημοτικὴ, μὲ σχετικὲς ὅμως ὑποχωρήσεις ἔναντι τῆς καθαρευούσης. Ἀλλοιῶς δὲν γίνεται δουλειά. Σὲ μιὰ ἀγγελία μάλιστα, σὰν αὐτὴ τῆς ἀγορᾶς βιβλίων, χρησιμοποιεῖ κανένας ὅ,τι γλῶσσα θέλει. Μιὰ ἀγγελία δὲν εἶνε ποίημα. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν συντάξαμε ἔτσι. Αὐτὸ εἶν' ὅλο. Μᾶς δικαιολογεῖτε τώρα; Λύγιαν, Πειραιᾶ. Τὸ ποιηματάκι σας ὄχι καλό, δυστυχῶς. Μαρ. Κολυγ., Πειραιᾶ. Ἡ «Σκιὲς» παρεδόθησαν στὴν δεσποινίδα τοῦ γραφείου. Στεῖλτε ἕνα σημείωμά σας καὶ θὰ σᾶς τὶς δώσουν. Κ. Π. Χ. Α. Ὄχι ἀπολύτως καλὸ τὸ διήγημά σας. Ἐλισσάβετ Δούκα, Κομοτινήν. Εὐχαριστοῦμεν. Ὄχι χρήσιμον. Κώσταν Ἀλμπάνην. Τὸ διήγημά σας ὄχι πετυχημένο. Ἰδοὺ π.χ. ἡ ἀρχή του :

«Ἀπόψε ὁ καφενὲς τοῦ γέρω-Κωνσταντῆ ἦταν ἔρημος, μονάχα δυὸ-τρεῖς φίλοι του καθόντουσαν σ' αὐτὸν μελαγχολικοί, κατσουφιασμένοι.

Ὁ γέρω-Κωνσταντῆς καθόταν κι' αὐτὸς σὲ μιὰ γωνιὰ ἀμίλητος, ἀπελπισμένος.

Τί συνέβαινε ἀπόψε στὸν καφενέ, γιατὶ αὐτὴ ἡ ἡσυχία καὶ μελαγχολία;

Ἀλλοίμονο! ἕνα δρᾶμα συνετελέσθη ποὺ θὰ βύθιζε τὸν καφενὲ γιὰ πάντα στὸν θάνατο...».

ΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ
ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ» ΤΟΥ 1932
ΠΡΩΤΟΦΑΝΗΣ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΕ ΝΑ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΤΕ ΑΝΤΙΤΥΠΟ

Δόντια ὁλόλευκα καὶ στόμα ἀρωματισμένο γίνονται μὲ τὴν ὀδοντόπαστα
ΕΜΑΝΤΟΝΤ

ΔΙΑΤΙ ΟΙ ΑΝΔΡΕΣ ΞΕΤΡΕΛΛΑΙΝΟΝΤΑΙ Μ' ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΝΕΑ;

Αἱ γυναῖκες τῆς ἀριστοκρατίας, αἱ ἠθοποιοί, οἱ κινηματογραφικοὶ ἀστέρες ὀφείλουν ἀπαραιτήτως νὰ εἶνε ὡραῖαι. Τοῦτο τὸ ἀπαιτεῖ ἡ ἐπιτυχία καὶ τὸ γόητρόν των. Γνωρίζουν ὅτι ἡ mousse de crème, ἀναμεμιγμένη εἰς τὴν ποῦδραν Τοκαλόν, κάμνει τὴν ποῦδρα νὰ κρατᾷ εἰς τὸ πρόσωπον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, παρὰ τὴν ἐφίδρωσιν τὴν προερχομένην ἀπὸ τὸν χορὸν καὶ τὰ σπὸρ ἢ ἀκόμη τὸ ἐξάπλωμα εἰς τὸν ἥλιο τὸ καλοκαῖρι στὴν ἀμμουδιά. Εἶνε μία ἀποκλειστικὴ καὶ βραβευμένη ἐφεύρεσις τοῦ Τοκαλόν. Ἡ μύτη χάνει ἀμέσως τὴν γυαλάδα της καὶ κάθε ἴχνος πάχους ἐξαλείφεται ἀμέσως. Δίδει εἰς τὸ χρῶμα μιὰ ἀπαράμιλλη φρεσκάδα καὶ τὸ θέλγητρον τῆς νεότητος, ὅπου λατρεύουν οἱ ἄνδρες. Μὴν περιμένετε οὔτε μιὰ ἡμέρα διὰ νὰ δοκιμάσητε τὴν ποῦδρα Τοκαλόν, τόσον διαφορετικὴν ἀπὸ τὰς ἄλλας κοινὰς πούδρας. Εἰς τὴν μεγάλη συλλογὴν χρωμάτων τῶν πουδρῶν Τοκαλὸν θὰ εὕρητε μίαν νὰ προσαρμόζεται ἀπολύτως εἰς τὸ φυσικόν σας χρῶμα. Προφυλάξατε τὴν ἐπιδερμίδα καὶ γίνετε νεωτέρα καὶ ὡραιοτέρα. Μεταχειρίζεσθε τὴν ποῦδρα Τοκαλόν, καθημερινῶς. — Σᾶς ἐγγυόμεθα ἐπιτυχίαν.

Αἱ ποῦδρες Τοκαλὸν περιέχουν κι' αὐταί, ὅπως καὶ τὰ rouges προσώπου, mousse de crème. Πρόκειται περὶ κάτι τοῦ νεωτέρου, διαφορετικοῦ καὶ ἀνωτέρου.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ ΔΩΡΕΑΝ:

Ἡ νέα μας συλλογὴ ὡραιότητος περιέχει τέσσαρα μικρὰ δέματα πούδρας ἀφρόκρεμα, διαφόρων χρωμάτων, καθὼς καὶ δύο μικρὰ σωληνάρια κρέμας Τοκαλόν, τροφῆς διὰ τὴν ἐπιδερμίδα. Ἀποστέλλεται δωρεὰν εἰς τὴν αἰτοῦσαν καὶ ἀποστέλλουσαν Δραχ. 12, δι' ἔξοδα ἀποστολῆς καὶ ἐκτελωνιστικά. Γράψατε Γεν. Ἀντ. Α. Π. Ρεμπουτζᾶκον, ὑπηρεσίαν Διαφημίσεως, ὁδὸς Πραξιτέλους 42, Ἀθῆναι.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Α. Ε.
ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΔΡ. 425.915.011.—
43 ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ
ΠΟΛΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΩΣ ΚΑΙ ΠΑΣΑΙ ΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ
ΥΠΟ ΟΡΟΥΣ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ

ΛΑΙΩ Η ΜΠΟΥΓΑΔΑ!
Ἡ Γερμανικὴ Ἐπιστήμη παρουσίασε τὸ νέο θαῦμα :
"GRUNIL,,

Τὸ Grunil ἀπαλλάσσει κάθε νοικοκυρὰ ἀπὸ τὴν πολυήμερο καὶ κοπιαστικὴ μπουγάδα, διότι χωρὶς τρίψιμο πλένει τὰ ροῦχα μόνο του ἐντὸς μιᾶς ὥρας.

Τὸ Grunil δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μὲ τὰ γνωστὰ καὶ ἄγνωστα παρασκευάσματα ποὺ καταστρέφουν τὰ ροῦχα. Ἀποζημιώνομεν καὶ τὸ ἀκριβώτερο ροῦχο ἂν πάθη τὴν παραμικρὰν φθοράν.

Πωλεῖται εἰς τὰ Φαρμακεῖα καὶ τὰ Ἐμπορικὰ τῆς συνοικίας σας.
Γεν. Ἀντιπρ. Π. Α. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ
— Ἀθῆναι, Λέκα 21α. —
Θεσσαλονίκη : Ἑρμοῦ 16.

ΟΔΟΝΤΟΠΑΣΤΑ
SPECIDENT
ΣΠΕΣΙΔΑΝ

Εἶνε ἡ τελειοτέρα ὀδοντόπαστα. Λίαν ἀντισηπτική, ἀπολυμαίνει τὸ στόμα, θεραπεύει τὰ οὖλα, λευκαίνει τοὺς ὀδόντας. Ἀφίνει γλυκύτατον ἄρωμα μετὰ τὴν χρῆσιν.

Πωλεῖται εἰς τὰ Φαρμακεῖα καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα.

Γενικὸς Ἀντιπρόσωπος : Ι. ΜΑΤΑΡΑΤΖΗΣ, Φαρμακοποιός, Κλεισθένους 11, Ἀθῆναι.

Embrodanysa
Ἀφαιρεῖ τὸ πάχος εἰς οἱονδήποτε μέρος τοῦ σώματος

Διατηρεῖ λεπτὴν τὴν γραμμὴν τοῦ σώματος
Χρῆσις ἐξωτερική
Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ Φαρμακεῖα
Γενικὸς παρακαταθήκη Μ. ΑΡΟΧ Ἀθῆναι
Π. ΠΕΝΤΖΟΣ Θεσσαλονίκη
Ζητεῖται ἀπὸ τὰ Φαρμακεῖα ἢ τὸν Ἀντιπρόσ.
ΜΗΝΥΤΩΡ.

ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΚΑΝΕΤΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ
Νὰ βάφετε μόνη Σας τὰ περσινά Σας φορέματα μὲ Γερμανικὰς βαφὰς μάρκας
ARTI
καὶ θὰ γίνουν ἐντελῶς καινούργια.

Αἱ βαφαὶ ARTI πωλοῦνται εἰς τὰ Φαρμακεῖα καὶ τὰ Ἐμπορικὰ τῆς συνοικίας Σας εἰς 61 μοδέρνους χρωματισμούς.

Γενικὸς Ἀντιπρόσωπος : Π. ΤΣΑΓΚΑΡΗΣ, Ἀθῆναι. Λέκα 21α. Θεσσαλονίκη : Ἑρμοῦ 16.

Συνιστῶμεν τὴν ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΚΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗΝ τοῦ κ. ΣΠΗΛΙΟΥ ΧΑΡΑΜΗ, Ὑφηγητοῦ τῆς Ὀφθαλμολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.
Μενάνδρου 27 Ἀθῆναι, τηλ. 1-68

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΙΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Ἀναλαμβάνομεν τὴν διεκπεραίωσιν κληρονομικῶν ὑποθέσεων, καθὼς καὶ διαζυγίων, καταβάλλοντες πάντα τὰ ἔξοδα μέχρι πέρατος αὐτῶν.

Ἀθηνᾶς 11, ὧραι 8—9 π. μ. καὶ 3—9 μ. μ.

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Συμβολαιογράφοι νὰ γνωρίσουν εἰς τους πελάτας των τοὺς ἔχοντας ληγμένα ἐνυπόθηκα δάνεια, ὅτι ἀναλαμβάνομεν πᾶσαν δικαστικὴν ἐνέργειαν κατασχέσεων, πλειστηριασμῶν, καταβάλλοντες ὅλα τὰ ἔξοδα μέχρι πληρωμῆς τοῦ δανείου ἀπὸ τὸν ὀφειλέτην, ἄνευ ἰδιαιτέρας ἀμοιβῆς μου ἀπὸ τὸν δανειστήν.

Ἀθηνᾶς 11, ὧραι 8—9 π. μ. καὶ 3—4 μ. μ.

ΔΗΜ. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ
Διευθυντὴς τοῦ Ὀδοντοϊατρικοῦ τμήματος τοῦ «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ»
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 3. ΩΡΑΙ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ 8—10 π. μ. 3—9 μ. μ.

ΓΕΡΜΑΝΙΚΑΙ ΒΑΦΑΙ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ
ARTI Ε.Ι.Β.
ARTI
ARTI Ε.Ι.Β.
ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΤΗΣ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ ΣΑΣ.

ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ **Θ. ΝΙΚΟΛΟΥΔΗΣ**
ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ **Κ. ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ**

ΤΗΝ 6ην ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Ἡ «ΠΟΛΙΤΕΙΑ» ἔρχεται νὰ ἀνταποκριθῇ πρὸς μίαν ἔκδηλον ἀνάγκην τῆς Κοινῆς Γνώμης. Θὰ πληροφορῇ ἀρτίως καὶ θὰ κρίνῃ ἀντικειμενικῶς.

Προσωπικὸν ἀπὸ κορυφαίους δημοσιογράφους.— Εὐρύτατον δίκτυον Ἀνταποκριτῶν εἰς ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς καὶ Βαλκανικὰς Πρωτευούσας καὶ εἰς ὅλα τὰ Κέντρα τοῦ ἔξω Ἑλληνισμοῦ.— Πληρέστατον ρεπορτάζ.— Ἰδιόκτητοι καινουργεῖς ἐγκαταστάσεις. Τυπογραφικαὶ ἐκπλήξεις. Ὠργανωμένη παρακολούθησις τῶν Οἰκονομικῶν προβλημάτων.

Ἡ «ΠΟΛΙΤΕΙΑ» θὰ ἔχῃ συνεργάτας τοὺς ἀριστεῖς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Τέχνης, τὰς ἐπιστημονικὰς αὐθεντίας ὅλων τῶν εἰδικοτήτων.

Θὰ τηρῇ τοὺς ἀναγνώστας τῆς ἐνημέρους τῆς παγκοσμίου πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς κινήσεως.

Θὰ δώσῃ εἰς τὸ ἀναγνωστικόν της Κοινὸν τὰ καλύτερα ἀναγνώσματα καὶ μυθιστορήματα τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς καὶ ξένης φιλολογίας.